

PARTİ BAYRAĞI

Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin!

12

şubat 1979

PARTİ BAYRAĞI

★ Aylık Dergi ★ Sahibi: Semih Orcan ★ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
İshak Murat Ataç ★ Yönetim Yeri: 2. Beyler 848. Sokak, Aziz Han No.:
206 Konak - İZMİR ★ Baskı: Dostluk Matbaası ★ Abone Şartları: Yıllık
240 TL. altı aylık 120 TL. yurt dışı iki katı ★ İlan şartları: tam sayfa 500
TL. yarım sayfa 250 TL. ★ Genel Dağıtım: YURT—DA, Şeftali Sok. No.: 10/4
Sultanahmet - İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

★ PARTİ BAYRAĞI BİRİNCİ MÜCADELE YILINI TAMAMLADI	3
★ PARTİZAN DERGISİNİN ELEŞTİRİSİ	
★ MARKSİZM-LENİNİZM ÖRTÜSÜ ALTINDA TEZGAHLANAN REVİZYONİZM VE MACERACILIK	4
★ «PROLETER DEVRİMCİ PARTİNİN YOLU» TARİHİ GELİŞMENİN KANUNLARINI ALT-ÜST EDİYOR 1	62
★ PARTİ BAYRAĞI'NIN 6-11 SAYILARI İLE İLGİLİ DÜZELTME CETVELİ	79
★ İKİNCİ CİLDİN İÇİNDEKİLER	83

Parti Bayrağı Birinci Mücadele Yılıni Tamamladı

Parti Bayrağı bu sayısıyla birinci mücadele yılını ve ikinci cildini de tamamlamış bulunuyor.

Bunun yanı sıra, dergimizin bu sayı ile ikinci cildini tamamlaması dolayısıyla, ülkemiz devriminin sorunlarını ele alan, onları tahlil eden, çözümleyen ve bu görüşler doğrultusunda ülkemizdeki Marksist-Leninist geçinen belli başlı tüm revizyonist, reformist ve maceracı akımları eleştiren ve Marksizm-Leninizmin saflığını korumaya hizmet eden 1000'i aşkın sayfalık siyasi ve teorik yazıyı içermektedir.

Parti Bayrağı bundan sonra da üzerine düşen görevi yerine getirecek, mücadelesini daha da geliştirerek sürdürmeye devam edecektir.

Parti Bayrağı'nın, bu sayısında «Partizan» dergisinin anti-Marksist-Leninist görüşlerinin bir kısmının eleştirisini içeren bir yazı ile «PDPY»nin sosyo-ekonomik yapı ile ilgili revizyonist görüşlerinin eleştirisinin bir bölümü yer alıyor. Bu yazının devamını ve «Partizan» dergisinin diğer sağ ve «sol» revizyonist görüşlerinin eleştirisini ayrıca yayımlayacağız.

Bunun yanı sıra, dergimizin bu sayısı ile ikinci cildini tamamlaması dolayısıyla, ilk cildimizin 6. sayısında ve ikinci cildin 7,8,9,10 ve 11 Sayılarında yer alan dizgi ve diğer hataların düzeltilmesi ile ilgili bir düzeltme cetveli yayımlıyoruz. İkinci cildin içindekileri de derginin sonuna ekledik.

**PARTİ
BAYRAĞI**

PARTİZAN DERGİSİNİN ELEŞTİRİSİ :

Marksizm-Leninizm Örtüsü Altında Tezgahlanan Revizyonizm ve Maceracılık

Geçtiğimiz günlerde «Partizan» adlı bir dergi yayınlanmaya başladı. Dergi, İ. Kaypakkaya'nın Marksist-Leninist hareket tarafından eleştirilmiş olan görüşlerini günümüz şartlarına uyarlayarak savunuyor ve sonuçta Marksizm-Leninizm adına revizyonizm ve maceracılığı yaygınlaştırmaya çalışıyor. Biz bu görüşlerin toplu bir eleştirisinin gerekli olduğu görüşündeyiz. Ve bu sayımızdaki yazılarla bu görevi yerine getirmeye başlıyoruz.

I. BÖLÜM

ULUSLARARASI PLANDA BAŞ DÜŞMAN SORUNU

«Partizan», bugünkü durumda, uluslararası planda bir baş düşman tesbit edilemeyeceğini; böyle bir tesbit yapmanın revizyonizm ve troçkizme batmak anlamına geldiğini iddia ediyor. O, bu konuda büyük iddialar ortaya atıyor ve uluslararası Marksist-Leninist hareketi eleştirerek, başta AEP olmak üzere çeşitli Marksist-Leninist partilerin henüz «üç dünya» revizyonizminin etkisinden kurtulamadığını ve bu tesbitin «üç dünya teorisi»nin Marksist-Leninist saflarda yaşamaya devam eden bir kalıntısı olduğunu iddia ediyor. Söylediklerine inanmak gerekirse, o, günümüzde bu 'yanlış' anlayışı aşmış olan ender Marksist-Leninist hareketlerden birini ve dünyada en devrimci bir müfrezeyi temsil etmektedir. Dergi, bu görüşünü şöyle ortaya koyuyor:

«Bugünkü modern revizyonizmin Marksist-Leninist saflardaki kalıntıları, tavizsiz bir mücadele ile temizlenmedikçe, dünya Marksist-Leninist hareketi içinde kaçınılmaz olarak yeni bir oportünizme yolaçacaktır... Bir dizi parti, grup ve

hareket «üç dünya teorisini» reddettiklerini söylemelerine rağmen, gerçekte bu karşı-devrimci şemanın üzerinde yükseldiği temel tezlerin bir kısmını muhafaza ediyorlar.» (Partizan-S. 1. s, 42)

Yazıda daha sonra, bu tezlerden birinin de, «dünya halklarının baş düşmanları iki süper güçtür» anlayışı olduğu belirtilerek, şöyle devam ediliyor :

«Bu durum, 'üç dünya teorisi'ni reddedenlerin arasında bu teoriyi sözde reddeden, ama özünde savunan yeni bir oportünizmin doğmasına yol açıyor ve bu, dünya Marksist-Leninist hareketi içine de yansıyor. Özellikle bu iki konuda (diğer konu ise, dünya çapında bir baş çelişme tesbitidir-PB) varlığını sürdüren yeni oportünizm de bu mücadele içerisinde yerle bir edilecek, Marksizm-Leninizm zafere ulaşacaktır.» (aynı yer)

Bu bir görüştür ve kuşkusuz her siyasi hareketin «kendine özgü» görüşlere sahip olmaya ve bu temelden çeşitli iddialar ortaya atmaya hakkı vardır. Marksist-Leninistlere düşen bu iddiaları incelemek ve eğer bu iddialar «Partizan»ıninki gibi anti-Marksist safsatalar ise, bunları teşhir ederek onların peşinde sürüklenen devrimcileri uyarmaktır.

Derginin yazarı, uluslararası planda dünya karşı-devrim cephesi içinde baş düşman tesbit edilmesine niçin karşı çıktığını şöyle açıklıyor:

«Bilindiği gibi, 'baş düşman' tesbiti, düşmanlar arasında ayırım yapmak, düşmanlar arasındaki çelişkilerden yararlanmak, baş düşman tesbit edilen düşmanı en dar alana sıkıştırarak, tarafsızlaştırılacak bütün güçlerle birlikte, diğer düşmanları da birleştirebilmek için, taktik bir tesbit olarak yapılır...

«Açıktır ki, laf olsun diye bir baş düşman tesbit edilmiyorsa, baş düşman tesbit edildiği zaman yapılması gerekli olan, diğer düşmanları da içerisine alan bir ittifak politikası izlemek ya da en azından böyle bir ittifak politikasının ön hazırlığına girismektir. Eğer baş düşman bunun için tesbit edilmiyorsa, bir baş düşman tesbiti sözde kalmaktan öteye gidemez. Baş düşman tesbit ettikleri halde böyle davranmayanlar, kendi sözleriyle tutarsızlığa düşmekten kurtulamazlar.» (agd-s, 21) (abç)

«Bilindiği gibi» baş düşman dışında kalan bütün düşmanlarla birleşmek gerektiği yolundaki tez, belirli bir devrim sürecinde düşman saf-larında yer alan güçleri «aşama aşama» yok etmeyi savunan ve her devrimde zorunlu olarak mevcut olan çeşitli aşamaları birbirinden kopararak devrimin hedeflerinin gerçekleşmesini imkânsız kılan menşevik bir tezdır. Günümüzde bu tezin en açık savunucuları, «üç dünyacı» revizyonistlerdir. Onlar, revizyonist kafa yapılarını en veciz bir şekilde «yemek lokma lokma yenir» sözleriyle ifade ediyor ve devrimin hedeflerinin aşama aşama gerçekleştirilmesini savunuyorlar. Bu anlayış, tüm reformist ve revizyonistler tarafından vaazedilen ve devrimi «çıkamaz ayın son çarşambasına» erteleyen bir anlayıştır. «Üç dünyacı» revizyonistler, sahip oldukları bu anlayışın doğal bir sonucu olarak belirli bir devrim sürecinin herhangi bir aşamasında yalnızca baş düşmanı, düşman olarak görüyor-

lar. Diğer düşmanlara gelince, onlar, bu aşamada birleşmesi gereken dostlardır! Bu aşama bitip, bir diğeri başladığında tabii, bu kez de bir başka baş düşman karşımıza çıkacak ve böylece sürekli olarak baş düşmanlara karşı diğer düşmanlarla birleşmekten bütün düşmanları yok-
etmeye sıra gelmeyecektir.

«Partizan» yazarı temelde, «üç dünyacı» revizyonistlerle aynı kafa-
ya sahiptir. O da tıpkı diğerleri gibi, «evet-diyor-baş düşmanlara karşı büt-
tün düşmanlarla birleşmek gerekir» ve böylece revizyonizmin anlayışını
taktis ettikten sonra, bu kez de «sol»culuğunun gereğini yerine getiriyor
ve devam ediyor; «o halde, devrim yapabilmek için, devrimin gündemde
olduğu herhangi bir dönemde, her hangi bir gücün baş düşman tesbit edil-
mesine karşı çıkılmalıdır.» (!)

Revizyonizmin tezlerini temelde benimsedikleri halde, bu tezlere re-
vizyonizmin platformunda karşı çıkmaya çalışan sözde «solcuların» ger-
cekte bütün yaptıkları, son tahlilde, revizyonizmi güçlendirmekten başka
bir şey değildir. Ülkemizde de geçmişte bunun örneklerini gördük. M. Ça-
yan, Kruşçevci revizyonistlerin «yepyeni bir çağa», «emperyalizmin III.
bunalım dönemine» ve «savaşsız bir dünya»ya ilişkin tezlerini olduğu gi-
bi benimsedi ama bu tesbitlerden kendine göre bir takım «solcu» sonuçlar
çıkardı. Sonuçta kılavuzu revizyonizm olan maceracılık, yenilgiyle bitti
ve yılgınlık ortamında eski «cepheciler»in bir sürüsü bu kez de kolayca
Brejnev'in takipçisi «komünist» TKP cephesine iltihak ettiler. Yine İ. Kay-
pakkaya, ÇKP yönetiminin geliştirdiği «yepyeni çağ», «emperyalizmin
toptan çöküş çağı» tesbitleri ve Aydınlık revizyonizminin ortaya sürdüğü
sağcı anlayış temelinden yola çıktı. Nasıl sağ oportünist «üç dünya teo-
risyenleri» ile Lin Biao gibi «sol» oportünistlerin anlayışları özünde aynı
ise, «İbrahim Kaypakkaya'nın Maceracı Görüşlerinin Eleştirisi» adlı va-
zıda ortaya koyduğumuz gibi, Aydınlıkçılarla İ. Kaypakkaya'nın görüşleri
de özünde aynıdır. Onun aynı revizyonist anlayış temelinde Aydınlık'a kar-
şı sürdürdüğü «solcu» muhalefet, kolayca Halkın Birliği'nin sağcılığına
dönüştü ve bugün de ister HB'nin sağcı çizgisinde, isterse «Partizan»ın
«solcu» çizgisinde olsun yaşamaya devam eden «üç dünya teorisi»nin
tezleri ile yine Aydınlık'la ve genel olarak revizyonistlerle birleşiyor. Bu,
baş düşman meselesinde de böyledir: «Partizan»ın bu konuda söyledik-
leriyle proleter devrimci hareketi durmadan «bütün düşmanları birden
devirmeye çalışmak»la suçlayan (!) Aydınlık ve HB gibilerinin söyledikle-
ri arasında özü itibariyle hiçbir fark yoktur. Ancak biri, bu anlayıştan ha-
reket ederek maceracı-Troçkist görüşlerini; diğeri menşevik-revizyonist
çizgisini doğrulamaya çalışıyor.

Bütün bu sapmaların karşısında ise Marksizm-Leninizm var. Onun
meseleye yaklaşımı, revizyonistler, Troçkistler ve her türlü oportünistler-
den temelde farklıdır.

Markсист-Leninistler, bugün uluslararası planda iki süper devleti baş düşman olarak tesbit ederken, diğer düşmanlarla ittifak anlayışını getirmiyorlar. «Partizan»ının cin olmadan adam çarpmaya kalkışan yazarları, «üç dünya teorisi»ni açıkca savunurken, bu teoriye başından beri karşı çıkan ve onu hiçbir zaman kabul etmemiş olan AEP ve diğer partiler yine baş düşmanı iki süper devlet olarak tesbit ediyor ve yine iki süper devlete karşı diğer emperyalistlerle ittifak anlayışına karşı çıkıyorlardı.

* İşte bu konuda Marksist-Leninistlerin görüşleri :

+ «Somut olgular ve faaliyetler, objektif gerçek, bizi bugünkü dünyada iki süper devlet, ABD ve Sovyetler Birliğinin tarihte bilinen en büyük ve en saldırgan devletler olduğu sonucuna götürmektedir. Aynı ayrı veya birlikte iki süper devlet aynı derecede ve aynı çapta, sosyalizmin ve milletlerin hürriyet ve bağımsızlığının esas düşmanı, ezen ve sömüren düzenleri savunan en büyük güçler, insanlığı üçüncü bir dünya savaşına götürecek doğrudan tehdittir.» (AEP 7. Kongre Raporu-s, 161-Komün Yayınları)

«Sözde 'ikinci dünya' ülkelerinin, bir başka deyişle bu ülkelerde hakim olan tekelci burjuvazinin, iki süper devlete ve dünya emperyalizmine karşı verdikleri mücadelelerde ezilen halkların ve ulusların müttefikleri olmaları hiçbir zaman mümkün olamaz...

* Genel ilke, düşman saflarındaki çelişmelerden devrimin ve kurtuluş hareketinin yoğunlaşması ve güçlenmesi sonucunu verecek biçimde yararlanmaktır. Devrimci güçlerin düşmana karşı mücadelede ve özellikle de esas (baş-PB) düşmanlara karşı mücadelede, düşmanlar hakkında hiçbir hayalin gelişmesine yer vermeyecek, daha da yoğun bir biçimde harekete geçirilmeleri sonucunu verecek biçimde yararlanılmalıdır, yoksa bu mücadelenin zayıflamasını ve yavaşlamasını doğuracak biçimde değil.

«...Çelişkilerden yararlanmak bahanesiyle, sözümona nisbeten zayıf emperyalistlerle daha güçlülerine karşı birleşme yollarını aramak, bir ülkenin burjuvazisiyle bir başka ülkedekine karşı koymak için birleşmek, anti-Marksist bir tutumdur.» (Devrimin Teori ve Pratiği-Zeril Popullit-Komün y. s, 18-19)

«İki emperyalist süper güç, uluslararası proletaryanın, sosyalist ülkelerin ve ezilen halkların aynı derecede, aynı şekilde, esas düşmanlarını temsil etmektedirler. Bugün uluslararası birleşik cephenin esas okunu, iki süper güce, emperyalizme, kapitalizme, gericiliğe ve revizyonizme yöneltmek zorunludur.

«Fakat, iki süper güç, uluslararası proletaryanın, sosyalist ülkelerin ve ezilen halkların tek düşmanı değildir. Diğer emperyalist ve kapitalist güçler de aynı zamanda onların düşmanıdırlar. Bu ülkelerin gerici kapitalist karakterleri, onların halklar üzerindeki baskı ve sömürü faaliyetleri, onların sosyalizm ile komünizme karşı duydukları nefret hiç değişmemiştir. Sosyalizm ve devrimin zaferi için sürdürülen mücadelelerde, kapitalist ve emperyalist devletlerle iki süper güç arasındaki çelişkilerden yararlanmak gereklidir.

«Biz burada, sosyalizm ve devrim düşmanlarının saflarındaki çelişkilerden bahsediyoruz. Çünkü, bu kapitalist ve emperyalist ülkeler, süper güçlere karşı mücadele sırasında halkların müttefikleri değildir. Gerçekte kapitalist ve emperyalist devletlerle süper güçler arasında daha az ya da daha çok yıpratıcı çelişmeler olduğu halde, bu devletler, şu ya da bu şekilde veya şu ya da bu derecede süper güçlerin blok ve askeri ittifak sistemleriyle birleşmektedirler.» (Beş Marksist-Leninist Partinin Ortak Bildirisinden)

Markslst-Leninistler açısından sorun son derece açıktır: Bugün dünyada iki cephe karşı karşıya duruyor. Bir yanda emperyalistler, sosyal emperyalistler, komprador-fedoral gericilik ve bunların her türden yardımcılarında oluşan karşı devrim cephesi, diğer yanda ise, proletarya, halklar, ezilen milletler, sosyalist ve ilerici, demokratik ülkelerden oluşan devrim cephesi. Uluslararası devrim cephesinin önder gücü olan dünya proletaryası ve onun Marksist-Leninist partileri, yalnız dostlarını değil, düşmanlarını da tanımalıdır, yalnız devrim cephesini değil, karşı devrim cephesini de incelemeli, belirli bir anda esas düşmanlarıyla diğer düşmanları ayırt etmeli, düşman cephesindeki her türlü çelişki ve çatlaklardan dolayı bir yedek olarak yararlanmalıdır. Bu, devrimin başarıya ulaştırılması için zorunludur. Ancak o, unutmamalıdır ki, bütün düşmanlar stratejik olarak son tahlilde, aynı derecede ve aynı şekilde devrimin ve sosyalizmin düşmanlarıdır. Devrim ve karşı devrim cepheleeri arasındaki çelişmelerle emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişmeler, birbiriyle karıştırılmamalıdır. Bunlardan birincisi, proletaryanın ittifak kuracağı güçleri belirlerken, diğerlerinin böyle bir işlevi yoktur. Emperyalistler ve gericiler arasındaki çelişmelerden yararlanılmalı, ama bunlardan biri, diğerine karşı desteklenmemelidir; bu çelişkilerden yararlanmanın tek yolu karşı-devrim cephesini tümüyle hedef alan bir mücadele yürütürken, esas vuruşu baş düşmanlara yöneltmektir.

Modern revizyonistler ve «üç dünyacı» revizyonistler ise, düşman cephesindeki çelişmelerden yararlanmanın Marksist-Leninist kavranışını çarpıtıyorlar. Onlara göre, bu çelişmelerden yararlanmak için mutlaka biriyle diğerine karşı ittifak kurmak ve sözde devrimci olarak kabul edilen birini diğerine karşı desteklemek gerekir! Biraz önce de üzerinde durduğumuz gibi, böyle bir kavrayışın Marksizm-Leninizmle hiçbir ortak yanı yoktur.

Şimdi bir de keskin «solcu» «Partizan» yazarlarının bu konuda neler söylediklerine bakalım:

«Bugün 'üç dünya teorisini' 'reddeden' bir dizi parti ve grup, halâ, 'dünya halklarının baş düşmanı iki süper devlettir' tezini savunmaya devam ediyorlar. Bu tesbit, dünya halkları, (proleter dünya devrimi) açısından sadece belirli emperyalistleri düşman görüp, diğerlerini dost kabul eden bir anlayış değil, aynı zamanda baş düşmanla emperyalizmi eşitleyen ve nihayet baş çelişme tezi ile de birleşince 'toptan dünya devrimi' fikrini ortaya çıkaran, bunu savunanların kaçınılmaz olarak varacakları bir tesbittir. Bu tez aynı zamanda 'üç dünya teorisinin' gizli takipçiliği demektir.» (agd-s, 52)

«Dünya Marksist-Leninist hareketi içinde dünya çapında baş düşman kavramının gelişmesini izlediğimizde gördüğümüz şudur:

«SBKP XX. Kongresine kadar baş düşman kavramı, yalnızca barışın baş düşmanı, savaşın esas kışkırtıcısı anlamında kullanılmıştır.

«Bu kavramın bu şekilde kullanılmasının pratikte yansıması, emperyalist savaş aleyhtarı bir cephenin oluşturulmasına çalışılması; savaş içinde de savaşın

esas kışkırtıcısı olan emperyalistlere karşı diğer emperyalistlerle bir cephe oluşturulmasıdır...

«SBKP XX. parti kongresinden itibaren, baş düşman konusunda emperyalist savaş ile proleter dünya devrimi arasındaki ayırım terk edilmeye başlamış; bir tek emperyalist gücün 'dünya halklarının baş düşmanı' ilan edilmesi eğilimi belirlemiştir.

«...1957-60 deklarasyonlarında, polemik yazılarında Lin Blao'da ve nihayet 'üç dünya teorisinde' 'dünya halklarının baş düşmanı' anlamında iyice şekillenmiştir...

«Bugün 'iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır' tezini getirenler, bunun Komintern geleneğinin devamı olduğunu söylerken, dünya Marksist-Leninist hareketinin tarihini çarpıtıyorlar... Dünya çapında şu veya bu emperyalist gücü, genel anlamda yani proleter dünya devriminin baş düşmanı olma anlamında baş düşman ilan etmek, halklara mümkün olmayana mümkün gösterir. Halkları, baş düşman ilan edilen güce (güçlere) karşı, diğer emperyalistlerin kuyruğuna takmaya hizmet eder. Böyle bir tesbit, baş düşman ilan edilen emperyalist güçle proleter dünya devriminin düşmanlarının eşitlenmesi, emperyalizmin (sosyal-emperyalizmin ve her türden gericiliğin) baş düşman ilan edilen güç (ler)e indirgenmesi demektir...

«Gerçekten de baş düşman, düşmanlar arasında ayırım yapmak, onların arasındaki çelişmelerden yararlanmak, düşmanlar arasında öne çıkanı en dar alana sıkıştırmak ve öncelikle onu tecrit etmek için tesbit edilir ve baş düşmana karşı birleşebilecek diğer düşmanlar da dahil, tüm güçlerle 'birleşik cephe' oluşturulur» (agd-s, 52, 53, 54, 55)

Yukarıda aktardığımız bir dizi pasajda, yazarın şu fikirleri savunduğunu görüyoruz :

✱ 1. Baş düşman dışında kalan düşmanlar, halkların dostu ve birleşmesi gereken güçlerdir. Çünkü, baş düşman tespiti, düşmanlar arasında ayırım yapmak ve onların aralarındaki çelişmelerden yararlanmak için yapılır. Bu ayırımı yapmanın ve bu çelişmelerden yararlanmanın yolu, baş düşmana karşı diğer düşmanlarla bir birleşik cephe oluşturmaktır!

✱ 2. SBKP XX. Kongresine kadar baş düşman tesbiti, yalnızca bir dünya barış cephesi oluşturmak çabasıyla yapılmıştı. Daha sonra, 1957-60 deklarasyonları AEP ÇKP'nin modern revizyonistlere karşı yürüttükleri polemikler, Lin Biao ve «üç dünya teorisyenleri» tarafından çarpıtıldı ve bugün de uluslararası planda baş düşman tesbit edenler, Lin Biao ve «üç dünya» teorisinin mucidi Çinli modern revizyonistler tarafından savunuluyor.

Bu görüşlerin üzerinde tek tek duralım.

Bilindiği gibi, baş düşman dışında kalan düşmanların dost ve birleşmesi gereken güçler olduğu yolundaki iddia, en açık ve sistemli olarak «üç dünya teorisinin mucidi Çinli modern revizyonistler tarafından savunulmaktadır. Onlar bu anlayışlarının sonucu olarak, «düşmanımın düşmanı benim dostumdur» anlayışını mutlaklaştırıyor ve her derde deva bir reçete haline getiriyorlar. Yine onlar, bu anlayışlarına dayanarak sözde iki süper devlet, gerçekte ise yalnızca Sovyet Sosyal-Emperyalistleri di-

şında kalan bütün düşmanlarla birleşmeyi savunuyorlar. Onların ülkemizdeki sadık takipçileri olan TİKP-Aydınlık revizyonistlerinin «sözde» «milli bağımsızlığı koruma» çizgisi ve bu yoldan giderek gırtlaklarına kadar bataklığa gömülmelerinin kaynağında yatan anlayış da bundan başka bir şey değildir. Ve görüyoruz ki, «sol» ve sağ, yine aynı anti-Marksist platformda birleşiyor. Aralarındaki fark, Aydınlık revizyonizminin bu karşı-devrimci anlayışı hayata geçirmesi, «Partizan»ın ise bu teorinin yol açtığı karşı-devrimci sonuçlarından kurtulmak için düşman cephesinin somut tahlilini, düşmanlar arasında ayırım yapılmasını ve esas vuruşun baş düşmana yöneltilmesinin zorunluğunu reddetmesidir. Bu tavır, doğrudan doğruya Marksist-Leninist stratejik ve taktik önderlik ilkelerinin reddine ve devrimin gelişme perspektifinin gözden kaybedilmesine götürür.

* Proletarya hareketinin objektif yönünü inceleyen Marksist-Leninist teori ve programdan kaynaklanan strateji ve taktikler, devrimci proletaryanın devrimin belirli bir aşamasındaki hedeflerini, yok etmeyi amaçladığı düşmanlarını, düşmanları ve dostlarının birbiriyle ve kendi aralarındaki ilişkilerin durumunu, esas darbeyi indirmesi gereken noktayı, dolaylı ve dolaysız yedeklerini, devrimin kabarma ve alçalma durumlarını stratejik hedeflere varılmasında izlenecek yol ve yöntemleri, mücadele ve örgütlenme biçimlerini tayin eder. Devrimci proletaryanın ve onun partisinin halk kitlelerine doğru bir biçimde önderlik edebilmesi için birbirine tamamen bağlı ve hep birlikte mücadelenin başarısını ve da başarısızlığını belirleyecek olan tüm bu görevleri yerine getirmesi ve açık bir görüşe sahip olması gerekir.

Devrimin belirli bir aşamasında ya da döneminde, (devrim, ister uluslararası sosyalist devrim süreci, isterse her hangi bir ülkedeki tek bir devrim süreci olsun,) somut bir baş düşman belirlediğinde, hangi gerekçeyle olursa olsun bu düşmanın tespit edilmesine karşı çıkmak, ancak objektif bir durumu inkâr etmek anlamına gelir ve doğru bir stratejik önderliğin en önemli ilkelerinden biri olan belirli bir anda esas darbeyi baş düşmana indirmek ve düşmanlar arasındaki çelişkilerden doğru bir biçimde yararlanmak ilkesinden sapılmasına ve başarısızlığa yol açar.

Devrimin dolaylı bir yedeği olarak düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanmanın, yalnızca baş düşmana karşı diğer düşmanlarla ittifak yapılmasını gerektirdiği anlayışı, («Partizan»ın savunduğu anlayış), yoz, revizyonist bir anlayıştır. Kuşkusuz şartların zorunlu kıldığı durumlarda, devrimin yararına olan zorunlu uzlaşmalar reddedilemez, ama bir kural olarak, düşmanlar arasındaki çelişmeler ve çatlaklardan yararlanmanın Marksist-Leninist yolu, tüm düşmanlara karşı mücadele ederken, esas darbeyi esas düşmana indirmektir. «Uzlaşmalar siyaseti»nin tersine, zorunlu durumlarda, baş vurulacak tek tek uzlaşmalar, mücadele gerçeğini ortadan kaldırmaz; tersine onu mümkün kılar. Düşman cephesindeki

çelişki ve çatlakları genişletmek, esas olarak böyle bir siyasetle mümkündür. Bunun temeli, belirli bir anda, hangi konumda bulunursa bulunsunlar, devrimin tasfiye etmeyi amaçladığı tüm düşman güçlerin üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olan üretim ilişkilerine dayanmaları ve gericiği temsil etmeleridir. Böyle bir durumda, sırf bir düşman belirli bir anda diğerlerinden ön plana çıktı diye diğer düşmanlara karşı mücadeleden el çekmek gerektiğini savunmak, tamamen pragmacı, oportünist bir tutumun göstergesidir. «Üç Dünyacı» sağ ve «sol» anlayışları eklektik bir biçimde bağrında taşıyan «Partizan», teorideki sağcılığını, pratikteki «sol»culuğu ile kapatmak ister ve düşman güçler arasındaki çelişkilerden yararlanılmasını reddederken, yalnızca kendi eklektizmini ve çelişkilerini derinleştirmektedir.

Devrim ve karşı-devrim arasındaki çelişmelerle karşı-devrimcilerin kendi aralarındaki çelişmeleri birbirine karıştıran revizyonist anlayış, «Partizan» yazarının kafasında öylesine yerleşmiş ki, bu anlayış temelinde kendini sağ oportünizmden kurtarmaya çalışması, hiç bir sonuç vermiyor. Ona göre, Lenin'in de müthiş bir «üç dünyacı» olması gerekiyor! Çünkü, şu sözleri söylemektedir :

✕ «Değişik burjuva grupları arasındaki uzlaşmaz çelişmelerden proletaryanın yararlanabilmesi amacıyla bir ulusal rengi taşıyan burjuvazinin, başka bir ulusal rengi taşıyan burjuvaziye düşürülmesi doğrudur.» (Emperyalist Savaş Üzerine-s, 295)

Ama Lenin, proletarya yararına emperyalistler ve gericilerle zorunlu durumlarda geçici uzlaşmalar yapılmasını reddetmeksizin, emperyalistler arasındaki çelişmelerden yararlanma konusunda şu ilkeyi getiriyor:

✕ «Sosyalistler, hırsızlar arasındaki bu mücadeleden faydalanıp hepsini alaşağı etmelidirler.» (age-s 118)

Stalin, stratejik önderliğin bu vazgeçilmez ilkesini ve dolaylı yedeklerden yararlanmanın önemini şöyle ifade ediyor:

✕ «Önemleri herkes tarafından kolayca anlaşılacağı için, birinci kategorideki yedekler üzerinde (dolaysız yedekler-PB) uzun boylu durmanın gereği yoktur. Rollerini her zaman açıkça görülmeyen ikinci kategorinin yedeklerine gelince, bunların bazan devrim için birinci dereceden önemli olduğunu söylemek gerekir. Örneğin küçük burjuva demokratları ile (sosyalist devrimciler) liberal monarşist burjuvazi (kadetler) arasında birinci devrimden sonraki çatışmanın büyük önemi yadsınamaz; o çatışma ki, köylülüğün burjuvazinin etkisinden kurtarılmasına yardım ettiği tartışma götürmez. Ekim Devrimi döneminde belli başlı emperyalist güçler arasındaki ölüm kalım savaşının pek büyük önemini yadsımak daha da olanaksızdır; bu derece birbiriyle savaşa düşmüş olan emperyalistler genç Sovyet iktidarına karşı güçlerini birleştiremediler ve bu nedenle proletarya, güçlerini örgütleme işine girişebildi ve Kolçak'ın, Denikin'in yenilgilerini hazırlaya-

blldl. Emperyalist gruplar arasındaki çelişkilerin gittikçe derinleştiği ve aralarındaki savaşın kaçınılmaz hale geldiği bir sırada, bu çeşit yedeklerin proleterya için daha büyük önem kazanabileceğini kabul etmek yerinde olur.

«Stratejik önderliğin ödevi, gelişmenin belirli bir aşamasında devrimin ana hedefine ulaşmak için bütün bu yedeklerden gerektiği gibi yararlanmaktır.

«Yedeklerden gerektiği gibi yararlanmak ne demektir?...

«Birincisi, devrimin olgunlaştığı, saldırı tam istim ilerlediği, ayaklanma kapıyı çaldığı, yedeklerin öncüye bağlanması başarımın mutlak bir koşulu olduğu bir sırada, devrimci güçlerin başlıca hasmın en can alıcı noktasına gereken anda toplamak...» (Stalin-Leninizmin Sorunları-s, 75) (abç)

Yine Stalin, şunları söylüyor:

«Stratejinin en önemli görevi, işçi sınıfı hareketinin izlemesi gereken ve proleterya programdaki hedeflere erişmek amacıyla düşmana indirilecek en elverişli ana darbeyi gösteren esas yönü tesbit etmektir. Stratejinin planı, belirleyici darbenin en çabuk bir şekilde azami sonuçlarının elde edilebileceği yönünü örgütlenme planıdır.» (Strateji ve Taktik-s, 20)

Görüldüğü gibi, Marksist-Leninist stratejik önderlik ilkesi, proleteryanın azami ya da asgari programına dayanan genel stratejisinin, devrimin temel hedeflerinin, yedeklerinin ve sloganlarının saptanmasının yanı sıra bütün bir devrim aşamasının şu ya da bu dönemde devrim ve karşı-devrim cephesindeki ilişkileri de sürekli incelemeyi, ortaya çıkan yeni koşullara stratejiyi uygulamayı ve her dönemde esas darbenin indirilmesi gereken düşman cephesinin en zayıf, «can alıcı» noktasını belirlemeyi de kapsar. Marksist-Leninist partinin her durumda devrimci taktikler uygulamasını mümkün kılan şey de Marksist-Leninist stratejinin bu esnek uygulanışı ve her gerçek duruma cevap verebilme yeteneğinde oluşudur.

Ne Aydınlik revizyonistlerinin yaptığı gibi, stratejinin temel amaçlarını ve bütün bir devrim aşaması boyunca yol gösterici niteliğini koruduğunu inkâr ederek onu geçici değişikliklere bağlı olarak değişen oportünist günlük taktikler yığınınına indirgeyen (ki tüm «üç dünyacı»ların devrimin çeşitli aşamalarını birbirinden koparan menşevik anlayışlarında yansımaktadır); ne de 'Partizan' yazarının yaptığı gibi, böylesi bir revizyonist anlayıştan kaçmak isterken, stratejinin esnekliğini ve taktiklerin değişkenliğine yol gösterici niteliğini inkâr etmek ve onu salt bir temel slogan düzeyine indirmek (ki bu düşman cephesindeki çelişki ve çatlakları incelemenin, bunlardan yararlanmak için uygun taktikler geliştirmenin ve muhtelif dönemlerde «can alıcı» noktanın değişmesine bağlı olarak esas darbenin doğrultusunu tayin etmenin gereğinin -ki baş düşman tesbiti bütün bunlarla sıkı sıkıya bağlıdır- inkâr edilmesinde ifadesini buluyor) çıkar yol değildir. Doğru olan, her türlü revizyonist, oportünist önyargıyı bir kenara bırakıp Marksizm-Leninizme ve onun öğretilerine sıkı sıkıya sarılmaktır. Bugün Marksist-Leninistler, Partizan yazarı gibi düşünenleri şöyle eleştiriyorlar.

«İkinci dünya» içindeki ülkelerin, iki süper devletle kesin çelişkileri olduğu gerçektir; fakat bu çelişkiler, emperyalistler arası niteliğe sahiptirler. Tıpkı iki süper devlet arasındaki çelişmenin niteliği gibi. Her şeyden önce bunlar, Batı Alman, Japon, İngiliz, Fransız, Kanada gibi emperyalistlerin pazarlar, nüfuz alanları, sermaye ihracatı ve başkalarının zenginliklerini sömürmek için gerek bir süper devlet veya ötekisiyle, gerekse birbirleriyle çelişkileridir.

«Bu çelişkiler, elbette dünya emperyalist sistemini zayıflatmaktadır ve proletarya ve halkların mücadelelerinin çıkarıdır. Fakat çeşitli emperyalist devletlerle iki süper devlet arasındaki çelişkilerin, emekçi kitlelerin ve halkların emperyalizme karşı, onu yıkmak için verdikleri mücadeleyle eş tutmak, anti-Marksisttir.» (Devrimin Teori ve Pratiği-Komün y. s, 18)

«Partimiz, Lenin'in öğretilerine dayanarak, hiç bir zaman emperyalistler-arası çelişkilerden yararlanmayı bir emperyalist devlet ya da, bir emperyalist grubu diğerine karşı desteklemek olarak anlamamıştır.» (Necmiye Hoca- «Devrimci Siyasetin Bazı Temel Sorunları»-s, 61)

Bütün bu söylenenlerden de açıkça anlaşılıyor ki, değiştirilmesi gereken, uluslararası Marksist-Leninist hareketin baş düşman tesbiti değil, «Partizan» yazarının «üç dünyacı» revizyonistlerin tezleriyle biçimlenmiş düşünce sistemidir. Yazarın, «üç dünya» teorisinin kalıntılarını ilk araması gereken yer de «Partizan» dergisinin sayfalarıdır.

İkinci iddianın en önemli kısmını dünya devrimci cephesi ile dünya barış cephesinin sınıfsal muhtevalarının farklılığı ve bunların birbirini reddetmesi, proletaryanın aynı anda bu iki cepheyi birden inşa etmek için faaliyet gösteremeyeceği ve dünya devrim cephesi için geçerli olmayacağı söylenen, sınıf işbirlikçisi tezlerin, dünya barış cephesi için geçerli olabileceği yolundaki görüşler teşkil ediyor. «Partizan»ın sağcılığı burada iyice açığa çıkıyor. Daha sonra bu iddiayı ele alarak başlı başına inceleyeceğimiz için, şimdilik bu konu üzerinde durmuyoruz. Burada, bugün uluslararası planda baş düşman tesbiti yapan başta AEP olmak üzere uluslararası Marksist-Leninist hareket ve partilere yöneltilen «dünya Marksist-Leninist hareketinin tarihini çarpıtma» ve «üç dünya teorisinin gizli ta-kipçiliği» iddiaları üzerinde duracağız.

Açıktır ki, «Partizan»ın kendini beğenmiş yazarının ortaya attığı boyundan büyük iddialar, onun anti-Marksist «baş düşman» ve ittifaklar anlayışından kaynaklanmaktadır. O, eğer bir baş düşman tesbit edilirse diğer düşmanlarla ittifak yapmak gerektiğini zanettiğinden Lenin ve Stalin zamanında uluslararası planda bir baş düşman tesbiti yapılmadığını zan ediyor. Stalin döneminde, faşist kampın baş düşman olarak tesbit edilmesi ise, ona göre, dünya devrim cephesi değil, dünya barış cephesi açısından yapılmış bir tesbitmiş (!) ve, yalnızca faşist kampın savaşın esas kışkırtıcısı olduğunu belirtiyormuş, hepsi o kadar!

Önce iddianın, Lenin ve Stalin dönemine ilişkin olan kısmı üzerinde duralım.

Şunu hemen belirtelim ki, dünya sosyalist devriminin belli bir aşamasında tesbit edilen baş düşman, savaşın esas kışkırtıcısı ya da kaynağı olmak özelliğini taşıırken bu özelliğine sıkı sıkıya bağlı ve kaçınılmaz olarak aynı zamanda halkların en büyük baş belasıdır ve dünya hegemonyası peşinde koşmak olgusuna bağlı olarak uluslararası bir jandarma rolünü oynar. Bu özellikleriyle o, uluslararası devrim cephesinin mücadelesinin sivri ucunu yöneltmesi gereken bir düşmandır. Ama bu, hiçbir zaman baş düşman dışında kalan düşmanların (yani diğer emperyalistlerin ve gericilerin) ne savaşın kaynağı olmaktan çıktığı ve ne de bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizmin dostları olduğu anlamına gelmez ve bu nedenle bunlarla ittifak kurmak gerekir diye de bir kural yoktur.

Uluslararası komünist hareket, dünya sosyalist devriminin belirli bir dönemi için stratejik bir plan hazırlamalı ve somut durumun tahlili temelinde gerek devrim cephesini güçlendirmek, gerekse karşı devrim cephesini zayıflatmak için çeşitli taktikler tesbit etmelidir. İşte, baş düşman, belli bir durumda objektif çelişmelerin ve karşı devrim cephesinin durumunun incelenmesi sonucu, düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanmak ve esas darbeyi esas düşmana indirmek için yapılır. Lenin ve Stalin, bu Marksist anlayışı benimsemiş, geliştirmiş ve hayata uygulamışlardır. Örneğin Lenin'in I. Dünya Savaşı öncesi ve sırasında yazdığı makaleleri incelersek, onun «baş düşman» kavramını kullanmasa da iki emperyalist koalisyonun başını çeken Anglo-Fransız ve Alman emperyalizmlerini esas düşman olarak tespit ettiğini ve uluslararası planda esas vuruşu bunlara yönelttiğini görürüz.

Örneğin, Stalin, Ekim Devrimini mümkün kılan koşullar arasında, «belli bir süre için Sovyet düşmanlarına karşı birleşememiş olan, dünyanın en güçlü iki emperyalist yırtıcısının ölesiye kavgasından yararlanma olmağı»nı da sayar. (Leninizmin Sorunları s. 103). O dönemde dünya hegemonyası peşinde koşan ve iki büyük emperyalist koalisyonun başını çeken Anglo-Fransız ve Alman emperyalizmlerinin dünya halklarının ortak düşmanı (yani baş düşmanı) ve uluslararası planda devrimci mücadelenin sivri ucunun yönelmesi gereken hedefi durumunda olduğu açıktır. Yine Stalin döneminde Komintern, faşist kampı baş düşman olarak tesbit ederken yalnızca buna karşı bir barış cephesi oluşturmayı değil, dünya çapında ilerici, demokratik ve sosyalist güçlerini bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm ve barışı hedefleyen tüm güçlerini genel olarak emperyalizm ve özellikle faşist kampa karşı yöneltmeyi amaçlıyordu.

Soruna bir de başka açıdan yaklaşalım. Eğer «Partizan» yazarının «bir baş düşman tesbit edilirse diğer düşmanlarla ona karşı birleşmek gerektiği yolundaki iddiası doğru olsaydı, o zaman tek tek ülkeler için de devrim sürecinin belli bir anında, baş (ya da esas) düşman tesbiti yapmak gerekirdi. Çünkü, bu da insanı, doğruca uzlaşmacı bir siyasete gö-

türürdü! Meseleye ister uluslararası devrim süreci açısından, isterse ulusal bir süreç açısından yaklaşılsın bu yargının doğrulacağı sonuç aynıdır ve değişmez.

Oysa örneğin Stalin'in eserlerine baktığımızda, onun yalnız uluslararası planda değil, ulusal planda da baş düşman tesbiti yaptığını ama hiç de baş düşman dışında kalan düşmanlarla uzlaşma peşinde koşmadığını görürüz. Stalin, Bolşeviklerin Çarlığa karşı mücadelesi konusunda şunları söylüyor :

* «Çarlığa karşı mücadele döneminde, burjuva demokratik devrimin hazırlanması döneminde, (1905-1916), çarlığın en tehlikeli toplumsal dayanağı, liberal-monarşist parti, Kadet partisi olmuştur. Neden? Çünkü bu parti uzlaştırıcı bir parti idi, Çarlıkla halkın çoğunluğu yani köylülüğün bütünü arasında uzlaştırıcı bir partiydi. Partinin o zaman başlıca darbelerini Kadetlere yöneltmesi doğaldı, çünkü, Kadetleri tecrit etmeden köylülükle çarlık arasında bir kopmaya güvenilemezdi. Bir çok kimse, o zaman Bolşevik stratejinin bu özelliğini anlayamıyor ve bolşevikler için Kadetlere karşı mücadelenin, baş düşmana (abç), çarlığa karşı mücadeleden 'önce geldiğini' söyleyerek bolşevikleri aşırı bir 'Kadet düşmanlığıyla' suçluyorlardı. Ama temelden yoksun bu suçlamalar, baş düşmana karşı zaferi kolaylaştırmak (abç), yakınılaştırmak amacıyla uzlaştırıcı partinin tecrit edilmesini gerektiren bolşevik stratejisinin anlaşılmasında gerçeğini açığa vuruyordu.» (Leninizmin Sorunları-s, 121, 122) (1)

Unutulmamalı ki burada söz konusu edilen, üstelik uzlaştırıcı bir güçtür. Ama söz konusu olan emperyalist Avrupa ülkeleri gibi bir düşman da olsaydı, durum değişmezdi. Stalin, Çarlıkla emperyalizm arasındaki ilişkiyi şöyle açıklıyor :

«... Çarlık, Batı emperyalizminin en sadık müttefiki idi. ... Bunun içindir ki Çarlığa vurmak isteyen ister istemez emperyalizme el kaldırıyordu; Çarlığa karşı dikilen, emperyalizme karşı koyuyordu; çünkü Çarlığı yıkmak isteyeninin amacı gerçekten Çarlığa bir darbe indirmek değil de onu yıkmak ise emperyalizmi de yıkmayı gerekiyordu. Böylece Çarlığa karşı devrim, emperyalizme karşı devrime yaklaşıyordu ve bu devrimin, proletarya devrimi şekline girmesi zorunluydu.» (age-s, 14)

«Partizan» yazarına göre, bu şartlarda Çarlığı baş düşman olarak tesbit eden bolşevik partisinin, liberal-monarşist burjuvaziyle ya da dış emperyalist düşmanla ittifak araması gerekmez miydi? İleride göreceğiz ki, «Partizan» yazarı, böyle olması gerektiğini savunmaktadır. Bu durumda, iyi ki, bolşevikler yazar gibi düşünmüyorlardı demek gerekiyor.

Stalin, Çin Devrimini de aynı Marksist-Leninist yaklaşımla tahlil ediyordu:

* «Çin devriminin aşamaları nelerdir?...

«İlk aşama, bütün milletin birleşik cephesinin devrimi, devrimin esas darbeyi dış emperyalizme yönelttiği ve milli burjuvazinin devrimci hareketi desteklediği Kanton dönemi.» (Milli Demokratik Devrim. s. 165)

Stalin, baş düşmanın emperyalizm olduğunu belirttikten sonra, diğer düşman olan iç gericiilik ve özellikle feodalizmle birleşmeyi mi öneriyordu? Hayır, Stalin, daha sonra Komintern'nin 7. Genel Toplantısında alınan bir kararı zikrederek bu durumda izlenmesi gereken yolu şöyle ifade ediyordu:

«Milli kurtuluş davası ile toprak devrimini bir tutmadığı sürece Kanton Halk Hükümeti devrimde iktidarını koruyamaz ve yabancı emperyalizmle yerli gericiliğe karşı tam bir zafer kazanamaz.» (age-s, 169)

Stalin, daha sonra Çin Devriminin ikinci aşamasında iç düşmanın baş düşman haline gelişini şöyle ifade ediyor:

«Nasıl ilk aşamanın niteliğine, devrimin esas olarak yabancı emperyalizmi hedef alması belirliyorsa, ikinci aşamanın niteliğini de, devrimin esas olarak iç düşmanları ve öncelikle feodal ağaları, feodal rejimi hedef alması belirler.» (age-s, 179)

Ve tabii bu durumda da hiçbir Marksist-Leninistin aklından emperyalizmle birleşmeye çalışmak geçmez.

Bu durumda akla şu soru gelebilir: Peki, gerek Ekim Devrimi sonrasında emperyalistler, gerek çarlığa karşı mücadele sırasında liberal-monarşist burjuvaziyle ve gerekse de Çin Devrimi sırasında belli bir emperyalizme karşı mücadele sırasında diğer emperyalistler ya da uşaklarıyla uzlaşmalar yapılmadı mı? Kuşkusuz yapıldı. Orneğin bu konuda Ekim Devrimi sonrası da Alman emperyalizmi ile imzalanan Brest-Litovsk anlaşması ve liberal-monarşist burjuvaziyle yapılan bazı geçici uzlaşmalar sayılabilir. Ama bu uzlaşmaların hiç biri «baş düşmana karşı mücadele edilirken diğerleriyle birleşmek gerekir» anlayışıyla yapılmadı. Bunlar, zorunlu, devrimi ilerleten ve geçici nitelikteki tek tek uzlaşmalardır. Yoksa, bir uzlaşmalar siyasetinin sonucu değil. Bu konu üzerinde ileride tekrar duracağız.

«Partizan» yazarı, anti-Marksist, menşevik ve «üç dünyacı» fikirleriyle, aslında düşman cephesinin durumunun somut olarak incelenmesi ve belli bir dönemde devrimci güçlerin karşı-devrimci güçlerin durumuna uygun mevzilenmesi, böylece devrimci güçlerin esas darbesinin doğrultusunun tayin edilmesine karşı çıkmaktadır. Bu, onun kendiliğindenci ve maceracı konumuyla tamamen uyum halindedir. Ama Lenin ve Stalin, ne bir menşevik ne de bir maceracıydılar. Onların dünyaya bakış açılarının fikirlerinin ve pratiklerinin «Partizan» yazarlarıyla hiç bir ortak yanı yoktur.

Gelelim iddianın diğer kısmına:

Yazar, 1957 ve 1960 Komünist Partileri deklarasyonu ve bildirisinde baş düşmanın Amerikan emperyalizmi olarak tesbit edilmesinin, revizyonizme ve özellikle onun «üç dünyacı» türüne karşı kapıyı açtığı görüşündedir. Bilindiği gibi Amerikan emperyalizmi, 1957 Deklarasyonunda

«dünya gericiliğinin merkezi ve halkların can düşmanı» 1960 Bildirisinde de «dünya gericiliğinin kalesi ve uluslararası jandarması», «dünyanın bütün halklarının düşmanı» olarak nitelendirilmektedir.

Yazar, ortaya attığı iddia ile aslında kendisi uluslararası Marksist-Leninist hareketin tarihini çarpıtmakta ve 1950'lerin sonu ile 60'ların başında modern revizyonistlerle Marksist-Leninistler arasındaki mücadelenin ceryan ettiği en önemli noktalardan birinde Kruşçev revizyonistlerinin tavrını benimsemektedir.

1957 Deklarasyonu ve 1960 bildirisinde Marksist-Leninist Partilerin başından beri katılmadıkları belli başlı noktalar vardır. Ve bu durum, gerek Enver Hoca'nın çeşitli eserlerinde, gerekse AEP'nin belgelerinde belirtilmiştir. Ama her iki belge de, Marksist-Leninist partilerin sürekli mücadelesi ve eleştirisi sonucu revizyonistlerin önemli ölçüde gerilemelerinin bir ürünüdür ve esas olarak devrimci bir muhtevaya sahiptir. Bu özellikleri nedeniyle bunlar, 1960'lardaki polemiklerde Marksist-Leninistlerin modern revizyonistleri teşhirde dayandıkları önemli bir malzemeyi oluşturmuşlardır. Ve, Marksist-Leninist partiler, bu belgelerin devrimci ilkelerine bugün de sahip çıkmaya devam ediyorlar.

Amerikan emperyalizmi hakkında yukarıda aktardığımız tanımlar da Marksist-Leninistlerin modern revizyonizme karşı mücadele ederek belgeye girmesini sağladıkları bölümlerden biridir. Bilindiği gibi o dönemde Kruşçevci revizyonistler, ülke içinde kapitalizmin restorasyonunu tezgâhlıyorlar, Sosyalist Sovyetler Birliğini kapitalist bir ülkeye dönüştürüyorlar ve yeniden inşa ettikleri kapitalist ekonomiyi dünya kapitalizmi ile bütünleştiriyorlardı. Onlar, bu karşı-devrimci faaliyetlerinin zorunlu bir sonucu olarak emperyalizmin ve her türden gericiliğin, özellikle de dünya emperyalizminin merkezini teşkil eden Amerikan emperyalizminin desteğine ihtiyaç duyuyor ve bu desteği sağlayabilmek, durumlarını kuvvetlendirebilmek amacıyla emperyalistlere ve özellikle Amerikan emperyalizmine karşı her türlü tavizi veriyor, onlara boyun eğiyor ve Amerikan emperyalistlerini şirin göstermeye çalışıyorlardı. Buna karşılık Marksist-Leninistler 1957 ve 60 toplantılarında revizyonistlerin niyetlerini teşhir ederek onların oyunlarını bozdular; Amerikan emperyalistlerinin dünya gericiliğinin en büyük destekçisi ve bütün dünya halklarının baş düşmanı olduğunu, dünya halklarının izlemesi gereken yolun onunla uzlaşmak değil, ona esas darbeyi indirmek yolu alması gerektiğini belgelere geçirdiler. Marksist-Leninistler, bugün olduğu gibi o gün de, diğer emperyalistlerin de devrimci mücadelenin hedefleri ve yok edilmesi gereken düşmanlar olarak kaldıklarını savundular.

«Partizan» dergisinin yazarı, bu tarihi gerçekleri çarpıttığı gibi, tamamen karşı devrime hizmet eden bir tavırla, AEP ve diğer Marksist-Leninist partilerle ÇKP revizyonizmini aynı göstermeye ve bunların reviz-

yonist-Troçkist fikirlerini uluslararası Marksist-Leninist harekete maletmeye çalışıyor. Ona göre, 1957 ve 1960 Deklarasyonlarındaki baş düşman tesbit etme anlayışları, Lin Biao'da ve nihayet «üç dünya teorisinde» gelişmiş ve bugünkü Çin yönetiminin karşı-devrimci faaliyetinin temelini teşkil etmiştir. Gerçekte ise, ÇKP yöneticileri Kruşçevci revizyonistlerle uzlaşmanın, onların yolunu izlemenin ve Amerikan emperyalizmi önünde boyun eğmenin şampiyonlarıydılar. Bu klikler, ister sağcı yüzlerini açıkça ortaya koyduklarında, isterse keskin solcu geçindiklerinde, tamamen aynı anlayışları savunuyorlardı ve bir paranın farklı yüzleri gibiydiler. Nitekim onların pratikleri ve sonları bunu tamamen doğrulamıştır.

Başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu AEP ve diğer Marksist-Leninist partilere gelince, onlar hiç bir şekilde bu hainler ve döneşlerle yan yana konulamaz. Özellikle AEP, bu döneşler tarafından piyasaya sürülen anti-Marksist fikirlere karşı her zaman mücadele etti. Proletaryanın kızıl bayrağını her zaman yüksekte tuttu ve dünyanın her köşesindeki komünistlerin ve halkların emperyalizme ve revizyonizme karşı mücadelede yolunu aydınlattı. Küçük burjuva kibirliliğiyle yüksekte atan yazar ve onun gibileri, «üç dünya teorisini» ve bugün de savunmaya devam ettikleri bir sürü revizyonist, Troçkist fikirleri kendilerine kılavuz edinmişken, AEP Marksizm-Leninizmi savunuyor ve «üç dünya teorisi»ne karşı mücadele ediyordu. Yazar, onun mücadelesinden öğreneceğine, «üç dünya teorisini» «reddettiğini» ilân ettiğinin ertesi günü, bu mücadeleyi yürüten ve zafere ulaştıran Marksist-Leninist güçlere çamur atmaya ve onları «üç dünya teorisinin gizli takipçileri» ve «yeni oportünistler» olarak karalamaya çalışıyor. Aslında ise bu tanımlar, onun gibiler için geçerlidir ve bunlar, ne olduğu belli olmayan bir paçavrayı «kızıl bayrak» diye salayarak kızıl bayrağa karşı çıkmaya çalışan oportünistlerden başka bir şey değildir.

ESAS AKIMIN DEVRİM OLMASI VE DÜNYA BARIŞ CEPHESİ SORUNU

«Partizan» yazarı, bugün esas akımın devrim olduğunu kabul ediyor. Ama o, bunu kabul ederken bile, her türden modern revizyonistin yaptığı gibi, devrimle savaş arasındaki ilişkiyi çarpıtıyor ve emperyalist bir savaş tehlikesi ya da savaş sırasında devrimden vazgeçilmesini ve devrim yapmak yerine «barışçı» emperyalistlerle birleşerek «relatif barışın» (yani emperyalist barışın) korunması görevinin esas alınmasını öneriyor.

O şöyle diyor :

«...Marksist-Leninistler, emperyalist savaş karşısında, somut durumda varolan relatif barışı korumak için mücadele ederler.

«Bunun için dünya barış cephesini oluşturarak birleşebilecek tüm güçlerle birleşmeye çalışırlar.

«Dünya barış cephesi, proleter dünya devrimi cephesinden muhteva ve amaç bakımından tamamen farklıdır. Proleter dünya devrimi cephesi, bir tüm olarak emperyalizmi, sosyal-emperyalizmin ve her türlü gericiğin yıkılmasını hedeflemiş olan Marksist-Leninist partiler öncülüğünde uluslararası proletarya ve halkların sosyalizm ve giderek sınıfsız toplumu kurma mücadelesinin bileşimidir. Emperyalizme geçici ve kısa süreli de olsa darbe vuran tüm devrimci milli kurtuluş hareketleri de bu cephenin yedek müttefikleri olur.

«Oysa dünya barış cephesi, dünya barışının baş düşmanları olarak emperyalist bir savaşı kışkırtmada öne çıkan emperyalistleri hedef alır. Bu hedefe karşı, o anki somut durumda hazırlıksız olduğu için savaşa taraftar olmayan emperyalistlerin de dahil olduğu savaşa karşı bütün güçleri içerir...

«Marksist-Leninistlerin görüşüne göre, dünya barış cephesi, dünya barışının korunması için barışın baş düşmanlarına karşı gerçek nitelikleri emperyalist olduğu için (bugün değilse yarın) barışın düşmanı olan bir bölüm emperyalistlerin de dahil olduğu bir cephe...» (agd-s, 28, 29) (abç)

«...dünya çapında savaş etmenlerinin hızla yükseldiği şartlarda ve savaş şartlarında proleter dünya devriminin hedefleri içinde yer alan; ama içinde bulunulan anda emperyalist savaşın çıkmasını hazırlıksız olduğu için istemeyen ve savaşın esas kışkırtıcısı olan emperyalist güçlere karşı olan bir bölüm emperyalist arasında ittifak mümkün hale gelir. Savaş içinde böyle bir ittifak kurulabilir. Savaş öncesinde ise, relatif barışı korumak konusunda, savaş içindeki gibi bir ittifak kurulmasa bile, proletarya savaşın esas kışkırtıcılarını tesbit ederek siyasetini savaş konusunda esas olarak bu güçlerin teşhiri ve ileriki bir ittifakın hazırlığı doğrultusunda yürütür.» agd-s, 54) (abç)

Bu üç dünyacı ve anti-Marksist görüşleri, şu üç noktadan eleştireceğiz: 1. Emperyalist savaş tehlikesi ya da savaşın patlak vermesi, devrimden vazgeçmeyi gerektirmez, 2. Dünya devrim cephesi ve dünya barış cephesinin sınıfsal muhtevası ve dayandığı güçler aynıdır, 3. Uluslararası bir barış cephesi oluşturmak için bir emperyalist savaşın patlamasını beklemek gerektiği iddiası, bir safsatadan ibarettir.

— Kapitalizmden Sosyalizme Geçiş Çağı Olan Çağımızda, Devrim, Her Zaman Esas Akımdır.

Bugün dünya kapitalist sistemi, bir bütün olarak devrim ve sosyalizm için olgunlaşmış bulunmaktadır. Enver Hoca yoldaşın belirttiği gibi:

«Dünya, devrim ve halkların milli kurtuluş davasının sadece bir özlem ve gelecekteki bir olay değil, bugünden çözümünü gündeme gelmiş bir mesele halini aldığı bir aşamada bulunmaktadır.»

Bu durum, çağımızda dünya çapında başlıca iki akımın karşılıklı olarak mücadele ettiğini ortaya koyuyor: Bir yanda proletarya ve halklar tarafından yürütülen bağımsızlık, demokrasi sosyalizm mücadelelerinin bir bileşeni olarak devrim akımı ve diğer yandan bu mücadeleleri boğmaya,

durdurmaya, ve eski sömürü ve baskı düzenlerini sürdürmeye çalışan emperyalistler ve onlarla birleşmiş her türden gericilerin körüklediği ve beslediği karşı devrim akımı. Çağımızda karşı devrimcilerin tüm çabaları, hat-ta yer yer kazandıkları geçici başarılar, kapitalizmi genel buhrandan ve onun bir parçası olan devresel buhranlardan kurtaramaz, tarihin tekerleğini geriye doğru çeviremez, proletaryanın ve halkların mücadelelerinin zaferini önleyemez. Dünyayı, kapitalizmden sosyalizme doğru ilerleten sürecin motoru olarak devrim her zaman esas akımdır ve kapitalizm, yer-yüzünden silininceye kadar öyle kalacaktır. Enver Hoca yoldaş bu durumu şöyle ifade ediyor:

«Devrimci harekete büyük zarar veren Krusçevci modern revizyonistlerin ihaneti, kapitalist sistem için genel olarak sadece geçici bir yarar sağladı. Kapitalizmi genel buhrandan kurtaramadığı gibi, tarihin akışını ve onun devrim ve sosyalizmin zaferi yolunda gelişme eğilimini değiştiremedi.» (AEP 6. Kongre Raporu'ndan)

Dünyanın bugün içinde bulunduğu somut durumu incelediğimizde ise, günümüzde kapitalizmle sosyalizm arasındaki temel çelişme ve diğer başlıca çelişmelerin olağanüstü şiddetlenmekte olduğunu ve bütün kapitalist sistemin hayatın her alanını kapsayan büyük bir krizin içine düştüğünü görüyoruz. Bu gelişme devrim için koşulların olgunlaşmasına yol açmakta ve dünya çapında emperyalist zincirin zayıf halkaları çoğalmaktadır.

Bu durum karşısında her türden revizyonist ve oportünist, burjuvaziye yardım edebilmek, bugün çeşitli ülkelerde olgunlaşmakta olan devrimci durumların devrimin zaferiyle sonuçlanmasını önleyebilmek, proletarya ve halkları devrim yolundan çevirebilmek, onların kafalarını bulandırmak ve bilinçlerini köreltebilmek için çeşitli anti-Marksist teori ve görüşler ortaya atıyorlar. Bunlardan biri (içinde bulunduğumuz koşullarda Marksist-Leninist hareket açısından en tehlikeliilerinden biri), «üç dünya teorisi»dir. Bu teori, bütün dünyada halkları devrim yolundan alıkoyabilmek için kudurmuşcasına bir faaliyet gösteren Çin revizyonistlerinin elindeki tehlikeli bir silahtır.

«Üç dünya teorisinin» en önemli özelliklerinden birisi de, savaş ve devrim arasındaki Leninist ilişkiyi çarpıtması ve bu çarpıtmaya dayanarak bugün abartılarak ön plâna çıkartılmış bulunan savaş tehlikesi nedeniyle devrimden vazgeçilmesini önermesidir.

Günümüzde emperyalistler ve özellikle iki süper devlet tarafından kışkırtılan emperyalist bir savaş tehlikesi mevcuttur. Ve bu tehlike, emperyalist koroya katılmış olan Çin gibi yeni savaş kışkırtıcılarının da çabalarıyla giderek büyümektedir. Bu olgunun temelinde kapitalizmin krizinin derinleşmesi ve bütün diğer çelişmelerle birlikte emperyalistler arasındaki çelişkinin de şiddetlenmesi yatmaktadır. Ama diğer çelişkilerin yanı sıra emperyalistler arasındaki çelişki ne kadar şiddetlenirse, şiddet-

lensin ve hatta isterse emperyalist bir savaş patlak vermiş olsun, bu hiçbir zaman, halkların emperyalist barbarlığın vahşetinden kurtulmalarının tek yolunun hakim sınıfları ve emperyalistleri devirerek kendi iktidarlarını kurmaktan geçtiği gerçeğini ortadan kaldırmaz. «Ya devrim savaşı önler, ya savaş devrime yol açar.» Her şart altında devrimi esas alan bu Leninist formülasyon Marksist-Leninistlerin elinde, emperyalistler arasındaki ilişki ve savaşın da devrime yol açan faktörlerden biri olduğunu unutturmaya çalışan her türden revizyoniste indirilmiş bir tokat gibidir.»

«Üç dünyacı» revizyonistler, bu Leninist anlayışın karşısına şu safsatayı çıkarıyorlar: onlara göre savaş ve devrim, birbirini dışlayan iki faktör olarak faaliyet göstermektedir ve bugün savaş faktörü daha ağır basar duruma geldiği için (!) devrimden vazgeçerek Amerikan emperyalizmi ve «ikinci dünya» emperyalistleri gibi «barışçı» emperyalistlerle savaşın tek kaynağını teşkil eden (!) Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı ortak bir «barış cephesi» kurmak gerekmektedir!

Bu anti-Marksist anlayış, «Partizan» yazarı tarafından tamamen kabul ediliyor. Onun bu revizyonist düşünce sistemi karşısında getirdiği itiraz şundan ibarettir: «Dediğiniz doğru, ama bugün henüz savaş' esas akım' haline gelmemiş olduğu için şimdilik bu önerilerinizi yerine getirmek yanlışır, eğer savaş tehlikesi daha da büyür ya da savaş patlarsa yanındayız.» O, henüz «barışçı» emperyalistlerle ortak bir cephe kurmanın gerekli olmadığını düşünüyor ama bugünden çalışmalarını «ileriki bir ittifakın hazırlığı doğrultusunda» yürütmeye karşı değildir ve bunun teorisini yapıyor.

Devrim ve Barış Cephesinin Sınıfsal Muhtevası, Dayandığı ve Yöneldiği Güçler Aynıdır

Yazar, dünya devrim cephesi ile dünya barış cephesinin sınıfsal muhtevalarının «tamamen farklı» olduğunu ve birincisi genel olarak emperyalistleri ve gericileri hedef alır ve proletarya ve ezilen halkların ittifaklarına dayanırken; ikincisinin baş düşmanı teşkil eden esas savaş kışkırtıcısı emperyalist güce (güçlere) karşı proletarya ve halkların diğer emperyalistlerle ittifakına dayanan bir cephe olduğunu savunuyor. Ona göre, savaş tehlikesi yoğunlaştığında ya da savaş patlak verdiğinde, baş düşman olmayan emperyalistlerle, «relatif barışı» (yani emperyalist barışı, statükoyu) korumak temelinde böyle bir cephe kurmak ilke olarak doğru ve gereklidir! Burada açıkça, emperyalizmle uzlaşma siyasetinin bir sistemleştirilmesi ve belli bir anda esas savaş kışkırtıcısı olmayan ama, savaş kışkırtıcısı olmaktan karakteri gereği vazgeçmemiş olan ve vazgeçmeyecek olan bir takım emperyalistlerin barış sever güçler olarak ilan edilerek, barış adına proletarya ve halkların savaş kışkırtıcılarının arabasına koşulmak istenmesiyle karşı karşıya kalıyoruz.

Bugün dünyada tüm sosyal güçlerin devrim ve karşı-devrim cephesi olarak iki kutupta toplanması ve saflaşması üzerinde durmuştuk. Bu karşı cephede yer alan güçler, aynı zamanda sınıfsal karakterleri gereği, emperyalist savaş kışkırtıcısı ya da ona karşı olan güçleri temsil ederler. Anti-emperyalist olmayan hiçbir güç, emperyalist savaşa karşı mücadele edemez ve dünya barış cephesinin unsuru olamaz. Dolayısıyla, gerek dünya devrim cephesi, gerekse barış cephesinin sınıfsal muhtevası ve dayandıkları güçler aynıdır. Dünya barış cephesinin sınıfsal muhtevası, ve dayanması gereken güçlerin kimler olması gerektiği sorunu, çağımızda her zaman revizyonistlerle Marksist-Leninistler arasında temel ayrılık noktalarından biri olmuştur ve «Partizan» yazarı, bu konudaki görüşleriyle bir kere daha revizyonizme hizmet etmek durumundadır.

Konuyu çeşitli yönleriyle açmaya çalışmadan önce, Marksist-Leninistlerin bu konudaki görüşlerini özlü bir şekilde ifade eden bir makaleden aktarmalar yapalım:

«Günümüzde, barış için mücadele ile sosyalizm için mücadele arasındaki ilişki büyük bir önem kazanmıştır. Barış için mücadelenin muhtevasını tahlil ettiğimiz zaman, bu mücadelenin de sosyalist devrim gibi aynı baş düşmana -yani emperyalizme- yönelmiş olduğunu görürüz. Barış meselesi, günümüzün en temel meselelerinden biridir. Bu meseleyi aydınlığa kavuşturmak özel bir önem kazanmaktadır. Çünkü bu mesele, Marksist-Leninistleri revizyonistlerden ayıran en önemli meselelerden biridir...

«Savaşların gerçek kaynağı hakkında açık seçik fikirlere sahip oldukları takdirde barışı korumak için kime karşı mücadele etmeleri gerektiğini halklar, daha iyi kavrayacaklardır. Bu bakımdan barış için mücadele ile sosyalizm için mücadelenin hangi noktada birleştiklerini görebiliriz. Her iki mücadelenin de hedefi aynı düşmandır...

«Ne var ki, düşmanların ayniyeti, barış için mücadele ile sosyalizm için mücadelenin tek bir mücadele haline getirilmesi anlamına gelmez. Marksist-Leninistler barış için mücadeleyi, sosyalizm için mücadelenin ayrılmaz bir parçası; sosyalizmin zaferini yakınlaştıran, kolaylaştıran, sosyalist devrimin başarıyla uygulanması için elverişli şartlar yaratan bir mücadele olarak görürler. Çünkü, barış için mücadele de emperyalizmi hedef alır.»

(«Barış İçin Mücadele ile, Sosyalizm İçin Mücadele Arasındaki İlişki ve Modern Revizyonistlerin Karşı-Devrimci Görüşleri» 23.12.1974'de Tiran Radyosu İngilizce Yayınında «Marksizm-Leninizm Her Zaman Yeni ve Bilimsel Bir Öğretiler» Programında yayınlanan bir makaleden) (abç)

Bu sözler, Kruşçev revizyonizmine karşı söylenmişti. Şunlar ise, aynı kumaştan dokunmuş «üç dünyacı» revizyonistlere karşı söylenmiştir:

«Emperyalizme, özellikle de iki süper güce karşı sürekli mücadele etmek, yeni bir emperyalist dünya savaşını önlemek için mümkün olan tek yoldur...

«Emperyalizmin savaş politikasına karşı savaşırken, savaş tehlikesi kılıfı altında emperyalizme teslimiyeti ve onunla uzlaşmayı öneren, eğer savaş patlak verirse süper güçlerden birinin ya da yerel burjuvazinin yanında olmak gerekecektir şeklinde sosyal-şovenist bir propagandanın çığırkanlığını yapan

oportünist görüşlere karşı da kararlı bir şekilde savaşılmalıdır. Komünistler, bu revizyonist ve sosyal-şövenist teorilere karşı savaşırken, ya devrim savaşı önleyecek, ya da savaş devrime yolaçacaktır şeklindeki devrimci perspektif hakkında yığınların inançlarını güçlendirmelidirler.

«Komünistler, esas savaş kışkırtıcılarına karşı, yani iki süper güce ve saldırgan askeri bloklara karşı, aynı şekilde tekelci burjuvazinin ve her gerici hükümetin savaş hazırlıklarına karşı yığınları seferber etmelidirler. Biz komünistlerin onları yenilgiye uğratmak amacıyla emperyalist savaş kışkırtıcılarına karşı bütün ülkelerin işçilerinin, emekçi yığınlarının ve ezilen halkların dayanışma içinde mücadele yürütmeleri için savaşma görevimiz vardır.

«Biz komünistler, emperyalist savaş tehlikesine karşı savaşırken bütün ülkelerdeki işçi sınıfını ve halk yığınlarını yeni bir emperyalist savaş çıkma durumunda bundan çekinilmemesi için hazırlamalıyız. Böyle bir durumda bütün ülkelerdeki halk yığınları ve işçi sınıfı, devrim ve sosyalizmin zaferini sağlamak, proletarya diktatörlüğünü kurmak için savaşa sebep olanları ve yönetici sınıfları yenilgiye uğratmak amacıyla, haklı devrimci mücadeleler yoluyla gerici emperyalist savaşa karşı çıkmalıdır.» (Almanya KP/ML, İspanya KP/ML, Yunanistan KP/ML, İtalya KP/ML ve Portekiz KP (R)'nin Ortak Bildirisinden) (abç)

Neden emperyalistler ya da onlarla birleşmiş gerici, dünya barış cephesinin bir unsuru olamazlar? Çünkü savaş, emperyalizmin tabiatındadır. Kapitalizmin emperyalizm dönemindeki sıçramalı eşitsiz gelişmesi, kapitalizmin yasalarının yolaçtığı ve halk kitlelerinin devrimci mücadeleleriyle derinleşen buhran, bütün emperyalistlerin ellerindeki nüfuz alanlarıyla, finans-kapitalle ve elde ettikleri karla yetinemez hale getirir. Bütün emperyalistler arasındaki çelişmeler keskinleşir ve hangi ulusal rengi taşırsa taşırsın her emperyalist burjuvazi, dünyanın yeniden paylaşılmasından daha avantajlı çıkmak ve daha yağlı bir parça kapmak amacıyla faaliyete geçer. Onlar bu faaliyeti, hangi biçimde ve hangi maske altında yürütürse yürütsünler, (ister «barışçı» pozlarda, isterse açıktan savaşı körükleyerek) faaliyetlerinin muhtevası savaş kışkırtır.

Marksistler, belli bir dönemde esas savaş kışkırtıcılarını tesbit eder ve mücadelenin sivri ucunu onlara yöneltirken, diğer emperyalistleri ve gerici hiçbir zaman savaş kışkırtıcısı olmaktan çıkarmaz ve bunlara karşı da mücadele ederler. Genel olarak emperyalizmi, finans-kapitali ve her türden gericiliği hedef almayan bir «barış mücadelesi», halkları uyutmayı, onları aldatmayı amaç edinen ve gerçekte savaş kışkırtıcılarına hizmet eden bir sahtekarlıktan başka bir şey değildir. Bu yüzden şimdiye kadar ortaya çıkmış olan tüm revizyonist akımlar, emperyalist savaş karşısındaki Leninist tutuma saldırmışlar ve onu çarpıtmaya, emperyalistleri şirin göstermeye çalışmışlardır. Bu Kautsky'den bu yana böyle olmuştur. Kautsky'nin emperyalizmi ve emperyalist savaşı tekelci kapitalizmden, finans-kapitalin tabiatından soyutlayarak onu «tercih edilmiş» bir politika gibi gösterme çabalarına karşı Lenin'in yürüttüğü mücadele bilinir. Kruşçev de aynı yolu izlemiştir.

Günümüzde «üç dünyacı» revizyonistlerin de vaaz ettikleri bundan başka bir şey değildir. Ama işin kötüsü, «Partizan» yazarı gibi, sözde, «üç dünya teorisine» «keskin» muhalefet eden bir takım «solcu» geçinenler de bu anlayışı körü körüne savunmakta, kendilerinden önce geçmiş bir sürü revizyonistin ayak izlerine basarak yürümeyi yeğlemektedir.

Yazar, «barış cephesine» emperyalistleri de almasına gerekçe olarak, bazı emperyalistlerin belirli bir anda emperyalist savaşın patlamasından yana olmayabileceklerini ileri sürüyor. Gerçekten de böyle bir durum olabilir. Bazı emperyalistler, belirli bir anda emperyalist bir savaşın patlak vermesini ve bu savaşa girmeyi çıkarlarına uygun bulmayabilirler. Bu durum onları savaş kışkırtıcısı olmaktan çıkarır mı? Hayır. Böyle bir durumda, onlar yalnızca savaş kışkırtıcılığını «barışçı» bir maske altında ve başka biçimlerde sürdürürler. Örneğin, II. Emperyalist savaş öncesinde İngiltere, Fransa, ABD gibi bazı emperyalist devletler faşist kampı oluşturan ülkelerle savaşa girmekten kaçındılar ve bunları Sosyalist Sovyetler Birliği'nin üzerine saldırtmaya çalıştılar. Bu devletler, o sırada faşist kampı bir savaşa girmeyi emperyalist çıkarları açısından uygun bulmuyorlardı. Ama bu tutumları onları «barışsever» güçler haline getirdi mi?

Dimitrov, bu ülkelerin «Münih siyaseti» izledikleri dönemdeki faaliyetlerinin muhtevasını şöyle açıklıyor:

«İşçi sınıfı, kendi özel menfaatlerinden dolayı savaşa yardım eden, barışın korunması için alınan tedbirleri engelleyen ve küçük halkların menfaatlerini, emperyalist büyük devletlerin menfaatlerine kurban eden Milletler Cemiyeti'ndeki emperyalist devletlerin hükümetlerine karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütür.» (Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe-s, 200)

«Hem Milletler Cemiyeti'nin hem de tek tek devletlerin (İngiltere, Fransa, Belçika ve diğerleri) güttüğü faşist savaş kışkırtıcıların taleplerine taviz verme siyasetinin barışı koruyacağı doğru değildir... Uluslararası alanda böyle bir teslimiyet politikası, savaş heveslisi faşizme saldırmayı için serbestlik kazandıracaktır.» (age-s, 201)

Komintern, o dönemde «savaş istemeyen», «savaşın kapan» emperyalist güçleri «barışçı» olarak ilân etmedi ve onların barış cephesine alınmasını önermedi. Aksine işçi sınıfına, onlara karşı da uzlaşmaz bir mücadele yürütmesi gerektiğini gösterdi.

Ülkemizde, bir takım «üç dünyacı» revizyonistler, o dönemde Dimitrov'un «bugün bir dizi kapitalist devlet, barışın korunması ile ilgilenmektedir» (age-s, 194) yolundaki sözlerinin ardına gizlenmeye çalışarak sözde onun faşist kampın dışındaki emperyalist hükümetleri, barış cephesinin bir parçası olarak gördüğünü iddia ediyorlar. Onlar, Dimitrov'un hemen ardından, şunları söylediğini gizlemeye çalışıyorlar:

«Sadece işçi sınıfını, köylülüğü, emekçi aşkınları ve diğer emekçileri değil, aynı zamanda ezilen milletleri ve bağımsızlığı savaş kışkırtıcılarının tehdidi altında olan ülkelerin halklarını da kapsayan böyle bir birleşik barış cephesi acil

bir ihtiyaktır. Tokyo'dan Londra'ya, New York'dan Berlin'e kadar dünyanın her yerini saran savaş kışkırtıcılarına karşı Avrupada Alman faşizmine karşı, uzak-Doğuda Japon askeri kliğine kararlılıkla karşı çıkan bir barış cephesi, acil bir ihtiyaktır.» (age-s, 195) (abç)

Yine, her türden revizyonist, emperyalist savaş tehlikesinin yükseldiği dönemlerde ya da emperyalist savaş içinde, sosyalist ülkelerin «barışçı» geçinen emperyalist hükümetlere yaptıkları bir takım çağrılara işaret ederek «bu hükümetler barışçı olmasaydı, komünistler onlara böyle çağrılar yapar mıydı?» diye soruyorlar. Onlar, burjuva mekanik kafalarıyla komünistlerin böyle çağrılarla suratlarına sözde barışçı bir maske geçirmiş emperyalist hükümetler tarafından yönetilen ülkelerin halklarını barış cephesine kazanmayı, hükümetleri teşhir etmeyi, ve henüz koşullar onların devrilmesi için yeteri derecede olgunlaşmamışsa, ve kitleler henüz bu hükümetlerin gerçek yüzünü görerek onları devirmek için harekete geçecek durumda değilse, onların barış yolundaki samimi arzularına hitap ederek ve bu yolla onları harekete geçirerek emperyalist hükümetleri barışçı tedbirleri desteklemeye **zorlamayı** amaçladığını kavramıyorlar, kavramak da işlerine gelmiyor.

Lenin, Ekim Devrimi'nden sonra Sovyet Hükümeti tarafından kaleme alınan barış çağrısını hem halklara hem de hükümetlere yöneltmek gerektiğini şöyle savunuyordu:

* «Çağrımız hem hükümetlere, hem de halklara yöneltilmelidir. Hükümetleri görmezlikten gelemeyiz, çünkü, bu, barışı sonuçlandırma ihtimalini geciktirebilir ve halk hükümeti bunu göze alamaz. Ama aynı zamanda halklara da çağrı da bulunmamaya hiçbir hakkımız yoktur. Her yerde hükümetlerle halklar arasında farklar olur. Bu nedenle biz, savaş ve barış meselelerine müdahalede bulunabilmeleri için halklara yardımcı olmalıyız... Biz barış ve adaleti ağızlardan düşürmeyen ama gerçekte ilhakçı ve yağmacı savaşlar yürüten hükümetlerin aldatmacaları ile mücadele ediyoruz.» (Barış İçinde Bir Arada Yaşama-Ser y. s. 16-17)

Yine Dimitrov, II. Dünya Savaşı öncesinde uygulanan bu taktik üzerine şunları söylüyor:

* «İngiltere bağımsız İşçi Partisi'nin palavra sıkan doktorinleri, meseleyi savaş ve barış üzerine verilecek karar sanki sadece kapitalist hükümetlere bağlı imiş gibi ortaya koyuyorlar. Evet, eğer halk kitleleri, hükümetlerin elinde basit piyon rolünü oynasalardı ve kendi hükümetlerinin arzularına rağmen barışın korunması için mücadele etmeselerdi, dedikleri gibi olurdu. Fakat halk kitlelerinin hükümetlerin elinde kukla olduğu görüşü, temelden yanlıştır. Kitleler olmadan savaş sürdürülemez. Bu, kitleler kararlılıkla ve zamanında hükümetlerin savaşçı niyetlerine karşı çıktıkları taktirde, hükümetlerini savastan ve savaş ittifakını onaylamaktan vazgeçmeye zorlayabilirler. Her şey, halkların barışın korunması için mücadelesinin zamanında örgütlenmesine ve bu mücadelenin faşist savaş kışkırtıcılarına ve onların yardımcılara karşı hergün ve her yerde yürütülmesine bağlıdır.» (Savaşa ve Faşizme Karşı Birleşik Cephe-s, 194-195) (abç)

«Üç dünyacı» revizyonistler kimi zaman bu emperyalistlerin (faşist kamp dışındaki) «barışçı» olmaya devam ettiklerini ama, izledikleri «Münih siyaseti»nin «barışcılıklarına» halel getirdiğini, bu yüzden o dönemde komünistlerin onlara «Münih siyasetini» terk etmeye ve kendi emperyalist faşist kamp karşısında savunmaya, ona karşı silâhlanmaya ve nüfuz alanlarını korumaya kışkırttıklarını iddia ediyorlar. Onlar, buna bağlı olarak, bugün Sovyet sosyal-emperyalistlerini Nazi Almanyasının ve ABD ve diğer Avrupa emperyalistlerini de o dönemde «Münih siyaseti» izleyen emperyalistlerin yerine koyarak emperyalistler arasındaki çelişmelerden yararlanma adına, ABD'yi ve «ikinci dünya» adını verdikleri emperyalistleri Sovyet sosyal-emperyalistleri karşısında silâhlanmaya, nüfuz alanlarını savunmaya çağırıyorlar. (sanki onlar bunu kendiliğinden yapmıyormuş gibi). Böyle bir tutum, Marksizm-Leninizmi alçakça tahrif etmek ve canilere yakışacak bir şekilde savaş kışkırtıcılığı yapmaktır. Marksistler, kuşkusuz emperyalistler arasındaki çelişkilerden sonuna kadar yararlanır ve zorunlu olduğu zaman devrim yararına uzlaşmalar yaparlar; ama bu, hiçbir şekilde bir emperyalisti diğerine karşı desteklemek, şu ya da bu şekilde nüfuz alanlarının yeniden paylaşılmasını haklı göstermek ve emperyalistlerin hangi nedenle olursa olsun silâhlanmalarını teşvik etmek anlamına gelmez. Lenin ve Stalin, Sosyalist Sovyetler Birliği'nin ve dünya devriminin çıkarlarını korumak amacıyla emperyalistler arasındaki en küçük bir çatlaktan bile yararlanmışlar ve hattâ gerektiğinde devrimin yararına emperyalistlerle uzlaşmalar yapmış ve onlara bir takım tavizler vermekten kaçınmamışlardır. Ama onlar, bunu hiçbir zaman Kruşçevci ve «üç dünyacı» revizyonistler gibi, emperyalist savaşı kışkırtmak, bir emperyalistin diğerine karşı savaşını haklı göstermek, nüfuz alanlarının paylaşımını meşrulaştırmak olarak anlamadılar.

Lenin, bu konuda şunları yazıyordu:

✱ «Yürütme görevlerinin Moskova'daki toplantısında... aşağıdaki soruya muhatap olmuştum. 'Görülüyor ki', diye yazmıştı bir yoldaş, 'biz Amerika ile Japonya'yı savaşa itiyoruz, ama savaşacak olanlar işçiler ve köylülerdir. Bunlar emperyalist devletler olmakla beraber, iki devleti birbirine karşı, işçilerin kanının akmasına yolaçacak bir savaşa itmek, biz sosyalistlere yakışır mı?' 'Eğer biz, gerçekten işçileri ve köylüleri savaşa itiyorsak, bu cinayet olur.' diye cevap verdim. Ne var ki, bütün politikamız ve propagandamız, asla milletlerle savaşa itmeye değil, savaşa son vermeye yöneltmiştir. Tecrübe, ebediyen savaşmaktan tek kurtuluş yolunun sosyalist devrim olduğunu yeterince gösterdi. Bu nedenle bizim politikamız, başkalarını savaşa bulaştıran bir politika değildir. Biz, dolaylı ya da dolaysız olarak Japonya ile Amerika arasındaki bir savaşı haklı gösteren bir şey yapmadık. Bütün propagandamız, gazete makalelerimiz, Amerika ile Japonya arasındaki bir savaşın aynen 1914'de İngiliz ve Alman grupları arasındaki, bir emperyalist savaş olacağı gerçeğini ve sosyalistlerin kendi ülkelerini savunmalarını değil, kapitalist iktidarı devirmeyi, işçi devrimini düşünmeleri gerektiğini kanıtlamaya çalışıyor.» (Barış İçinde Birarada Yaşama-s. 92)

II. Dünya Savaşı öncesinde de Dimitrov, tıpkı Kruşçevçiler ve «üç dünyacılar» gibi davranan sosyal-demokrat önderleri şu sözlerle eleştiriyordu:

«Gerici sosyal-demokrat önderlerin yaptığı gibi, barış davasının hammadde kaynaklarının, sömürgelerin ve himaye bölgelerinin yeniden paylaşımı meselesini ortaya atmak gibi çabalarla kazanılacağı da doğru değildir... Şu veya bu sömürgelerin ve sömürge alanlarının emperyalistler arasında paylaşılmasına taraf çıkmak, proletaryanın meselesi değildir. Onun görevi, sömürge halklarının menfaatlerini, haklarını ve emperyalist boyunduruktan nihai kurtuluş için yürüttükleri mücadelelerini desteklemektir.» (SFKBC-s, 201)

II. Dünya savaşı öncesinde komünistlerin faşist kamp dışında kalan emperyalist ülkeleri kendi emperyalist menfaatleri, nüfuz alanları ve benzerlerini korumaya teşvik ettiğini ileri süren «üç dünyacılar», bu emperyalistlerin tam da bu siyaseti terk etmeye başladıkları dönemde, komünistlerin neden bunları savaş kışkırtıcılığıyla suçlamaya devam ettikleri ve hatta faşist kampa karşı savaşa girmeye hazırlandıkları dönemde, neden Sovyetler Birliği'nin Nazi Almanyası ile bir saldırmazlık paktı imzaladığı ve «burjuva demokratik» ülkeler, faşist kampa dahil emperyalist ülkelerle savaşmaya başladıklarında neden bu savaşı «haklı» «anti-faşist» bir savaş olarak değil de, emperyalist bir savaş olarak nitelendirdikleri konusunda bir şey söylememeye özen gösteriyorlar.

Bu dönemde gerçek durum şuydu:

«Burjuva demokratik» emperyalist ülkeler, savaşa girmeyi menfaatlerine uygun bulmadıkları ve bunu «barışçılık» maskesiyle gizledikleri dönemde, komünistler, bu emperyalistlerin demagojisinin etkisinde kalan barışsever halklara gerçekleri gösterebilmek, onları barış cephesine kazanabilmek ve halkları barış için mücadeleye seferber ederek, bu mücadele sayesinde bu emperyalistlerin halkların ve proletaryanın yararına olan bir takım barışçı (faşist saldırganları dizginlemeyi amaçlayan) tedbirler almaya zorlamak amacıyla, gerçekten barışa hizmet eden teklifler ileri sürerek (faşizme karşı direnen halkların desteklenmesi, faşist saldırganlarla ticaret yapılmaması, onlara ekonomik ambargo uygulanması gibi) «burjuva demokratik» ülkelerin emperyalist hükümetlerine bu teklifleri hayata geçirmek amacıyla ortak hareket etmeyi önerdiler. Bunun yanı sıra bütün bu ülkelerde komünistler, bu emperyalist hükümetleri devirmeyi esas alan bir strateji izliyor ve faaliyetlerinin merkezine bunu koyuyorlardı. Ancak, «burjuva demokratik» hükümetler, bu teklifleri hayata geçirmeye yanaşmadı. Onlar, emperyalist tabiatlarına uygun olarak bir dönem savaş kışkırtıcılığı işini faşistlere tavizler vererek ve oru Sovyetler Birliği üzerine saldırtmaya çalışarak yaptıktan sonra, bu yolu terkederek savaş hazırlıklarını yoğunlaştırdılar. Bu durum üzerine komünistler, bu emperyalistlere karşı doğrudan saldırarak onları teshir ettiler ve patlak vere-

cek savaşın emperyalist bir savaş olacağını vurguladılar. Bunun yanı sıra Stalin'in önderlik ettiği Sovyetler Birliği emperyalistler arasındaki çelişkilerden devrim ve sosyalizm adına yararlanmanın iyi bir örneğini vererek, Nazi Almanyasının saldırmazlık paktı önerisini kabul etti ve İngiliz, Fransız, Amerikan emperyalistlerinin Almanya'yı Sovyetler Birliği üzerine saldırma yolundaki planlarını boşa çıkarttı. Böylece Sovyetler Birliği, Nazi Almanyasının saldırısını geciktirdi ve sosyalist anavatanın daha iyi savunulması için zaman kazandı.

Bütün bu anlatılardan kolayca anlaşılacağı gibi, komünistlerin devrim ve barış cephesine ilişkin siyaseti her zaman şu olmuştur: Bir bütün olarak emperyalistleri ve gericileri hedef alarak devrimi gerçekleştirmeyi her zaman faaliyetlerinin merkezine koymak, bunun yanı sıra emperyalist savaş tehlikesine karşı bir barış cephesi oluşturmanın gereğini ve bu yolda özgül bir faaliyet göstermeyi ihmal etmemek, ancak barış için yürütülecek faaliyeti her zaman devrim mücadelesine tabi kılmak ve her bir faaliyeti de, aynı hedefe; bir bütün olarak emperyalizme ve gericiliğe karşı yöneltmek; bunu yaparken esas vuruşu baş düşmana yöneltmek ve emperyalistlerarası çelişkilerden yararlanmak. Bütün bunları «Partizan» yazarının bölümün başında aktardığımız düşünceleri ile karşılaştırın. Onun düşüncelerinin Marksizm-Leninizmle hiçbir alakasının bulunmadığı ama her türden modern revizyonistlerinkiyle tamamen uyduğunu görmek için fazla bir çaba harcamaya gerek yoktur.

Emperyalist Savaşın Patlak Verdiği Şartlarda Devrimci Proletaryanın Görevi

«Partizan» yazarı, emperyalist savaşın patlak vermesi durumunda savaşın esas kışkırtıcısı durumunda olan (baş düşman olan) emperyalist güce ya da güçlere karşı diğer emperyalistlerle birlikte bir «barış cephesi» oluşturmak görevini gündeme getireceğini, bu «cephe»nin «relatif barışı» (yani emperyalist barışı, savaştan önceki statükoyu) korumayı amaçladığını, bundan önce bir barış cephesi kurmak girişiminde bulunamayacağını, ama savaş tehlikesinin arttığı koşullarda proletaryanın «barışçı» emperyalistlerle ittifakın hazırlıklarını yürütecek bir politika izlemesi gerektiğini ileri sürüyor.

Bu söylenenler, emperyalist savaş karşısında proletaryanın en temel görevinin (savaştan devrim yapmak, «kendi» burjuvazisini devirmek için yararlanmak görevi) inkar edilmesi, ve emperyalist savaş karşısında burjuva reformculuğunun sistemleştirilmesidir.

Savaş, kapitalizmin çelişmelerini son haddine kadar keskinleştirir ve kitlelerin baskıcı ve sömürücü düzene karşı ayaklanmasının şartlarını hazırlar. Bu durum karşısında devrim, her zamankinden daha fazla gündeme gelir ve komünistler eski duruma dönüş yolunda mevcut her türlü re-

formcu hayalle sonuna kadar mücadele ederek savaşın yolağı devrimci durumdan devrim yapmak için yararlanırlar. Bu görev, (zorunlu durumlarda baş vurulabilecek tek tek anlaşmalar dışında) emperyalizmle uzlaşmaz bir mücadeleyi gerektirir.

Komünist Enternasyonal'in 1928 yılında toplanan 6. Dünya Kongresi'ne sunulan bu konuyla ilgili raporunda şunlar yazılıyor:

* «Savaşa katılan en önemli ülkelerden burjuvazi devrilmeden ve proletarya iktidarı ele geçirmeden emperyalist bir savaştan 'demokratik' ve 'haklı' bir barış elde edilemez. Bu nedenle, emperyalist savaşta 'barış' merkezi slogan olamaz. Merkezi slogan 'proletarya devrimi' olmalıdır. Bütün barış masallarına karşı mücadele etmek, komünistlerin önemli görevidir; çünkü savaşın belli bir anında burjuvazi, emperyalist savaşın iç savaşa ödün dönüşmesini engellemek için çok güçlü bir ideolojik silah olarak bundan faydalanabilir.» (Emperyalist Savaşa Karşı Mücadele ve Görevlerimiz-s, 27)

Birinci dünya savaşı içinde II. Enternasyonal oportünistleri, tam da «Partizan» yazarının formüle ettiği bir biçimde, proletaryanın devrim yapmak görevi yerine, «barışçı» emperyalistlerle ittifak kurarak savaş öncesi «satüko»ya dönüşü savunan görüşler ortaya atıldılar. Lenin, bunları şöyle eleştirdi:

«İlkelerde uzlaştırıcılar' şu iddiaları öne sürerek, Marksizmi tahripte çalışacaklardır: reform, devrimi ortadan kaldırmaz; bazı ulusların sınırlarında ya da uluslararası yasada ya da silah harcamalarında vb. bazı 'iyiye doğru adımlar' içeren emperyalist bir barış, devrimci hareketin 'bir gelişme basamağı' olması bakımından devrimci hareketle pekala yanyana bulunabilir.

* «Bu, Marksizmin tahrifidir. Reform, devrimi haliyle ortadan kaldırmaz. Ama bugünkü harekette sözkonusu mesele bu değildir. Mesele, devrimcilerin reformlar yoluyla kendilerini değiştirmemeleri, bozmamalarıdır. Yani, sosyalistler, kendi devrimci görevleri yerine reformcu görevleri koymamalıdır. Avrupa, devrimci bir durum içinde yaşamaktadır. Savaş ve hayat pahalılığı bu durumu daha da ağırlaştırmaktadır. Savaştan barışa geçiş, bu durumu haliyle değiştirmeyecektir, çünkü, şu anda ellerinde mükemmel silahlar bulunan milyonlarca işçinin Karl Liebnicht'in tavsiyesini izlemek yerine yani silahlarını kendi burjuvazisine çevirmek yerine kendilerinin 'tatlı tatlı silahsızlandırılmalarına' müsaade edeceklerine inanmak için ortada bir sebep yoktur.

«Bu mesele, pasifist Kautsky'nin ortaya attığı gibi değildir: ya reformcu siyasi bir kampanya, ya da reformların inkârı. Bu meselenin burjuvaca ortaya konuşudur. Mesele şu: tamamen başarılı olmasa bile yan ürünleri reformlar olan devrimci mücadele (dünyadaki devrimlerin tarihi bunun doğruluğunu ispatlamıştır), ya da reform vaadlerinin gevezeliği ya da reform vaadleri.» (Sosyalizm ve Savaş-s, 95-96. Sol y.)

«Partizan» yazarı, bu eskimiş burjuva reformculuğu salatasını yeniden piyasaya sürmeye çalışırken, anlaşılan kafasında revizyonistlerden kaptığı bir takım düşünceler ve II. Dünya Savaşı sırasında gerçekleşen Sovyetler Birliği ile Anglo-Amerikan ittifakın revizyonist yorumları vardır. Bilindiği gibi bu ittifak, bugün özellikle «üç dünyacı» revizyonistler tarafından da çarpıtılmakta ve emperyalistler arası çatışmada taraf tutmanın bir gerekçesi haline getirilmeye çalışılmaktadır.

II. Dünya Savaşı sırasındaki Sovyet-Anglo-Amerikan ittifakı, yazarın zannettiği gibi, savaşın patlak vermesiyle birlikte, komünistlerin esas savaş kışkırtıcısı faşist kampa karşı bunun karşısındaki emperyalistlerle ittifaka girmeleri ve «relatif barışı» korumayı amaçlayan bir «barış cephesi» kurmaları anlamına mı geliyordu?

Bilindiği gibi, II. Emperyalist Savaş patlak verdiği zaman, Sovyetler Birliği bu savaşta tarafsız kaldı ve savaşan ülkelerin komünistleri, kendi burjuvazilerini devirmek için iç savaş sloganını attılar. Ancak savaşın gelişimi içinde Almanya Fransa'yı işgâl etti. İngiltere'yi adalarında kuşattı. Ve daha sonra Sovyetler Birliği'ne saldırdı; Amerika, bu dönemde savaşa aktif olarak katılmıyor, daha büyük bir parsa toplayabilmek için savaşan güçlerin zayıf düşmesini bekliyordu.

* Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne saldırısıyla, savaşın esas niteliğinde büyük bir değişiklik meydana geldi. Sovyetler Birliği'nin savaşa katılması, savaşı esas olarak, Sovyetler Birliği ve işgâl altındaki ülkelerde ulusal ve sosyal kurtuluş için mücadele eden halklarla, faşist kamp arasındaki bir savaşa dönüştürdü, onun esas niteliği, anti-faşist haklı bir savaş haline geldi. Bu durumda sosyalist anavatanı saldırmış olan emperyalistlerle diğerleri arasında bir ayırım doğdu. Ve Sovyetler Birliği bu durumda emperyalistler arasındaki çelişmeden, devrimin yararına faydalanmak amacıyla faşist kampla savaşan ülkelere bir uzlaşma teklif etti. Gerek emperyalistlerarası çelişmenin iyice şiddetlenmiş olmasından ve gerekse bu emperyalist ülkelerdeki halkların hükümetler üzerinde kurmuş oldukları baskıdan dolayı bu ittifak gerçekleşti. Bu emperyalistlerle yapılmış olan, ama tamamen devrimin yararına olan bir anlaşmaydı. Çünkü, Sovyetler Birliği, bu anlaşmayı emperyalistler önünde boyun eğerek, devrimci eylemin reddedilmesi temelinde değil, halkların emperyalistlerin üzerindeki baskısı sayesinde elde etmişti ve o somut durumda faşist kampa karşı savaşın temel direğini Sovyetler Birliği teşkil ettiği için, faşist kampa karşı savaş ne kadar gelişirse, bu o kadar sosyalizmin, devrimin ve Sovyetler Birliğinin yararınaydı. Bununla birlikte, İngiltere, Amerika gibi emperyalistlerin faşist ülkelerle savaşı, (o somut durumda S.B. ile ittifakın yol açtığı ve bu emperyalistlerin iradeleri dışında anti-faşist cephenin güçlenmesine yol açan bütün diğer etkenlerden soyutlandığında) emperyalist bir nitelik taşımaya devam ediyordu. Ve bu ülkelerdeki komünistler, bu ittifakın korunması için mücadelenin yanı sıra emperyalist hükümetlerini devirme mücadelelerini bir yana bırakmamışlardır. Onlar bu ittifakı, sürekli olarak bozmaya ve faşist kampa yaklaşmaya çalışan hükümetlerine karşı, sürekli bir mücadele yürüttüler. Bu yüzden bu ittifakın aslında Sovyetler Birliği ve işgale karşı savaşan halklarla, İngiliz ve Amerikan halkları arasında kurulmuş ve yalnızca faşist kampı değil, aynı zamanda İngiliz ve Amerikan emperyalistlerini de hedef alan bir ittifak olduğunu söylemek yanlış olmaz. Nitekim

proletarya ve halklar, savaş sırasında anti-faşist cephe ile birleşmek zorunda kalmış olan İngiliz ve Amerikan emperyalistlerinin çevirmek istedikleri manevralara karşı uyanıklıklarını sürekli korudular ve onların faşist ülkelerin yerini alma yolundaki çabalarına karşı mücadele ettiler.

Bu ittifak konusunda «Arnavutluk Emek Partisi Tarihi» şunları yazıyor:

↓ * «(Hitlerci faşistlerin Sovyetler Birliği'ne saldırmasıyla) Başında J.V. Stalin'in bulunduğu Komünist Partisi önderliğindeki Sovyet halkı, sosyalist anavatanlarının hürriyet ve bağımsızlığı uğruna Büyük Yurtsever Savaş için tek bir vücut halinde ayağa kalktı. Bu haklı savaş, II. Dünya Savaşında yeni bir dönemi açıyor, halkların faşist bloka karşı mücadelesinin kurtuluşcu ve anti-faşist niteliğini güçlendiriyor ve dünyadaki bütün anti-faşist güçlerin tek bir cephede birleşmesinin temellerini atıyordu.

«Sovyetler Birliği ile Hitler Almanyası arasındaki savaş, sosyalizm ile faşizm arasında bir ölüm kalım mücadelesiydi... Hitler Almanyası gibi tehlikeli bir düşmanla karşı karşıya kalan ve güçlü bir anti-faşist ittifak talep eden kendi halklarının artan baskısıyla karşı karşıya kalan en büyük iki kapitalist ülke İngiltere ve ABD hükümetleri, Sovyetler Birliği ile bir ittifak kurdular. Bu Hitlerin Sovyet ülkesini tecrit etme planını suya düşürdü.» (AEP Tarihi-I.C. s. 84-Bora y.)

Bu ittifak, komünistlerin zorunlu oldukları şartlarda devrim yararına yaptıkları tek tek somut anlaşmaların iyi bir örneğidir: «Partizan» yazarının «barış cephesi» ise, bunun yerine reformizmi, «anlaşmalar siyasetini» geçirmenin iyi bir örneği... Stalin, bu ikisi arasındaki farkı şöyle açıklıyor:

{ «'Reformizm' ('uzlaşma'), 'anlaşmalar siyaseti' ve 'tek tek anlaşmalar' üç ayrı şeydir. Menşeviklerin düşünceleri kabul edilemez. Çünkü bunlar reformizmi üzerinde, devrimci eylemin reddedilmesi üzerinde temellenmiştir, buna karşılık bolşeviklerin yaptığı anlaşmalar devrimci eylem istekleri üzerinde temellenmiştir. Bu yüzden menşeviklerin yaptığı anlaşmalar, bir sistem haline, anlaşmalar siyasetine dönüştürülmüştür, buna karşılık bolşevikler sadece tek tek somut anlaşmalar yaparlar ve bunları özel bir anlaşmalar siyaseti haline getirmezler.» (Strateji ve Taktikler Üzerine-s, 17)

Böyle bir «anlaşma», I. Dünya Savaşı sırasında da Lenin tarafından gerçekleştirilmişti ve bu örnekte komünistlerin başvurduğu zorunlu durumlarda başvurdukları uzlaşmalarla, «Partizan» yazarının «barış cephesi» siyaseti arasında hiçbir ilişki olmadığını ortaya koyuyor.

* ↓ «1918 Şubatında, dünya devrimi tam anlamıyla olgunlaşmadan önce Proletaryanın enternasyonal dayanışması güveni içinde olan, silahsız, hareketsiz kılınmış Rusya'ya karşı Alman emperyalist akbabaları kuvvetlerini saldırttığında, Fransız monarşistleriyle bir 'anlaşmaya' girmekte bir an bile tereddüt etmedim... Bir müddet çıkarlarımız uyuştu. İlerleyen obur Almanlara karşı biz, Rus ve dünya sosyalist devrimin çıkarları için öteki emperyalistlerin eşit oburluktaki karşı çıkarlarından yararlandık. Bu şekilde hareket ederek, Rusya'nın ve diğer ülkelerin işçi sınıflarının çıkarlarına hizmet ettik, proletaryayı güçlendirdik, bütün dünya burjuvazisini zayıflattık... Rusya üzerine, Anglo-Fransız

birliklerince bir saldırı yöneltildiği takdirde, Alman emperyalist akbabalarıyla aynı türden bir anlaşma'ya girmekte bir saniye bile tereddüt etmeyeceğim.» (Emperyalist Savaş Üzerine-Günce y. s, 96)

Marksist-Leninistler, devrim için yararlı olan zorunlu uzlaşmaları hiç bir zaman reddetmezler. Dolayısıyla da emperyalist savaş olgusu karşısında da belirli bir yerde ve belirli şartlarda gericilerle görüşmeler ve hatta belirli «uzlaşmalar» söz konusu olabilir. Ama kapitalist düzenin uzlaşmaz karşıtları olan, Marksist-Leninistler açısından, bu tür «uzlaşmalar» zorunluluk karşısında başvurulmuş istisnai olgular «tek tek anlaşmalar»dır. Reformistler ve revizyonistler ise, kapitalist düzenle uzlaşmanın şampiyonları olarak bunu bir «anlaşmalar siyaseti»ne dönüştürmeye ve özellikle «Marksist-Leninist» olduklarını iddia ediyorlarsa Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in zaman zaman başvurdukları zorunlu «uzlaşmaları» kendilerine bir dayanak yaparak bu uzlaşmaları onları zorunlu kılan koşullardan koparmaya ve yozlaştırmaya çalışırlar. Bunun teorisini ve pratiğini yaparlar. Bütün diğer revizyonistler gibi, «üç dünyacı» revizyonistler de bunu yapıyor ve «Partizan» yazarı da bu revizyonistlerin çizdiği çember içinde devrimcilik oynamaya kalkışıyor. Böylelerinin «solcu»luğunun sonunda vardığı yer, revizyonizmin bataklığı olmuştur ve öyle olmaktadır. Bugünkü keskin «solcu»larımızın bir kısmı da yakında «üç dünya teorisinin» doğruluğunu yeniden keşfederse buna şaşmamak lâzım.

«Partizan» yazarı, Marksist-Leninistlerin devrim için ve emperyalist savaşa karşı hazırlık görevlerini birbirini geliştiren ve tamamlayan değil de, birbirini red ve inkar eden görevler olarak kabul edince; bugün esas akımın devrim olduğunu kabul ettiği için, zorunlu olarak barış uğruna emperyalist savaşa karşı hazırlık görevini inkar ediyor ve bunu geleceğe ait bir görev olarak saptıyor. O, şöyle diyor:

«Bugünkü somut durumda emperyalist savaş etkeninin yükselmesinde baş rolü oynayan iki en büyük emperyalist gücün gelecekte dünya barışının muhtemel düşmanları olarak saldırgan yüzlerinin teşhiri; halkın bu konuda uyandırılması Marksist-Leninistler açısından somut bir görev olarak karşımızda durmaktadır.» («Partizan Çıkarken»-s, 20) (abç)

İki süper devlet, dünya barışının «gelecekte» ve «muhtemel» değil; bugünden ve gerçek en büyük düşmanlarıdır. Savaş tehlikesi, bugünden vardır ve bu en başta iki süper devletin dünyayı yeniden paylaşma yolunda dünyanın dört bir yanında yürüttükleri faaliyet bu tehlikeyi arttırmaktadır. Bu emperyalist savaşın «kaçınılmaz», «önlenemez» olduğu anlamında değil, ama halkların bu tehlikeye karşı barışın en büyük düşmanları olan iki süper devlet başta olmak üzere tüm emperyalistleri ve gericileri hedef alan devrimci bir faaliyet yürütmeleri ve böyle bir faaliyete dayanan bir barış cephesi için bugünden ellerinden gelen herşeyi yapmaları gerektiği anlamına gelir.

Enver Hoca yoldaş, AEP 7. Kongresi'ne sunduğu Rapor'da, bugünkü savaş tehidi ve bunun karşısında Marksist-Leninistlerin görevleri konusunda şunları söylüyor:

«Barış ve savaş sorunları, insanlığın yeni bir felakete uğramasını istemeyen dünya halklarını, geniş emekçi kitleleri daima meşgul etmiştir. Tehlike gerçektir. Süper devletler, yeni bir dünya savaşına hazırlanmakta ve bu amaçla sınırsız silahlanma yarışlarının yanı sıra, çeşitli ülkelerdeki burjuva kliklerini birbirlerine düşürerek, milliyetçi duyguları körükleyerek halklar arasında çatışma çıkararak vb. elverişli sayacakları şartları da yaratmaya uğraşmaktadırlar. Bütün bu faaliyetler, ve süper devletlerin bu iğrenç yöntemleri, dosdoğru yeni bir dünya savaşının hazırlanması yoluna çıkmaktadır.» (AEP 7. Kongre Raporu-Koral y. s, 169)

«Marksizm-Leninizm bize, emperyalizmin ve savaş kışkırtıcılarının halkların devrim ve kurtuluş mücadeleleri yoluyla zayıflatılması gerektiğini öğretiyor. Eğer saldırgan bir emperyalist savaşı önlemek mümkün olmazsa, o zaman devrimcilerin ve proletaryanın görevi, bu savaşı bir kurtuluş savaşına dönüştürmektir.» (age-s, 170)

II. BÖLÜM

«Partizan» dergisinin Türkiye devriminin çeşitli meseleleri üzerine görüşleri esas olarak, İ. Kaypakkaya tarafından ortaya atılmış çeşitli tezlerin tekrarlanmasından ibarettir. Biz bu görüşleri, bizzat kaynağından eleştirdiğimiz için, burada bunları bir kez daha ele alarak üzerlerinde uzun boylu durmayacağız. Bunlar, başlıca, faşizm, milli mesele, kemalist devrim, komprador burjuvazi, devrimin objektif ve sübjektif koşulları, kızıl siyasi iktidarlar ve yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde birleşik cephe sorunu. «İbrahim Kaypakkaya'nın Maceracı Görüşlerinin Eleştirisi» adlı dizi yazıda bu konularda getirilen eleştirilerin tümü, «Partizan» dergisi için de geçerlidir.

Biz, bu bölümde, derginin ülkemizde çalışmalar sorunu üzerine söylediklerini eleştireceğiz.

YARI-SÖMÜRGE, YARI-FEODAL ÜLKEMİZDE ÇELİŞMELER SORUNU

«Partizan Çıkarken» adlı broşürde bu konuda şunlar yazılıyor:

«Toplumumuza içinde bulunduğu aşamada niteliğini veren temel çelişmeden dört başlıca çelişme kaynaklanmaktadır. (Temel çelişme, «emperyalizm ve yarı-feodalizm ile yeni demokrasinin güçleri arasındaki» çelişme olarak ifade ediliyor-PB).

- «1. Yarı-Feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme,
- «2. Emperyalizmle çeşitli milliyetlerden Türkiye halkı arasındaki çelişme
- «3. Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme
- «4. Hakim sınıfların arasındaki çelişmeler.» (agb-s 49)

Bugün toplumumuza damgasını vuran temel çelişmeler, ülkede hüküm sürmeye devam eden feodal kalıntıların tasfiyesi gereğinden doğan demokratik devrim sürecinin temel çelişmesi olan feodalizmle halk arasındaki çelişme; ve emperyalizmin ülkeyi hakimiyeti altına almasından kaynaklanan milli devrim sürecinin temel çelişmesi olan emperyalizmle halk arasındaki çelişmedir. Bu iki süreç içiçe geçerek ulusal demokratik devrim sürecini oluşturur ve bu sürece emperyalizmle halk ve feodalizmle halk arasındaki çelişmeler birlikte damgalarını vurarak, ona mevcut niteliğini kazandırır. Yani yukarıda sayılan ilk iki çelişme, «temel çelişmelerden kaynaklanan başlıca çelişmelerdir» değil, bizzat UDHD'nin temel çelişmeleridir.

Yazar, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişmenin «toplumumuza içinde bulunduğumuz aşamada niteliğini veren temel çelişmelerden» yani, emperyalizm ve feodalizmle halk arasındaki çelişmeden «kaynaklandığını» ileri sürüyor. Eğer bu doğru olsaydı, emperyalizm ve feodalizm ile halk arasındaki çelişme çözüldüğünde proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme de çözümlenir (!) ve böylece devrimimizin ulusal -demokratik ve sosyalist olmak üzere iki aşamalı bir devrim olması gereği kalmazdı. Çünkü bir sürecin temel çelişmesi çözümlendiğinde, bu çelişmeden kaynaklanan irili ufaklı tüm çelişmeler esas olarak çözümlenmiş demektir; tıpkı dünya proleter devrim sürecinin kapitalizmle ile sosyalizm arasındaki çelişmesi çözümlendiğinde, ondan kaynaklanan dört başlıca çelişmenin de çözümlenmiş olması gibi.

Burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme, emperyalizm ve feodalizmle halk arasındaki çelişmeden değil, kapitalizmle sosyalizmin güçleri, başka bir deyişle, üretimin sosyal karakteri ile mülk edinmenin özel karakteri arasındaki çelişmeden kaynaklanır ve **bu nedenle** birincinin çözümü ikinciye ortadan kaldırmaz, ama onu gündeme getirir. Broşürden yukarıda aktardığımız formülasyon, tüm bu gerçekleri inkar ediyor. Bu duruma yol açan, yazarın dünya çapında sosyalizm ile kapitalizm arasındaki temel çelişme ve dört başlıca çelişme olduğu gerçeğini olduğu gibi ülkemize uygulamaya kalkışmış olmasıdır. Yazarın anlamadığı şudur: Dünya sosyalist devrim süreci, yarı- sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki ulusal demokratik devrim süreçlerini de içeren bir ana süreç olduğu halde; ülkemizde içinde bulunduğumuz UDHD süreci, sosyalist devrimi de içeren bir süreç değil, aksine, ona kopmaz bağlarla bağlı da olsa, bu sürece girmek için geçilmesi zorunlu bir aşamadır.

Broşürde şöyle devam ediliyor :

«Yarı-feodalizm ve halk yığınları arasındaki çelişmenin (yani iç çelişmenin) baş çelişme olduğu ve toprak devrimini mücadelesinin yürütüldüğü dönemlerde, baş düşmanlar arasında («düşmanlar arasında» olsa gerek-PB) baş düşman anlamında taktik bir ayırım yapmak, Marksist-Leninist bir tutum değildir.» (agb-s, 51)

Düşman kamp içinde bir düşman esas alındığında, (baş düşman tesbit edildiğinde) diğerleriyle ittifak yapmak gerekeceği şeklindeki «üç dünya» revizyonist fikir, yazarın kafasında oylesine yer etmiş ki, o, feodanizm ile (feodal kalıntıları) halk arasındaki çelişme esas olduğunda mücadele doğrudan doğruya hakim sınıflara yoneleceği için (ki bütün emperyalistler bu iç gericihene dayanır, onu besler ve yaşatır), emperyalist ve komprador-feodal gericiliğin herhangi bir kesimiyle hiçbir ittifak yapılamayacağı gerçeğinden hareket edilerek, bir baş düşman tesbit edilemeyeceği sonucuna varıyor. Oysa daha önce de üzerinde uzunca durduğumuz gibi, böyle bir anlayış sakattır ve görünüşte de olsa, bir siyasi bağımsızlığa sahip yarı-sömürge bir ülkede feodanizmle halk arasındaki çelişme esas olduğundan bu temel üzerinde komprador-feodal iç gericilik, karşımıza baş düşman olarak çıkar. Çünkü o somut şartlarda esas olarak bir toprak devrimi olarak gelişen mücadelenin karşısında en başta bu sınıflar ve onların devleti yer alır. Emperyalizme karşı mücadele, bunlara karşı mücadele aracılığıyla yürütülür ve dolayısıyla «üç dünya»cılarının Marksist-Leninist hareketimize öteden beri yöneltegeldikleri «iç gericiliği baş düşman aldığınızı söylerseniz, emperyalizmle ittifak yapmanız gerekir» yollu suçlamalar, saçmalığın daniskasıdır. Ne var ki, revizyonist anlayışı «Partizan» da bu koroya dahil etmiştir ve onun bu konudaki görüşlerinin gerçek niteliğini sergilemektedir.

Aynı anlayışın doğal bir sonucu olarak yazar, yarı-feodal, yarı sömürge bir ülkede emperyalist işgal sonucu belli bir emperyalist güç baş düşman olduğu taktirde, diğer emperyalistler ve onların uşaklarıyla mutlaka bir ittifak politikası izlemek gerektiği kanısındadır.

O, bunu şöyle ifade ediyor:

«Bu dönemde Marksist-Leninistler, işgalci emperyalistleri ve onların uşaklarını halkımızın o dönemdeki baş düşmanı olarak tesbit ederler ve baş düşmana öncelikle vurmak, onu en dar alana sıkıştırmak için, diğer düşmanları da içine alan taktik ittifak politikası izlerler.» (agb-s, 52)

Yazar, bu «zorunlu ittifak politikasının» gerekçelerini şöyle açıklıyor:

«milli gelişmenin baş gelişme olduğu dönemlerde... ülkeyi işgal eden (veya etmek üzere olan) emperyalist güç ve onun uşaklığını yapan kesim, hakim sınıfların diğer kesimlerinin varlığını da tehdit eder hale gelir. Yarı-sömürge şartlarının sonucu genel emperyalist sömürüden pay alan komprador burjuva ve toprak ağaları sınıflarının diğer kesimleri, iktisadi ve siyasi varlıklarına son verilmesi tehlikesiyle karşı karşıya kalırlar. Emperyalist işgal karşısında onları «devrimci» kılan bu ekonomik politik gerçektir... İşte bu şartlarda, işgalci emperyalist gücün köpekliğini yapan bir avuç komprador burjuva ve toprak ağalarının dışındaki hakim sınıfların diğer kesimleri ile halk sınıflarının çıkarları, işgalci emperyalizminin sömürgeci emelleri karşısında ve sadece bu noktada birleşir.» (agb-s, 52)

Yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkede komprador-feodal hakim sınıf klikleri varlıklarını ancak emperyalizme dayanarak sürdürebilirler. Çünkü komprador tekelci burjuvazi, zaten finans-kapital ihracı temelinde ortaya çıkmış, yani emperyalizm tarafından yaratılmış bir sınıftır. Feodal kaimtılar ve toprak ağaları ise, emperyalizm tarafından desteklenmekte ve yaşatılmaktadır. Yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkeye finans-kapital ihrac eden çeşitli emperyalist devletler, bu ülkede bir dizi bağımlılık ağları yaratır ve bu bağımlılık ağları içinde yer alan komprador klikleri kendilerine bağlarlar. Emperyalizmin döneminde sermayenin uluslararasılaşma olgusuna bağlı olarak çeşitli emperyalist devletler tarafından yaratılmış bulunan bağımlılık ağları geniş ölçüde işler geçmiştir. Yani her hangi bir komprador klik esas olarak belirli bir emperyalist grubun, (devletin vb.) yarattığı bağımlılık ağları içinde yer alır ve yarı-sömürge ülkede bu emperyalistin menfaatlerini savunurken, diğer emperyalistlerden de bağımsız değildir. Bir emperyalizmin işbirlikçisinin diğerine karşı uzlaşmacı olmasının maddi temeli budur. Her hangi bir komprador klik için belli bir emperyalist devlete bağımlı olmanın da ötesinde genel olarak emperyalizme bağımlı olmak da söz konusudur; çünkü çeşitli emperyalist grupların ellerinde paylaşılmış bulunan finans-kapitalin kendisi uluslararası bir nitelik taşır. Bu nedenle, yarı-sömürge bir ülkeye sermaye ihrac eden emperyalistlerin ihrac ettikleri sermayenin oranlarındaki değişimlere bağlı olarak bunların komprador burjuvazi üzerindeki etkileri de azalır ya da çoğalır. Yine bir emperyalist grup, diğerinin elindeki finans -kapitale el koyduğu ölçüde, bu emperyalist grubun daha önce çeşitli yarı- sömürge ülkelerde yarattığı imtiyazları ve ilişkileri elinde toplar. İşte emperyalizmle komprador-feodal klikler arasındaki ilişkinin özü budur.

Bir de, komprador burjuvazi ve toprak ağaları ile halk (özellikle işçi sınıfı ve köylülük) arasındaki ilişkiye bakalım: bu sınıfların varlıklarını sürdürmeleri işçi sınıfı ve köylülüğü ezmeye ve sömürmeye, onları haki-miyetleri altında tutmaya bağlıdır. Her hangi bir komprador-feodal klik için hangi «ulusal» rengi taşırsa taşırsın tüm emperyalizme şu ya da bu ölçüde değişen) bir bağımlılık ve çeşitli emperyalist devletlerin işbirlikçilerinin diğerlerine karşı uzlaşmacılığı söz konusu iken, burada çıkarların uzlaşmaz bir biçimde karşıtlığı ve tam bir antagonizm söz konusudur.

Emperyalistlerarası çelişmeler, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde komprador burjuvazi ve toprak ağaları içinde de yansır ve efendilerinin menfaatlerini savunan çeşitli komprador-feodal klikler arasında mücadelelere yolaçar. Emperyalistlerarası çelişmelerin şiddetlenerek savaşa yolaçmasına bağlı olarak, çeşitli komprador- feodal klikler, efendilerinin yanında yer alarak birbirleriyle çatışabilirler. Kuşkusuz yenilen taraf, bundan büyük zarar görür. Ama bir emperyalist, yarı-sömürge bir ülkeyi eko-

nomik ve siyasî tekeli altına alıp orada hakimiyetini sağlamca kurunca, daha önce hangi emperyalistin işbirlikçiliğini yapmış olurla olsun, tüm komprador feodal klikleri kendine bağlar. Emperyalizmin menfaati, bunları yoketmekte değil, yaşatmaktadır. Aynı şekilde, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının menfaati de genel olarak emperyalizme, özellikle de ülkeyi denetimi altında tutan emperyalizme bağımlılıktadır. Onlar için bunun dışında yaşamını sürdürmek, sözkonusu olamaz. Dolayısıyla emperyalistler, ve komprador-feodal klikler arasındaki çelişmeler ne emperyalizmin ne de komprador burjuvazi ve toprak ağalarının yok olmasını gündeme getirmez. Bu çelişmelerin kaynaklandığı nokta, emperyalist güçlerin birbirleri üzerinde hakimiyet kurma mücadelesidir.

* Oysa bütün emperyalistler, kompradorlar ve toprak ağaları, için, işçi sınıfı, köylülük ve diğer emekçi sınıflarla olan çelişkileri, temelde onların varlığı ya da yokluğunu gündeme getirir. Emperyalistler ve onlarla birleşmiş olan her türden gericiler, ancak halkı ezerek ve sömürerek varlıklarını devam ettirebilirler. Bu da işçi-köylü devrimini karşısında her türden emperyalist ve gericinin birleşmesinin, uzlaşmasının maddi temelini teşkil eder.

Bunlar, Marksizm-Leninizmin öğrettiği gerçeklerdir: bir de «Partizan» yazarının vaazettiklerine bakalım: yarı-sömürge bir ülkeyi işgal eden emperyalist, o ülkede daha önce diğer çeşitli emperyalistlere hizmet etmiş olan komprador-feodal kliklerin «iktisadi ve siyasî varlıklarına son» verir! Bu durum karşısında bu klikler, varlıklarını sürdürebilmek gayretiyle devrim cephesine yanasılar ve böylece «bir avuç hain» dışında komprador burjuvazi ve toprak ağalarıyla halkın çıkarları, «bu noktada» birleşir! Buna dayanarak komünist partisi de bu sınıflarla bir ittifak politikası izler!

Şunu hemen belirtelim ki, emperyalist işgal şartları da, komünist partisinin esas olarak diğer emperyalistlere bağımlı çeşitli komprador-feodal parti ve güçlerle geçici bir ittifak politikası izlemesi mümkündür. Ama bu, ne yazarın ileri sürdüğü nedenlere dayanır ve dolayısıyla ne de bir kuraldır. Bu, yalnızca belirli somut şartlarda, devrimi güçlendirmek için başvurulmuş devrimci bir uzlaşma ve Stalin'in sözünü ettiği «tek tek anlaşmalar» kategorisine giren bir şeydir. İşgal şartlarında bile, ancak özel durumlarda ortaya çıkan ve istisnai bir olgudur.

Gerek «üç dünyacı» revizyonistler ve gerekse Partizan yazarı gibileri, bu olgunun ortaya çıktığı şartları carptırmakta ve onu sınıf işbirlikçisi bir tarzda yorumlayarak yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu yüzden biz çeşitli ülkelerin deneylerine başvurarak onu kısaca tahlil etmeye, böyle bir durumda izlenmesi gereken siyasetin temelini ne olması gerektiğini açıklamaya çalışacağız.

Emperyalist işgal Şartlarında Devrimci Proletaryanın Taktikleri

Devrimci proletarya, emperyalist savaş karşısında, «Partizan» yazarının iddialarının tersine, nasıl bir emperyaliste karşı diğeri ile birleşmek ve eski statükoyu korumayı değil, emperyalistleri devirerek devrimi gerçekleştirmeyi faaliyetinin merkezine koyarsa; o, yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkenin emperyalistlerarası paylaşım kavgasının bir parçası olarak işgal edilmesi durumunda da, işgalci emperyalist gücün karşısında yer alan diğer emperyalist ve uşaklarıyla, onların varlıklarını muhafaza temelinde bir ittifak kurmayı değil, ülkedeki tüm emperyalistler, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının varlıklarına son vermeyi ve devrimi gerçekleştirmeyi faaliyetinin merkezine koyar.

1928 yılında toplanan Komünist Enternasyonal 6. Kongresi, Japon işgali durumunda Çin proletaryasının alması gereken tavrı şöyle ifade ediyordu:

«Milli devrimci bir savaş desteklenirken, proletarya birliklerini her bir savaşın somut bir analizi, çeşitli sınıfların o savaş içindeki rolü, vb. temelinde tayin eder. Bu nedenle, Çarlığa karşı savaş sloganını ileri süren Marks'ın 1848'deki taktikleri; 1870'de III. Napolyon'a karşı Prusya savaşındaki taktiklerinden farklıdır. Kuzey'e karşı kampanya döneminde (1924 - 27 yılları arasındaki Kuzey Seferi-PB) Çin Komünistlerinin doğru bir tavırla milli burjuvaziyi, onlar emperyalizme karşı savaştıkları ve komünistler milli devrimci kampta teşhir görevini yürütebildikleri süreçte, geçici bir ittifaka girdiler. 1923'de Fransız emperyalizminin istilasına karşı milli savunma meselesi ile karşılaştıkları zaman Alman komünistlerinin taktikleri, zorunlu olarak farklıydı. Alman komünistleri, milli savunmaya devrimci bir rol oynamaktan aciz olan Alman burjuvazisinin devrilme mücadelesi ile birleştirdiler. Bu şimdi Çin komünistlerinin Japon müdahalesine karşı milli mücadelede almaları gereken tavidir.

Onlar devrimci milli savunmayı, Çan-Kay-Sek'in ve Guomindang burjuvazisinin devrilmesi ile birleştirmelidirler ve işçilerin ve köylülerin devrimci diktatörlüğünü kurmalıdırlar.» (Emperyalist Savaşa Karşı Mücadele ve Görevlerimiz, s. 42-43-Kurtuluş Yolu y.) (abç)

«Çin'e müdahaleye karşı bugünkü mücadelede uygulanacak taktikler Çin burjuvazisi ve Guomindang'ın bir kesiminin hâlâ devrimci bir rol oynadığı dönemde müdahaleye karşı mücadelede uygulanan taktiklerden farklıdır. Çeşitli yerli askeri iktidarların birbirini yoketme savaşları, aslında Çin'in paylaşılmasında çeşitli emperyalist güçler arasında hüküm süren çatışmaların bir ifadesidir. Burjuvazinin ve toprak ağalarının çeşitli kesimlerini teşkil eden bütün savaşan sınıflar, karşı-devrimcidir. Çin'deki bugünkü durum gözönüne alındığında, uluslararası proletarya, Çin işçi ve köylülerinin savunulması için yürüttüğü aktif mücadeleyi bütün burjuva hükümetlerin ve militaristlerin emperyalizmin aleti olarak Çin'de oynadıkları karşı-devrimci rolünü teşhir etme mücadelesi ile birleştirmelidir. Emperyalizme karşı mücadelede destek sadece Çin işçilerinin ve köylülerinin devrimine verilmelidir. Ezilen ulusun yanında yer almak, Sloganı, bugün Çin burjuva orduları için ileri sürülemez.» (age-s, 46)

Bu söylenenler daha sonra II. Dünya Savaşı içinde, Komintern'in Nazi-Faşist işgaline uğramış ülkelerde işgalci emperyalist güce karşı geniş cepheler örgütleme taktiği ile çelişir mi? Hayır.

Komintern'in o dönemde bu tip ülkeler için önerdiği taktik, kendisinin dünya çapında anti-faşist savaşı yürütürken kullandığı taktiğin bir benzeriydi. Bu, komünistlerin ya da yurtseverlerin direnmenin belkemiğini teşkil ettiği anti-faşist kurtuluş savaşlarında tutarlı bir ulusal kurtuluş programı temelinde mümkün olan en geniş cepheyi kurmak için çalışırken, İngiliz, Fransız, Amerikan emperyalizmlerine bağlı gerici klikleri tecrit etmek ve bu kliklerin etkisindeki halk yığınlarını devrim cephesine kazanma taktiği idi. Bu taktik, devrimden vazgeçerek «varlığı tehdit edilen» (!) gericilerle «karşılıklı çıkarlar temelinde birleşmek» değil, baş düşmana karşı mücadeleyi, bütün düşmanlara karşı mücadele ile birleşmek ve devrimi gerçekleştirmek taktiği idi. O dönemde işgale uğrayan ülkelerin komünistleri ve devrimcileri, işgalci güçlerle emperyalistlerarası çelişmelerden kaynaklanan çelişkileri olduğu için sözde işgale karşıymış gibi tavırlar alan, yurtseverlik ve direniş üzerine bir yığın demagoji yaparak halk yığınlarını aldatan ve gerçek fonksiyonu, ülkeyi işgalci güçlere peşkeş çekmek olan bu emperyalizm yanlısı kliklere ve onların denetimindeki partilere karşı, cepheden saldırmak yerine, şu öneriyle dolaylı yoldan saldırıya geçtiler: «mademki direnmeden, ülkenin bağımsızlığından ve kurtuluş mücadelesinden yana olduğunuzu iddia ediyorsunuz, işte size tam bağımsızlığı hedefleyen gerçek bir kurtuluş savaşı, gelin bizimle birleşin ve sözlerinizin doğruluğunu kanıtlayın.» Bu teklif karşısında doğal olarak tüm bu gericiler, su görmüş kuduz köpek gibi kaçtılar ve yığınlar üzerindeki etkilerini yitirdiler.

Gözden kaçırılmaması gereken en önemli nokta da II. Dünya Savaşı öncesinde ve sırasında bu taktiğin uygulanmasını mümkün kılan somut koşullardır. II. Dünya savaşı öncesi, İngiliz, Fransız, Amerikan emperyalistleri, faşist kamp karşısında «Münih siyaseti» olarak adlandırılan geri çekilme, «direnmemeye» çizgisini izliyorlardı. Savaş patladıktan kısa bir süre sonra ise, Fransa yenildi, İngiltere adalarında kuşatıldı ve Amerika ise, bir süre daha «tarafsızlık» politikası izledi. Daha sonra savaşa girdiyse de, bütün bu emperyalistler, Sovyetler Birliği ile faşist Almanya arasındaki mücadelenin kaderi belli oluncaya kadar savaşa aktif bir ekilde katılmadılar. Bunun yanı sıra Sovyetler Birliğinin, dünya ilerici demokratik güçlerinin ve bizzat kendi halklarının baskısıyla bu emperyalistler, Sovyetler Birliği ile ittifak yapmış bulunuyorlardı. İşte o dönemde komünistlerin ve yurtseverlerin emperyalizm yanlısı gerici güçlerin tecriti için bu taktiği kullanmalarını mümkün kılan koşullar bunlardı. Yoksa bu taktik, soldırgan ve müdahaleci bir tutum izleyen emperyalistlerin uşaklarına karşı elbette uygulanamazdı.

Çin'de Guomindang ile gerçekleşen ittifak da bu söylenenleri doğrulamaktadır. Unutulmamalıdır ki, bu ittifak, homojen bir örgüt olmayan ve milli burjuvazi ile komprador-feodal sınıfların ittifakına dayanan Guomindang içindeki yurtsever güçlerin Çan Kay-Şek'i tutuklamaları ve ona iç savaşa son vermeyi ve Japonya'ya karşı direnmeyi öngören bir anlaşmayı zorla imzalatmaları sonunda gerçekleşti. Ve Guomindang'un komprador-feodal yönetici çevreleri, bu anlaşmayı hiç bir zaman uygulamadı.

Arnavutluk Millî Kurtuluş savaşının deneyleri, bu konuda oldukça öğretici ve kavratıcıdır.

Arnavutluk, İtalyan faşistleri tarafından işgal edildiğinde Parti, stratejik hedefini şöyle ifade etti:

«Arnavutluk halkının milli bağımsızlığı ve faşizmden arınmış bir Arnavutluk'ta demokratik halk hükümetinin kurulması için çalışmak.»

Bu dönemde izlenen çizgiyi «AEP Tarihi», şöyle anlatıyor:

«Bu stratejik hedef o sırada, Arnavutluk'taki baş uzlaşmaz çelişki olan halk ile faşist istilacılar arasındaki çelişme tarafından belirleniyordu. Millî, sosyal, iktisadi ve kültürel gelişme yolunun açılması, bu çelişmenin acilen çözülmesine bağlıydı. Halk kitleleri ile sömürücü sınıflar arasındaki çelişme ise, o sırada tali idi. Mevcut somut şartlarda, bu çelişme, baş uzlaşmaz çelişmeden ayrı olarak çözülemezdi. Çünkü toprak ağaları, asiret reisleri ve gerici burjuvazi, ülkemizi işgal edenlerin sosyal dayanağını oluşturuyordu. Ülkenin başlıca sömürücü sınıflarının çıkarları, faşist istilacıların çıkarlarına yakından bağlıydı. Bu yüzden, partinin stratejik hedefine ulaşması, yabancı efendilerin mağası olan bu sınıfların çıkarlarını ister istemez sarsacaktı. (abc)»

«Arnavutluk'un mutlak hakimi, İtalyan faşistleriydi. Dolayısıyla o sırada, Arnavutluk halkının baş düşmanı da onlardı. Ayrıca istilacıların safına geçerek Arnavutluk halkını ezmekte onlara hizmet edenler, hainler ve faşizmin aletleri olarak damgalanıyor, istilacılara karşı olduğu gibi, onlara karşı da savaş ilan ediliyordu.» (AEP Tarihi-I.C. s. 95)

Arnavutluk komünistleri, bu görüşleri doğrultusunda, en başta faşist istilacılar olmak üzere, emperyalistleri ve iç gericileri hedef alan ve tüm ulusal güçleri kapsayan bir milli kurtuluş cephesini örgütlemeye giriştiler. Bu yolda, «Peza Konferansı»nı topladılar ve Ulusal Kurtuluş Konseylerini kurdular.

AKP'nin bu faaliyeti karşısında telaşa kapılan gericiler, halk yığınlarının komünist Partisi etrafında birleşmesini önlemek ve ulusal kurtuluş savaşını boğmak amacıyla, «Balli Kombetar» («Millî Cephe») adlı bir örgüt kurarak bozguncu faaliyetlere giriştiler. «Balli Kombetar», kısa zamanda özellikle köylülüğün geri bilinçli kesimlerinden taraftar topladı.

Enver Hoca yoldaş, bu örgüte karşı izlenen taktiği şöyle anlatıyor:

* «Peza Konferansı'ndan sonra işgalciler ve yerli gericilik, Partimize karşı silahlarını bilediler ve 'Balli Kombetar' diye bir çeşit örgüt kurdular. «Balli

Kombetar, iyi belirlenmiş örgütsel biçimleri olmayan, içinde çeşitli güçlerin bulunduğu karmaşık bir örgüttü. Ama elden geldiğince çok kararsız kişiyi kandırmayı amaçlayan, özellikle de orta ve küçük burjuvaziyi ve köylülüğü kandırmayı, ya da bize karşı açık bir savaşa girmeye ikna edemediklerini tarafsızlaştırmayı amaçlayan, demagojiye dayanan bir programı vardı. 'Balli Kombetar'ın sözde birlikleri, işgalcilere saldırmaya ya da milli kurtuluş eylemine karşı onlarla birleşmeye karar vermeden önce, ne olacağını görmek için beklediler. Bizim bu yeni kurulmuş örgütten kararsız unsurları ayırmak ve 'Balli Kombetar'ın birliklerini bizim savaşıma ve eylemimize sokma taktiğimiz, tam olarak doğrudur. Çarpışma ve eylem sorunu bizim için en önemli şeydi ve 'Balli Kombetar' örgütü ile, daha doğrusu onun ikiyüzlü şefleriyle ilk tartışmamızı da bu temel üzerinde yaptık... Sorun, 'Balli Kombetar'ı en zayıf noktasından, onun işgalcilere karşı alacağı tavırdan açığa çıkarmaktı. Daha ilk görüşmede, 'Balli Kombetar'a, işgalcilerle savaşıp savaşmayacağını sorduk... Partinin mücadele ve eylem çağrısı, 'Balli Kombetar'ın halkı kurtuluş savaşından uzaklaştırmayı amaçlayan demagojisini açığa çıkarmıştı.» (Enver Hoca-Seçme Eserler C.I. s. 512-513-Günce y.)

AKP, (şimdi AEP), «Balli Kombetar»a mücadele ve eylem çağrısı yaparken gerici feodal-burjuvazi ve toprak ağaları ile halkı «ortak çıkarlar» temelinde birleştirmeye değil, onu tecrit etmeye ve içindeki dürüst, yurtsever, halktan unsurlara dayanarak, onların zorlamasıyla «Balli Kombetar»ın şeflerini teslim alarak bu örgütü kendi düzeyine çıkarmaya çalışıyordu. Nitekim «Balli Kombetar»la bir takım oportünist unsurlar tarafından Parti'nin çizgisi çiğnenerek yapılmış olan «Mukye Anlaşması» devrimci proletaryanın temel taleplerinden taviz verdiği ve AKP'yi «Balli»nin «düzeyine» düşürdüğü için Parti tarafından tanınmamış ve mahkum edilmiştir.

Demek ki, yarı-feodal, yarı-sömürge bir ülkede Marksist-Leninistlerin emperyalist işgal şartlarında belli koşullar bir araya geldiği zaman, işgalci emperyalist gücün dışındaki emperyalistlere bağlı komprador-feodal kliklere yaptıkları ortak direnme çağrılarının ne baş düşman dışında kalan düşmanlarla bileşmenin gerekliliği ile, ne de bazı karşı-devrimci sınıfların «devrimci» bir rol oynamasına bağlı olarak ortaya çıktığı iddia edilen «ortak çıkarlar»la bir ilişkisi yoktur.

«Partizan» yazarının hatası, tıpkı «üç dünyacı» ve tüm diğer revizyonistler gibi, temel çıkarları günlük çıkarlara feda etmek, stratejik hedefi gözden kaybetmek, baş çelişmeyi ve onun çözümünü temel çelişmenin çözümünden ayırmak, ve devrimin aşamaları arasına engeller koymak şeklinde ortaya çıkmakta, ve onu doğruca menşevizm'in «aşamalar» teorisine götürmektedir. «Partizan» yazarının D. Perinçek'in altına imzasını rahatlıkla atabileceği sınıf işbirlikçisi «ittifaklar» teorisi, komprador burjuvazi ve toprak ağaları hakkında hayaller yaymaktan ve revizyonizmin çıkarları doğrultusunda kafa karıştırmaktan başka bir işe yaramaz.

Sonuç olarak;

Emperyalizm ve proleter devrimleri çağı olan çağımızda, burjuvazi

genel olarak gericileşmiştir. Ancak yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde milli kapitalizmin henüz üretici güçlerin önünde engel olmamasından ötürü, milli burjuvazi belirli şartlarda, belirli bir ölçüde devrimci bir rol oynayabilir. Ve bu durum, proletaryanın, onunla ittifak kurmasını gerektirebilir. Ancak komprador burjuvazi, çürüyen, asalak, can çekişen kapitalizm olan emperyalizmle bütünleşmiş ve tamamen karşı-devrimci bir hale gelmiş bir sınıftır. Bu sınıfın her hangi bir şart altında devrimci bir rol oynaması imkânsızdır. Bu nedenle de, her dönemde ve her şart altında, devrimi gerçekleştirmeyi esas alan proletaryanın **karşılıklı olarak çıkarların birleşmesi temelinde** bu sınıfla ortak bir cephe kurması imkânsızdır. Ancak belirli şartlarda, emperyalistlerarasındaki çelişmelerden yararlanmak amacıyla proletarya, kendi programından esasa ilişkin hiçbir taviz vermeden, halk yığınlarının sözde işgalciye karşı direnmeden yana (!) komprador-feodal klikler üzerindeki baskısına dayanarak ve onların etkisi altındaki yığınları kazanmak amacıyla onlarla «tek tek anlaşmalar» yapabilir. Komprador burjuvazi ve toprak ağaları, böyle bir anlaşmanın gerçekleşmesi durumunda dahi, «devrimci» bir rol oynamadığı ve oynayamayacağı gibi, devrimin hedefi olmaktan çıkmaz. Komprador burjuvazi, hiç bir zaman bir ulusal kurtuluşu yürütmez ve böyle bir savaşın güçlerinden biri olamaz. **Bir kural olarak emperyalist işgal şartlarında devrimci proletaryanın görevi, milli kurtuluş savaşının başına geçerken işgalci emperyalizme ve onun uşaklarına karşı mücadeleyi, bütün emperyalistlerin ve uşaklarının devrilmesi mücadelesiyle birleştirmek ve kendi iktidarını kurmak için çalışmaktır.**

«Partizan» yazarına göre ise, emperyalist işgal şartlarında, işgalci emperyalist güç ile diğer emperyalistlere bağlı komprador-feodal klikler arasındaki çelişme, bu kliklerle halk arasındaki çelişmeden daha şiddetlidir! Bu durum, onu işgalci emperyaliste karşı devrim cephesi ile birleşmeye götürür! Böylece, komprador burjuvazi ve toprak ağaları, bu şartlarda devrimci bir rol oynar! (Her ne kadar yazar, devrimci kelimesini tırnak içine alıyorsa da, çizdiği tabloda, komprador burjuvazinin gerçekten devrimci bir rol oynadığı açıktır). Nitekim Kemalist devrimde de böyle olmuştur. (bilindiği gibi yazar, Kemalist devrimi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının emperyalizme karşı yürüttüğü bir ulusal kurtuluş savaşı olarak değerlendirmektedir)! Bu şartlarda, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının menfaatleri, işçi ve köylülerinkiyle birleşir (!) ve devrimci proletarya, bunlar arasında bir ittifakın kurulmasını savunur!

Bunlardan başka, «Partizan» dergisi, İ. Kaypakkaya'nın milli mesele konusundaki tesbitlerini de olduğu gibi savunmaktadır. Daha önce eleştirdiğimiz bu görüşler, soruna emperyalizm çağı öncesinin kıstaslarıyla yaklaşarak ve meseleyi bugün de özü itibariyle bağımsız ulusal devletler çerçevesi içinde bağımsız milli pazarlar oluşturmak meselesiymiş gibi

ele alarak, milli baskının esas olarak ezeni ulusun hakim sınıflarının, ezilen ulusun hakim sınıfları üzerindeki baskısı olduğunu iddia etmektedir. Bu durumda, örneğin ülkemizde emperyalizmin milli baskısının esas hedefi, Türk ve Kürt komprador burjuvazi ve toprak ağalarıdır ve ayrıca Türk komprador burjuvazisi de, Kürt komprador burjuvazisini ezmektedir! Bu durumda açıkça komprador burjuvazi, milli devrimci bir rol oynayabilmekte, ezilen ulusun bir parçası gibi ele alınmaktadır. Bunların bir ulusal direnişe önderlik edebileceği kabul edilmektedir. Bu bakış açısının en doğal sonucu da, bunların geçici olarak da olsa, milli devrimci cephe içinde proletarya ile birleşmesidir. Ve yazar, bunun tecrisini yapmaktadır.

Oysa gerçekte, komprador burjuvazi, emperyalizmin, yarı-sömürge, yarı-feodal ülke içindeki uzantısı ve ezen ulusun, ezilen ulus içindeki bir aracıdır. O, hiç bir şart altında devrimci bir rol oynayamaz. Bu nedenden dolayı, her zaman devrimin hedefidir ve dünya proletaryası için temel bir slogan olan ezilen ulusun yanında yer alma sloganı, ancak gerçekten ulusal bir nitelik taşıyan sınıfların emperyalizme karşı direnişlerini desteklemek anlamına gelir; yoksa emperyalistler arası çelişmelerin yansıması olan karşı-devrimciler arasındaki çatışmalarda bir tarafı devrimci ilân ederek, onu diğerine karşı desteklemek anlamına değil. Devrimci proletarya her zaman, belirli bir aşamada, devrimin hedefi olan tüm düşmanları yok etmek perspektifi ile hareket etmelidir.

Yukarıda aktardığımız, «Partizan» yazarının görüşleri, komprador burjuvazi ve toprak ağalarını devrimin bir gücü olarak ilan eden «üç dünyacı» revizyonistlerin görüşleri ile tam bir uyum halindedir.

PARTİZAN'IN SENDİKAL ALANDAKİ SAĞ OPORTUNİZMİ

Bütün «sol» gevezeliğine karşın «Partizan»ın sağ oportünist anti-Marksist niteliği, başka şeylerin yanı sıra, işçilerin sendikal örgütlenmesi ve birliği sorununu ele alışında da yansımaktadır. 'Partizan Çıkarken' adlı broşürde işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ve sendikal birliği sorununa ilişkin olarak Marksist-Leninistlerin izlemeleri gereken doğrultu ve bu alanda onların önündeki görevler şöyle saptanıyor:

«...Demokratik Halk Devriminin gündemde olduğu ve faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü ülkemizde Marksist-Leninistler, işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakta yükümlüdürler. Ülkemizde kırmızı sendikacılığa yönelinmesi gerekmektedir birlikte, bu görev esas olarak demokratik halk iktidarı altında gerçekleştirilebilir.» (sf. 34)

Yukarıda alıntıda;

a) Marksist-Leninistlerin ülkemizde «işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakta yükümlü» oldukları,

b) «Kırmızı sendikacılığa yönelinmesi gerekmektedir birlikte» kırmızı sendikacılığın «esas olarak demokratik halk iktidarı altında gerçekleştirilebileceği belirtilmekte.

c) İşçi sınıfının sendikal birliğinin halk demokrasisi temelinde sağlanabilmesi ve kırmızı sendikacılığın demokratik halk iktidarı altında gerçekleştirilebileceği ise, ülkemizde faşist diktatörlüğün hüküm sürmesi ve demokratik devrimin (UDHD) gündemde olmasıyla açıklanmaktadır.

«Partizan»ın Marksist-Leninistlerin işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakla yükümlü olduklarını öngörmesiyle, kırmızı sendikacılığın esas olarak demokratik halk iktidarı altında gerçekleştirilebileceğini ileri sürmesi birbirine sıkı sıkıya bağlı olup, ikinci birincinin kaçınılmaz sonucudur. «Partizan» bu bağı, yukarıdaki alıntıda hiç bir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde açıkça kurmaktadır.

Yukarıda yaptığımız alıntı ve bizimki gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde sosyalist devrim sürecinin esas olarak demokratik halk diktatörlüğünün kurulmasından sonra başlayacağı gözönüne alınacak olursa, «Partizan» yazarlarına göre, kırmızı sendikacılık sosyalist devrim aşamasında gerçekleşebilir. Demokratik devrim (UDHD) aşamasında kırmızı sendikacılık gerçekleşemeyeceğine göre, söz konusu devrim aşamasında nasıl bir sendikacılık «esas olarak» gerçekleşecektir? «Partizan» yazarları bu soruya açık bir cevap vermemekle birlikte, Marksist-Leninistlerin «işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakla yükümlü» olduklarını belirtmek suretiyle dolaylı bir cevap veriyorlar. Bu cevaba göre, Marksist-Leninistler, UDHD aşamasında işçi sınıfının demokratik veya halk demokrasisi sendikalarını kurmakla yükümlüdürler ve ancak bu tip sendikalar esas olarak gerçekleşebilir. Sosyalist devrim aşamasında kırmızı sendikacılık ve kırmızı sendikalar, UDHD aşamasında ise, demokratik sendikacılık veya işçi sınıfının halk sendikaları!.. Marksizm-Leninizm adına saçmalamanın böylesine ne demeli?

Bugün ülkemizde faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü ve sosyalist devrimin değil UDHD'nin gündemde olduğu kuşku götürmez bir doğrudur. Ancak, kuşku götürmez bu doğrudan Marksist-Leninistlerin işçi sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakla yükümlü oldukları ve kırmızı sendikacılığın esas olarak sosyalist devrim aşamasında gerçekleştirilebileceği sonucu çıkarılamaz. Böyle bir sonuç, demokratik devrimde Marksist-Leninistlerin sosyalist görevlerinin de olduğunun yadsınmasını ve demokratik devrimde proletarya önderliğini ve sosyalist devrime kesintisiz geçişi öngören Leninist devrim teorisini değil, önderliği burjuvaziye terkeden ve kesintisiz geçişi yadsıyan menşevik devrim teorisinin temel alınması halinde çıkarılabilir.

Egemen sınıflar diktatörlüğünün büründüğü biçim ve içinde bulunan devrim aşaması Marksist-Leninistlerin işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirecekleri platformu ve buna bağlı olarak sendikaların niteliğini belirleyen bir etken değildir. Marksizm-Leninizme göre, Marksist-Le-

ninistler için işçi sınıfının sendikal birliğinin gerçekleştirileceği platformu, sendikal örgütlenmenin niteliğini ve fonksiyonunu işçi sınıfının üretimdeki ve sosyal örgütlenme içindeki yeri ve buna bağlı olarak da üstlendiği tarihi devrimci rol belirler. Marksist-Leninistler, işçi sınıfının sadece kısa vadeli çıkarlarının değil, uzun vadeli çıkarlarının da savunucusu olduklarından ve diğer devrimci-demokrat akımlardan bu temelde ayrıldıklarından, işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ve birliği sorununu onun nihai kurtuluşu açısından ele almak zorundadırlar. İşçi sınıfının uzun vadeli çıkarları ve onu diğer sınıflardan ayıran çizgi ve temel özellikler devrim aşaması ve devlet biçiminin değişmesiyle değişmezler. Bu nedenle, Marksist-Leninistlerin, işçi sınıfının sendikal birliğini gerçekleştirmeye çalışacakları platform ve sendikaların fonksiyonu, devletin biçiminin ve devrim aşamasının değişmesine bağlı olarak değişmez.

Siyasi rejimin büründüğü biçim ve içinde bulunulan devrim aşaması; mücadele ve örgütlenme biçimleri (legal, illegal, yarı-legal) arasındaki ilişkiyi, proletaryanın ve öncü müfrezesi Marksist-Leninist partinin önündeki acil görevleri, müttefiklerini, düşmanlarını, devrim ve karşı-devrim cephesinin sınıfsal muhtevasını belirler.

Bizimki gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde UDHD aşamasında devrimin hedefi, emperyalizm, komprador kapitalizmi ve feodalizmdir. Devrimin güçleri ise, işçi sınıfı, şehir ve kırsal yarı-proleter unsurları ve küçük burjuvazisi ile milli burjuvazinin devrimde yer alan kesimleridir. Bu nedenle Marksist-Leninistler, Marksist-Leninist parti, emperyalizmi, komprador kapitalizmi ve feodalizmi tasfiye etmek için, devrimci sınıfların birleşik bir cephesini oluşturmaya çalışırlar. Devrimci sınıfların devrimci birleşik cephesi kurulmadan, devrim zaferine ulaşamaz; emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm tasfiye edilemez. Bu birleşik devrimci cephe, Marksist-Leninist partinin azami programı temelinde değil, ancak asgari programı temelinde kurulup inşa edilebilir. UDHD aşamasında devrimci birleşik cephenin kurulup inşa edilmesinden kaçınmak veya bu cepheyi azami program temelinde inşa etmeye çalışmak «sol» oportünizmdir.

Demokratik devrimin zaferi ne kadar tam olursa olsun -ki tam bir zafer işçi sınıfı önderliğini gerektirir-, kendi başına, işçi sınıfının kurtuluşunu gerçekleştiremez. İşçi sınıfının kurtuluşu ancak, sosyalist devrimin, sosyalizmin kesin ve nihai zaferiyle gerçekleşebilir. Buna rağmen, işçi sınıfının demokratik devrimin tam bir zaferinin en tutarlı, en kararlı savunucusu ve taraftarı olmasının nedeni; demokratik devrimin zaferi ne kadar tam olursa sosyalizmin maddi koşullarının o ölçüde olgunlaşması ve iki devrim arasında Çin seddinin bulunmaması, demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçiş olanağının var olmasıdır. Ancak demokratik devrimin kesin zaferinin ve sosyalist devrime kesintisiz geçi-

şin temel koşulu devrimde proletarya önderliğinin gerçekleşmesidir. Bu nedenle, UDHD aşamasında Marksist-Leninist partinin görevi, demokratik devrim programı temelinde emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı devrimci birleşik cepheyi kurmakla sınırlı değildir. Bunun yanı sıra, devrimde proletaryanın hegemonyasının sağlanması, köylülüğün kazanılarak burjuvazinin değil proletaryanın yedek gücü olması, Marksist-Leninist partinin demokratik devrimdeki bir başka görevidir. Demokratik devrimde proletarya önderliğinin ve sosyalist devrime kesintisiz geçişin gerçekleşebilmesi için, proletaryanın bağımsız sınıf kimliğiyle ortaya çıkması, sosyalizmi hedef alan bir mücadele yürütmesi, yani kendi kendine bir sınıf olmaktan çıkarak kendisi için bir sınıf olma durumuna gelmesi gerekir.

İşçi sınıfının gerek nihai kurtuluşu açısından gerekse demokratik devrimde önündeki acil görevleri ve hegemonyasını gerçekleştirebilmesi açısından Marksist-Leninistler demokratik devrim sürecinde ajitasyon, propaganda ve örgütlenme faaliyetlerini asgari programlarıyla sınırlamazlar. Marksist-Leninistler, başta işçi sınıfı olmak üzere diğer emekçi sınıf ve tabakaları, demokratik devrim görevlerini bir yana itmeksizin, azami programlarına kazanmaya ve bu temelde örgütlenmeye çalışmaktadırlar. İşte bu, demokratik devrimde Marksist-Leninistlerin sosyalist görevlerini oluşturur. Marksist-Leninistler, demokratik devrimin tam zafesinin en tutarlı ve en kararlı savunucuları olmalarının yanı sıra, demokratik devrimde yer alan diğer devrimci-demokrat akımlardan bu temelde ayrılırlar.

«Partizan» yazarlarının demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçişi savunmaları, demokratik devrimde proletarya önderliğini savunmaları laftadır. Çünkü onlar, demokratik devrimde proletarya önderliğinin ve sosyalist devrime kesintisiz geçişin gerçekleşebilmesi için gerekli ön koşulların hazırlanmasına gelince yan çizmekte, Leninist kesintisiz devrim teorisinin değil menşevik «devrim» teorisinin gereklerini savunmaktadırlar.

X Öte yandan «Partizan» yazarlarının bir yandan demokratik devrim sürecinde işçi sınıfının sınıf sendikacılığı temelinde sendikal birliğin gerçekleşemeyeceğini, diğer yandan da demokratik devrimde işçi sınıfı önderliğini savunmaları onların bir başka oportünist anlayışlarını daha sergilemektedir. Bu hatalı anlayış, işçi sınıfının önderliğini partinin önderliğine indirgemek veya partiyle sınıfın rolünü özdeşleştirmektir. Bu anlayış, onlar, şehirler tali kırlar temel formülasyonu ile işçi sınıfı içindeki çalışma esas alınmadan, bunun bir sonucu olarak da işçi sınıfı kazanılmadan bir avuç öğrencinin köylülük içine gönderilmesi yoluyla köylülerin proletarya önderliğinde seferber edilebileceğini savunan, dolayısıyla da proletarya önderliğini bir avuç aydının önderliğini indirgeyen İ. Kaypakka-

ya'dan devralmışlardır. Bugün de halâ sürdürmektedirler. Oysa bu anlayış anti-Marksisttir. İşçi sınıfının önder rolü, bir avuç aydında ya da soyut olarak partide değil, partinin yönetiminde örgütlü bir güç teşkil eden işçi sınıfının onadrlığında nadesini bulur.

* Marksist-Leninist partinin, demokratik devrim sürecinde işçi sınıfı içindeki ajitasyon, propaganda ve örgütlenme faaliyetini asgari programıyla sınırlayıp sosyalist görevlerini ihmal etmesi, sınıfının birliğini sosyal devrim perspektifiyle gerçekleştirmemesi halinde; proletarya, devrime gerçek sınıf kimliğiyle bağımsız bir sosyal güç olarak katılamaz ve hegemonyasını gerçekleştiremez. Demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz bir biçimde geçilemez.

* Marksizm-Leninizme göre, işçi sınıfının kendi kendine bir sınıf olmaktan çıkıp kendisi için bir sınıf durumuna gelebilmesinin, bağımsız sınıf kimliğiyle ortaya çıkabilmesinin ve bu temelde sınıf birliğini gerçekleştirebilmesinin ön koşulu, Marksist-Leninist partidir. Ancak Marksist-Leninist partinin kurulması, kendi başına, işçi sınıfının sınıf birliğini gerçekleştirecek tarihi devrimci rolünü yerine getirmesi için yeterli değildir. Çünkü Marksist-Leninist parti, özellikle kapitalizm koşullarında işçi sınıfının tümünü değil küçük bir azınlığını, en bilinçli, en fedakâr, en kararlı ögelerini kapsar. O, işçi sınıfının örgütlü birliğini, işçileri siyasi-ideolojik bakımdan kendine bağlı, siyasi-ideolojik çizgisi doğrultusunda hareket eden ve faaliyet gösteren kitle örgütlerinde örgütleyerek gerçekleştirebilir. İşçi sınıfı, Marksist-Leninist partinin yönetiminde ve onun siyasi-ideolojik çizgisi doğrultusunda seferber edilip eğitilmedikçe ve örgütlü bir güç teşkil etmedikçe tarihi devrimci rolünü yerine getiremez. Bu, onun devrimde hegemonyasını gerçekleştirmesinin, devrimin ve sosyalizmin zaferinin vazgeçilmez bir koşuludur.

Marksist-Leninist partiden farklı olarak, işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde günlük talepler için mücadelenin bir aracı olarak ortaya çıkan sendikalar, işçilerin kitlevi örgütlerinin en önemlilerinden biri, denebilir ki temel olanıdır. İşçi sınıfının nihai kurtuluşunu ve devrimde hegemonyasını gerçekleştirebilmesi için, işçi sınıfının diğer örgütleri gibi, sendikalar da, günlük talepler için yürütülen mücadelenin bir aracı olmanın yanı sıra, kapitalizmi yok etmek, sermayenin egemenliğini yıkmak mücadelesinin de bir aracı olmalıdırlar. Her renkten oportünizmin ve revizyonizmin sendikaların fonksiyonunu günlük talepler için mücadeleyle sınırlamalarına karşın, Marks sendikaların fonksiyonunu şöyle ele almaktadır:

* «İşçi sendikaları, sermaye saldırılarına karşı direniş merkezleri olarak görevlerini yaparlar. Kısmen başarısız olmalarının nedeni güçlerini akılsızca kullanmalarındandır. Sendikalar mevcut sistemin doğurduğu etkilere karşı kü-

çok küçük çarpışmalardan ibaret bir savaş yürütmekle yetinip bunları yaparken aynı anda sistemi değiştirmeye uğraşmadıkları örgütlü güçlerini emekçi sınıfının nihai kurtuluşu yani ücret sisteminin tümüyle yok edilmesi için bir manivela olarak kullanmadıkları zaman genellikle başarısız olurlar.» (Sendikalar Üzerine, sf. 79)

«..., Sendikaların ilk hedefi günlük ihtiyaçlara sermayenin ardı arkası kesilmez saldırılarını engelleme yollarıyla, kısacası ücret ve işgünü uzunluğu sorunlarıyla sınırlı kalmıştır. Sendikaların bu eylemi yalnızca meşru değil aynı zamanda gereklidir. Günümüzün üretim sistemi son bulmadıkça bu eylemden vazgeçilemez. Tam tersine bu eylem tüm ülkelerde sendikaların kurulması ve birleştirilmesiyle genelleştirilmelidir. Sendikalar buna karşılık kendileri de farkına varmadan ortaçağ belediyeleri ve komünlerinin orta sınıfa sağladığı cinsten örgütlenme merkezleri oluşturmuşlardır. Sendikalar emek ve sermaye arasındaki gerilla savaşları bakımından gerekliseler, ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirmenin örgütlü araçlar olarak daha da gereklidirler.» (Age, sf. 80)

* İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde günlük talepler için mücadelenin bir aracı olarak ortaya çıkan sendikalar «ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirmenin örgütlü araçları» haline kendiliğinden geimezler. Bunun gerçekleşebilmesi için Marksist-Leninistlerin, Marksist-Leninist partinin işçi sınıfı ve sendikalar içinde «ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirme» temelinde çok yönlü ve sistematik bir faaliyet yürütmesi, sendikaların partiye siyasi-ideolojik bakımdan bağlı olması ve bu doğrultuda faaliyet göstermesi gerekir.

* Sendikaları «ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirmenin örgütlü araçları olarak» ele almak ve işçi sınıfının sendikal birliğini bu temelde sağlamaya çalışmak, Marksizm-Leninizmi her renkten oportünizm ve revizyonizmden ayırmaktadır. Kapitalist gelişme düzeyi ve bunun belirlediği devrim aşaması ne olursa olsun, sendikaları, salt işçi sınıfının günlük taleplerinin ve kısa vadeli hedeflerinin gerçekleşmesinin bir aracı değil de, «ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirmenin örgütlü araçları olarak» ele almak veya onlara bu niteliği kazandırmak ve işçi sınıfının sendikal birliğini bu temelde sağlamak; işte bu gerçek sınıf sendikacılığı, kırmızı sendikacılıktır. İşçi sınıfı hareketi içinde burjuvazinin ajanları ve yarıdakçıları olan oportünist, revizyonist akımlar bu niteliklerinin bir sonucu olarak işçi sınıfının sendikal birliğini günlük talepler için mücadele veya burjuva demokratik devrim platformunda değil sosyal devrim platformunda sağlamaya çalışan kırmızı sendikacılığa, sınıf sendikacılığına karşı çıkmaktadırlar. «Partizan» faşist diktatörlüğün hüküm sürmesi ve demokratik devrimin gündemde olması gerekçesiyle, ülkemizde kırmızı sendikacılığın ve bu temelde işçi sınıfının sendikal birliğinin gerçekleşemeyeceğini ileri sürmekle oportünizm ve revizyonizmin safında yer almaktadır. Bu yer alış ise, demokratik devrimde işçi sınıfının burjuvazinin çeşitli tabakalarının peşine takmaya, onun tarihi devrimci rolünü

yerine getirmesi amacıyla eğitime, örgütlenme ve seferber etme görevinden kaçınmaya yolaçmaktadır. Çünkü sendikalar, işçi sınıfını parti çizgisi doğrultusunda eğitip örgütlemenin ve seferber etmenin araçlarındandır.

«Partizan»ın işçi sınıfının sendikal birliğinin sağlanması için temel aldığı halk demokrasisi platformu, Marksist-Leninist partinin asgari programına yani, demokratik devrim programına tekabül eder. Demokratik devrim programı ise, emperyalizmi, komprador kapitalizmi ve feodalizmi, tasfiye etmeyi hedef almakla birlikte; milli kapitalizmi, genel olarak meta üretimini yok etmeyi doğrudan hedefi olarak almaz. Bu nedenle demokratik devrim platformu halk demokrasisi platformu, genel olarak meta üretimi ve dolaşımının, kapitalizmin sınırlarını doğrudan doğruya aşmaz. «Partizan», Marksist-Leninistlerin işçi sınıfının sendikal birliğini halk demokrasisi temelinde sağlamakla yükümlü olduklarını ön görmekle ve kızıl sendikacılığın demokratik devrim aşamasında gerçekleşemeyeceğini ileri sürmekle, işçi sınıfının sendikal birliğini ve sendikaların faaliyetini kapitalizmin sınırları içine hapsetmektedir. Böylece sendikalar, işçi sınıfının burjuvaziye ve kapitalizme karşı gerçek sınıf birliğini sağlamanın ve mücadele etmesinin araçları değil; halk cephesi gibi emperyalizme, komprador burjuvaziye ve toprak ağalarına karşı mücadele ve birlik araçları haline gelmektedir. Bu da göstermektedir ki, «Partizan» yazarları işçi sınıfının her tarihi dönemdeki acil görevleri ve müttefikleri sorunu ile işçi sınıfının örgütlenme ve birliği sorununu birbirine karıştırmakta, daha doğrusu özdeşleştirmektedirler. Örgütlenme ve militan mücadeleciler birliği sorununun, işçi sınıfı ile demokratik devrimden yana diğer sınıf ve tabakalar arasındaki ayrım çizgisini silmekte, Marksist-Leninist partinin çeşitli sınıflar karşısındaki görevleri ve konumunun farklı olduğunu bir yana itmektedirler. «Partizan», işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ve birliği sorunu ile halk sınıflarının birliği ve örgütlenme sorununu aynılaştırırken, Lenin şunları yazmaktadır:

«...tüm sosyal demokratlar Rusya'daki siyasal devrimin peşinden sosyalist devrimin geleceği inancındadırlar. Otokrasiyle mücadele etmek için şimdilik sosyalizmi bir kenara bırakarak bu tabakaların tümüyle birleşmek mi gerekmektedir? Otokrasiye karşı verilen mücadelede bu tutum gerekli midir?

«...İşçiler ve muhalefette bulunan belli sosyal tabakalar arasında kurulacak dostluğa değinirken, sosyal demokratlar, işçileri diğer sınıf ve tabakalardan ayırmalıdır. Bu dostluğun her ne şekilde olursa olsun geçici ve koşullara bağlı olduğunu vurgulamak, bugün beraber olduklarıyla yarın mücadele etmek gerekeceğini açıklamak ve özgürlük bayrağını ancak proletaryanın taşıyabileceğini belirtmek, sosyal demokratların görevidir. Bize, 'bu tür hareket, politik özgürlük mücadelesini zayıflatabilir' diyenler olacaktır. Biz ise karşılık olarak bu tür hareketin özgürlük mücadelesini hızlandıracağını ileri süreceğiz. Sınıfların gerçek çıkarlarının bilincinde olduğuna güvenenler güçlü mücadelecilerdir. Ve yaşadığımız toplumda son derece etkili olan sınıf çıkarlarını ön plana

almayan her hangi bir girişim sadece bu mücadeleyi zayıflatmaya yarayacaktır. Bu birinci noktadır. İkinci noktaya gelince, Otokrasiye karşı verilen mücadelede işçi sınıfı kendini diğer tabakalardan ayıracaktır. Çünkü o, otokrasinin kesin ve en büyük düşmanıdır.» (Sosyal Demokratların Görevleri, sf. 23' 24-25)

Marksist-Leninistler'in UDHD sürecinde halk demokrasisi temelinde devrimci sınıf ve tabakaların mücadele birliğini gerçekleştirmeye çalışmaları ile işçi sınıfının sendikal birliğini (ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirme) temelinde sağlamaya ve onu sınıf sendikalarında örgütlemeye çalışmaları birbirini tamamlar. Bu iki faaliyetten herhangi biri ötekinin yerine geçirilemez veya bir yana atılamaz. İşçi sınıfının burjuvazinin bir eklentisi olarak değil de, bağımsız bir toplumsal güç, devrimin önder gücü olarak halk cephesinde yerini alabilmesi için Marksist-Leninistlerin başka şeylerin yanı sıra işçi sınıfını sınıf sendikalarında örgütlemesi ve bu temelde sendikal birliğini gerçekleştirmesi gerekir. «Partizan» yazarlarının iddialarının tam aksine, bu, gerçekleşebilir; çünkü işçi sınıfını diğer sınıflardan ayıran temel özellik onun ücretli köle olması, sermaye boyunduruğu altında bulunmasıdır. Onun kurtuluşu, sadece emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin tasfiyesiyle değil, genel olarak kapitalizmin, ücretli kölelik sisteminin yıkılmasıyla gerçekleşebilir. İşte bu, sınıf sendikalarının kurulması, işçi sınıfının sendikal birliğinin sınıf sendikacılığı temelinde sağlanmasının maddi temelini teşkil eder. Bu maddi temel, ne demokratik ve ne de sosyalist devrim aşamasında ortadan kalkmaz. Ancak sınıf sendikacılığının gerçekleşebilmesi için, bu maddi temel varlığı kendi başına yeterli değildir. Bunun yanı sıra Marksist-Leninist partinin, demokratik devrim aşamasında da, sosyalist devrim aşamasında da sadece kıvılcık sendikacılığa yönelmeleri değil doğrudan doğruya sınıf sendikalarını kurmaya çalışmaları, bunun için işçi sınıfı içinde sosyal devrim perspektifiyle sistemli bir faaliyet yürütmeleri gerekir. «Partizan» yazarları ise, demokratik devrim aşamasında kıvılcık sendikacılığın gerçekleşemeyeceğini, işçi sınıfının sendikal birliğinin halk demokrasisi temelinde sağlanabileceğini vaazederek bunu engellemeye çalışıyorlar.

Bununla birlikte bizimki gibi demokratik devrim aşamasında bulunan bir ülkede M-L hareketin dışında oluşmuş bulunan, işçi sınıfını etkileyen ve devrimci-demokratlar tarafından yönlendirilen sendikalarda mevcut olabilir. Bu tip sendikalar ve sendikal akımlarla demokrasi temelinde ittifak yapılabileceği gerçeği M-L sendikalar siyasetinin yukarıda açıkladığımız ilkelerini reddetmez ve onun yerine geçirilemez.

Şimdiye kadar işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ve birliği sorununu onun politik mücadelesi açısından ele aldık. «Partizan»ı bu açıdan eleştirdik. Sorunu bir de işçi sınıfının ekonomik mücadelesi açısından ele alalım.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, sendikalar, «ücretli emek ve sermaye egemenliği düzenini değiştirmenin örgütlü araçları» olmalarının yanı sıra, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin de araçlarıdır. Sendikalar, işçi sınıfının diğer örgütlerinden ekonomik mücadelenin doğrudan ve temel araçları olmakla ayrılırlar. Onlar, işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde ekonomik mücadelenin araçları olarak doğmuşlardır. Sendikaların bu fonksiyonu da, onların demokratik devrim sürecinde çeşitli sınıfların birleşik cephesi türünde bir örgüt olmalarını değil, işçi sınıfının sınıf örgütleri olmalarını zorunlu kılmaktadır. Çünkü demokratik devrim sürecinde işçi sınıfı politik mücadelesinde emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizmle çelişmesi olan ve ücretli işgücünü sömüren sınıf ve tabakaların bir kesimiyle birlikte yürüme imkanına sahipken; ekonomik mücadelesinde böyle bir imkana sahip değildir. Lenin'in de belirttiği gibi; «...proletarya, ekonomik mücadelesinde küçük burjuvazinin işçi sınıfı sempatizanlarından gördüğü yardım, ki bu yardım sürekli ve kesin değildir, bir yana bırakılırsa aristokrasi ve burjuvazi karşısında yalnızdır. Buna karşın politik mücadelesinde pek yalnız sayılmaz. Çünkü otokrasinin düşmanı olan ve ona karşı her hangi bir şekilde mücadele veren unsurlar ve sınıflar proletaryanın yanında yer alırlar.» (Sosyal Demokratların Görevleri, sf. 23)

Demokratik devrim sürecinde «Partizan»ın ön gördüğü sendikalar, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini bile tutarlılıkla yürütme yeteneğinden voksundurlar. Çünkü, işçi sınıfının tutarlı bir ekonomik mücadelesi de, tüm burjuvaziye karşı bir mücadele içinde olmasını ve buna uygun örgütlenmelere sahip bulunmasını gerektirir.

Kısacası, işçi sınıfının üç temel mücadelesi olan ideolojik, politik ve ekonomik mücadelesi açısından «Partizan»ın halk demokrasisi temeline atılan demokratik sendikaları burjuvaziyle mücadelenin değil, ona hizmetin araçları olabilir. «Partizan» sendikal alandaki bu anti-Marksist sağcı tezlerini ne halk savaşı çığırtkanlığı ve ne de başka keskin laflarla gizleyemez. Millî burjuvaziyle mücadele yerine onunla sınıfsal uyumun savunulması, sosyalizmi ve sosyalizme kesintisiz geçişi mümkün olmaktan korktığı gibi, demokratik devrimin tamamlanmasını da imkansız kılar.

«Proleter Devrimci Partinin Yolu»

Tarihi Gelişmenin Kanunlarını

Alt-üst Ediyor -I-

«PDPY» dergisi uzun bir aradan sonra proleter devrimci hareketin feodalizmden kapitalizme «Prusya yolundan» geçiş konusunda kendisine yönelttiği eleştirileri cevaplandırdı.

Biz, HB'nin sosyo-ekonomik yapı konusundaki görüşlerini geniş olarak ele alıp eleştirdiğimiz «HB'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi» adlı broşürde, o zaman bu derginin görüşlerinin eklektik bir yapı oluşturduğunu, bunun başlıca nedeninin, onun Marksizm-Leninizmden olduğu kadar revizyonizm ve Troçkizmden de etkilenmiş olmasında yattığını belirtmiş ve şunları söylemiştik :

«...Halkın Birliği, genel planda emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodal kalıntıların üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel olduğunu, bunların ancak devrimle ortadan kaldırılabileceğini, ülkemizde gelişen kapitalizmin komprador kapitalizmi olduğunu vb. kabul etmekte ve savunmaktadır. Fakat bu durum yaptığı somut sosyo-ekonomik yapı tahlillerinde meseleye bunların tümünü inkâr eden bir bakış açısıyla yaklaşmasını engellemektedir...»

«Biz somut bir meselede, o meseleye bakış açısının genelde söylenen sözlerle göre daha önemli ve belirleyici olduğunu düşünüyoruz. Bu yüzden de Halkın Birliği'nin görüşlerindeki öz ile biçim arasındaki bu çelişmenin üzerine gidilmesi, bunun açığa çıkarılması ve bu görüşlerin hayata geçirilmesinin mutlaka önüne geçilmesi için yoğun bir ideolojik mücadelenin açılması ve yürütülmesinin proleter devrimcilerin tümünün önünde acil bir görev olarak durduğu görüşündeyiz.» (a.g.d. s. 8-9)

Biz, bu görevi yerine getirdiğimiz düşüncesindeyiz. Gerçekten de Halkın Kurtuluşu ve Parti Bayrağı'nın, HB'nin genel siyasi çizgisine yönelttiği eleştiriler onu hemen her konuda söylediklerini açmaya ve görüşlerini sistemleştirmeye yöneltti. Ama kötü olan şu ki, HB'deki gelişme ve görüşleri sistemli hale getirme Marksizm-Leninizm yönünde

değil, revizyonizm ve Troçkizm yönünde oldu. Bu durumun bir sonucu olarak biz, bugün bu grubu hem Marksizm-Leninizm ve hem de revizyonizm ve Troçkizmden etkilenmiş ve gelişme doğrultusu henüz kesin olarak belirlenmemiş devrimci bir hareket olarak değil; sistemli revizyonist ve Troçkist görüşlere sahip, fakat revizyonizmi Marksist-Leninist lafızlarla gizlemeye çalışan anti-parti bir tekke olarak niteledirmenin doğru ve gerçek duruma uygun olduğunu düşünüyoruz.

Bu durumun yine de olumlu bir yanı var. «PDPY»nin revizyonist-Troçkist yüzü ne kadar açığa çıkarsa, az sayıda da olsa, etkilediği devrimcileri uyarmak ve onları Marksizm-Leninizmin safına kazanmak o kadar kolaylaşıyor. Her eklektik yapının süreç içinde dağılması ve unsurlarına ayrılması kaçınılmazdır.

Biz, bu yazımızda «PDPY» dergisinde yayınlanan «Sosyo-Ekonomik Yapı Tartışmasının Güncel Sorunlarında Oportünist Cephenin Eleştirisi» başlıklı yazıyı eleştireceğiz.

FEODAL TOPRAK AĞALARINA YAPTIRILAN BURJUVA DEMOKRATİK DEVRİM

«PDPY», sözkonusu yazının başında şunları yazıyor :

«Sosyo-ekonomik yapı konusunda oportünist cephe(!) ile olan görüş ayrılıklarımız 'Prusya yolu' sorununda düğümleniyor. Bu bakımdan sorunun daha iyi kavranabilmesi için, Prusya yolu'nun ne olup olmadığına açıklığa kavuşturmak gerekir. Bu görev ise, ancak Batıdaki kapitalist gelişme doğru kavranıldığında gerçekleştirilebilir.» (a.g.d., s. 2)

Tamamen doğru. Biz, bu konudaki görüşlerimizi daha önce çeşitli yazılarda esas olarak ortaya koyduğumuz için (*) burada bunları tekrarlamayacağız. Yalnızca bu meseleye bakışımızın özünü kısaca hatırlatalım.

«Batı»daki kapitalist gelişmenin ve burjuva demokratik devriminin tarihi burjuvazi önderliğinde sanayi devrimi ya da toprak devrimi tarafından feodalizmin tasfiyesi tarihidir. Bu böyledir, çünkü kapitalizmin sınırları içinde feodalizmi tasfiye edebilmenin başka yolu yoktur. İster kapitalizmin gelişmesinin nispeten başlangıç dönemlerinde henüz devrimci barutunu tüketmemişken köylülüğünün başına geçerek gerçekleştirdiği tarım devrimi yoluyla; isterse kapitalizmin gelişmesinin daha ileri dönemlerinde, karşısında «mezar kazıcısı» olan proletaryayı gelişmiş bir sınıf olarak görünce, siyasi devrim yolunu terkederek gericiğin kollarına sığındığı, ama ekonomik planda hâlâ

(*) : Bu konuda bkz. «UDHD» s. 20-30: «HB'nin Yarı-Feodalizm Anlayışının Eleştirisi», s. 41 ve sonrası, «Parti Bayrağı» S. 2, s. 32-39.

üretici güçleri geliştirme yeteneğini yitirmediği ve bu anlamda devrimci bir sınıf olma özelliğini halâ koruduğu dönemde gerçekleştirdiği sanayi devrimi yoluyla olsun, burjuvazi ancak devrimci bir sınıf olarak burjuva demokratik devrimi ve bu devrimin temel meselesi olan feodalizmin tasfiye görevini gerçekleştirebilir. Tarihi gelişmenin herhangi bir döneminde tarihi olarak devrimci bir rol oynamayan (üretici güçlerin engellenmesini değil gelişmesini temsil etmeyen) hiç bir sınıf gerçek anlamda herhangi bir devrimi gerçekleştiremez. Bu, Marksizmin ve Marksist devrim teorisinin abc'sidir.

Ama işte anti-Marksist-Leninist görüşlerini savunabilmek gayretiyle gözü kararmış «PDPY» yazarı daha burada tökezliyor. İşte size «PDPY» sayfalarında savunulan eşsiz bir «tarih teorisi» :

«...1848'den sonra işçi sınıfının mücadelesi burjuvaziyi korkuttu. Henüz burjuva demokratik devrimini gerçekleştirmemiş bulunan Almanya'da burjuvazi devrimden korkar hale geldi. Oysa Almanya'da feodalizmin varlığı, kapitalizmin gelişmesi önünde büyük bir engeldi ve burjuva demokratik devrimin görevlerinin yerine getirilmesi zorunluydu. Zorunlu ve kaçınılmaz olan bu görevi, toprak ağaları üstlendiler. Burjuvazi toprak ağaları safında yer aldı, onlardan adım adım sağladığı tavizlerle yetindi. Toprak ağaları emekçilere karşı şiddet uygulayarak, bir dizi tedbir aldı. Sonuçta ekonomide salt kapitalist 'Junker' iktisadi oluşurken, kapitalist gelişmenin önündeki hukuki engelleri adım adım ortadan kaldırdı, milli birliği sağlayarak kapitalizmin gelişimi için elverişli şartları oluşturdu. Kısacası, toprak ağaları, emekçilere karşı şiddet uygulayarak, bu gelişmenin faturasını emekçilere ödeterek, burjuva demokratik devrimin görevlerini yerine getirdiler. Bunun anlamı ve rolü objektif olarak karşı-devrimci bir sınıfın, karşı-devrimin yolundan giderek burjuva demokratik devrimin görevlerini yerine getirmesidir. Sonuçta, burjuva demokratik devrimin görevleri gerçekleştirilmiş ve devrim daha üst aşamaya, sosyalist devrim aşamasına yükselmiştir.

«Bu sözlerimizi biraz açalım. Batı Avrupa'da Prusya yolundan gelişme sonucunda devrimin görevleri, karşı-devrimci bir sınıf tarafından gerçekleştirilmiştir. Yani bu, o aşamada da işçi sınıfının devrime hedef olarak aldığı karşı-devrimci sınıf olan toprak ağaları eliyle gerçekleştirilmiş bir devrimdir. Nitekim Almanya'da Marksistler, bir devrim gerçekleştirmekte olmasına rağmen toprak ağalarının temsilcisi Bismark'ı desteklememişler, desteklemeyi savunanların (Lasalle) oportünizmini eleştirmişlerdir. Aynı şekilde, Rusya'da toprak ağaları temsilcisi Stolipin'in desteklenmesi de söz konusu olmamıştır. Bolşevikler, Stolipin'e karşı çıkmışlar (onun bir burjuva devrimi yolunda adım attığını tespit etmekle birlikte) köylü usulü hal tarzını savunmuşlardır. İkincisi burada devrimin, karşı-devrimin yolundan gerçekleştirilmesi sözkonusudur. Çünkü, bu yol, emekçilere şiddet uygulanarak, emekçi halkın (özellikle köylülerin) daha çok ezilip, yoksullaştırılmasıyla gerçekleştirilmiştir.» (agd, S. 3, s. 5) (abc)

Yazarın anlattığı hikâye, anahatlarıyla şöyledir: kendilerine karşı mücadele eden burjuvazinin işçi sınıfıyla ve onun mücadelesiyle karşı karşıya kalınca korkup devrimden vazgeçtiğini gören toprak ağaları (hani şu demokratik devrimin onu tasfiye etmeye çalıştığı

feodal sınıf) orta yerde kalakalan feodalizmi tasfiye ve kapitalizmi geliştirme görevini yigıtçe üstleniyorlar. (Herhalde tanrıdan gelen bir buyruk nedeniyle ya da burjuvazinin korkaklığı şövalye ruhlarını fena halde incittiği için!) Böylece tarihte o zamana kadar görülmemiş eşsiz bir şey oluyor: «objektif olarak karşı-devrimci bir sınıf», yani feodal toprak ağaları, «demokratik devrimin görevlerinin yerine getirilmesinin zorunluluğunu» kavrayarak, binlerce yıldan beri üzerinde oldukları ekonomik temeli yok etmeye ve burjuvazinin yapamadığı şeyi yapmaya koyuluyorlar (!); kapitalist gelişmenin önündeki hukuki engelleri adım adım ortadan kaldırıyorlar (!), milli birliği sağlıyorlar (!), feodal toprak ağalığı ekonomisini «salt kapitalist» Junker ekonomisine dönüştürüyorlar ve burjuva demokratik devrimi tamamlayarak tarihin gelişmesini sosyalist devrim aşamasına yükseltiyorlar!

Kutsal kitaplara layık göz yaşartıcı bir tablo. İçinde burjuvazinin işçi sınıfının mücadelesinden korkarak devrimden yüz çevirmesi gibi gerçeğe uygun motifler de yok değil, ama eksik olan «küçük» bir şey var: feodalizmden kapitalizme «Prusya yolu»ndan geçişin ya da «yukardan aşağı» gerçekleşen burjuva demokratik devrimin itici gücü olan sanayi devrimi ve onu gerçekleştiren sanayi burjuvazisinin tarihte oynadığı rol. Ama bunu anlayışla karşılamak gerek. Komprador burjuvazi gibi «objektif olarak karşı-devrimci bir sınıf»ın, «karşı-devrimci yoldan» feodalizmi tasfiye ederek binlerce yıllık ortaçağ karanlığına son vermeyi içeren devrimci bir görevi yerine getirdiğini «kanıtlamak» için yola çıkmış biri henüz emperyalistlerin ve komprador burjuvazinin bulunmadığı 1800'lere gittiğinde, devrimi yaptırmak için doğal olarak, toprak ağalarından daha iyisini bulamaz.

Peki ama, yazarın burjuvaziye garezi ne dersiniz, aslında onun bütün derdi burjuvaziye duyduğu aşırı ve körü körüne hayranlıktır. O, burjuvazinin önderliğinde gerçekleşen burjuva demokratik devrimin feodalizmi mutlaka devrimci yoldan, bir hamlede tasfiye etmesi ve köylüyü toprak ve özgürlüğe kavuşturması gerektiğini düşündüğünden, devrimin «yukarıdan aşağı», evrimci bir tarzda ve toprak ağalığı ekonomisinin dönüştürülmesi yoluyla gerçekleştiğini görünce, bu devrimi burjuvaziye layık görmüyor. Kimse abarttığımızı düşünmesin. Yazıda aynen şunlar söyleniyor :

«...bir noktayı belirtelim. Gerek burjuvazinin öncülüğünde, gerekse de işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleştirilen burjuva demokratik devrimler, Amerikan yolu içine girerler (*). Çünkü bunlar ekonomik bakımdan esasta aynı rolü oynarlar (feodalizmin devrimci yoldan tasfiyesi)...» (agd, s. 6)

(*) : Bilindiği gibi feodalizmin tasfiyesinin «Amerikan yolu» olarak adlandırılan biçimi toprak ağalığı ekonomisinin devrimci bir tarzda yok edilmesi ve toprakların millileştirilerek, mutlak rant tasfiye edilerek köylülüğe dağıtılmasını ifade eder.

Yazarın ortaya attığı iddiaları ele almak, onları incelemek ve çürütmek gerekli, ama aynı zamanda da can sıkıcı bir iştir; bir tek nedenden ötürü. Böylesi fikirler ülkemizde hâlâ Marksizm-Leninizm adına savunabilmekte ve sözde modern revizyonizmin her türüne karşı olduğunu iddia eden bir grubun siyasi çizgisini belirleyebilmektedir.

Burjuvazinin Tarihte ve Bismark Almanyasında Oynadığı Rol; Ya Da Feodal Bir Sınıf Neden Burjuva Devrimini Yapamaz

Lenin 1915'de, 1789'dan o güne (emperyalizm ve proleter devrimleri çağına) kadar olan tarihi dönemi şöyle tanımlıyordu:

«Şüphesiz ki iki çağın kavuştuğu yerde yaşıyoruz ve gözlerimizin önünde cereyan eden tarihi olayları ancak, her şeyden önce bir çağdan diğerine geçişin nesnel koşullarını tahlil ederek kavrayabiliriz... Belli bir çağın çeşitli tarihi hareketlerinin ne kadar hızlı ve ne kadar başarılı gelişeceklerini bilemeyiz, ama şu ya da bu çağın merkezinde hangi sınıfın bulunduğunu, çağın esas muhtevasını, esas gelişme yönünü ve o çağdaki tarihi durumun niteliklerini vb. belirlediğini bilebiliriz ve biliriz de. «Marksist literatürde sık sık geçen, Kautsky tarafından da bir çok kez tekrarlanan Potresov'un yazısında benimsenen alışılmış tarihi çağ ayırımı şöyledir: (1) 1789-1871 : (2) 1871-1914 : (3) 1914-? Doğada ve toplumda hep olduğu gibi elbette burada da ayırım çizgileri mutlak değil, nisbi, değişken ve geleneksel sınırlardır. Biz özellikle belirgin ve göze batan tarihi olayları, önemli tarihi hareketleri yalnızca yaklaşık olarak dönüm noktası sayıyoruz. Büyük Fransız Devriminden başlayarak Fransa-Prusya savaşına kadar olan birinci çağ, burjuvazinin yükseliş ve zafer çağı, genel olarak burjuva demokratik hareketler, özel olarak da burjuva ulusal hareketler çağı, çağdışı feodal-mutlakiyetçi kurumların hızla çökme çağıdır. İkinci çağ burjuvazinin tam hakimiyet ve çöküş çağı, onun ilerici niteliğinden gerici ve hatta ultra-gerici mali sermayeye geçiş çağıdır. Bu yeni bir sınıfın-bugünkü demokrasinin-(proletarya demokrasisi-PB) hazırlandığı ve yavaş yavaş güç topladığı bir çağdır. Yeni başlamış olan çağda ise burjuvazi, birinci çağda feodal toprak ağalarının düşmüş olduğu 'duruma' düşüyor.» (Yabancı Bandıra Altında, Devrimci Teori, S.2, s. 76)

Lenin şöyle devam ediyor :

«Potresov'un ve Kautsky'nin örnek verdiği bütün tarihi olaylar birinci çağa aittir. Tarihi savaş olgularının yalnızca 1855, 1859, 1864, 1866 ve 1870'in değil, aynı zamanda 1877 (Rus-Türk savaşı) ve 1896-1897'nin (Türkiye ile Yunanistan arasındaki savaşları ve Ermenistan'daki kargaşalık) esas nesnel içeriği, kendini her çeşit feodalizmden kurtarmakta olan bir burjuva toplumundaki burjuva ulusal hareketler ya da 'sarsıntılar' idi. O zamanlar bir dizi ilerici ülkede bugünkü demokrasinin, burjuvazinin aşırı olgunlaşma ve çürüme çağına uygun biçimde gerçekten bağımsız olarak ortaya çıkışı söz konusu olamazdı. O sırada bu savaşlara katılması nedeniyle yükselmekte olan burjuvazi esas sınıftı; feodal mutlakiyetçi kurumlara karşı ancak o ezici bir kuvvetle karşı çıkabilirdi. Mülk sahibi meta üreticilerinin çeşitli tabakaları tarafından temsil edilen bu

burjuvazi, farklı ülkelerde değişen ölçüde ilerici, hatta (1859'da İtalyan burjuvazisinin bir kesimi gibi) bazen devrimciydi. Ama çağın genel özelliği burjuvazinin ilericiliği, yani onun feodalizme karşı henüz çözümlenmemiş ve tamamlanmamış mücadelesiydi. Elbette o zamanlar şundan başka soru sorulamazdı: Hangi burjuvazinin başarısı, hangi güçler bileşiğinin başarısı hangi gerici güçlerin (burjuvazinin yükselişini köstekleyen feodal mutlakiyetçi güçlerin) yenilgisi o zamanın demokrasisine (burjuva demokrasisi-PB) en büyük 'hareket serbestisini' sağlayacaktır?» (agy) (abç)

Bu da tarihe bir bakış açısı, ama Marksizmden kaynaklanıyor ve «PDPY» yazarının bakış açısının tam zıddı.

Tartışma konusu olan Almanya'da feodalizmin «Prusya yolu»ndan tasfiyesi ve demokratik devrimin gerçekleşmesini mümkün kılan tüm siyasi gelişmelerin (1848 Devrimi ve Almanya'nın siyasi ve ekonomik birliğini gerçekleştirerek burjuva devriminin tamamlanmasına yol açan 1866 ve 1870 savaşları) Lenin'in tarif ettiği «birinci çağ»da yer aldığını düşünecek olursak, bu iki bakış açısı arasındaki fark daha da çarpıcı bir biçimde ortaya çıkıyor. Lenin'in tarif ettiği çürüyen ve burjuvazi tarafından yıkılması gündeme gelmiş olan feodal toprak ağaları sınıfı, «PDPY» yazarının devrimi gerçekleştirme şerefini bahsettiği (!) sınıf oluyor.

Lenin, yukarıda aktardığımız satırları emperyalizm çağında, çürüyen, asalak ve can çekişen bir sınıf haline gelmiş olan emperyalist burjuvaziye, hâlâ gelişmenin itici gücü olarak ele alan ve ondan feodalizmi, gericiliği tasfiye gibi gerçekleştirmesi artık mümkün olmayan görevler bekleyen Kautsky ve Potresov gibi revizyonistlere karşı yazmıştı. Ama onun o gün yazdıkları, bugün de emperyalist burjuvazi ve onun yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki uzantısı komprador burjuvazi gibi çürüyen, asalak sınıfların feodalizmi tasfiye edebileceğini iddia eden bizim revizyonist yazarımıza karşı bir kanıt olarak bütün canlılığını koruyor. Yazarımız fazladan, gerici fikirlerine bir dayanak yaratabilmek amacıyla Kautsky gibilerinin bile yapmadığı bir işi yapıyor ve burjuva devrimleri çağında da feodalizmi tasfiye görevini o çağın çürüyen sınıfı olan toprak ağalarının gerçekleştirdiğini savunuyor. Marksist-Leninist devrim teorisinin böylesine gözü kara bir biçimde tahrif edilmesi iki şeyin göstergesi olabilir: ya yazarın eşsiz cehaletinin ya da ne ölçüde iflah olmaz bir revizyonist haline geldiğinin.

Toprak ağaları neden burjuva devrimini gerçekleştiremez?

Toprak ağası, topraktan (toprağa bağlı serf ya da yarı-serf durumundaki emekçilerin ^{şartından} ~~şartından~~) elde ettiği feodal rant (emek, ürün ya da para rant biçiminde) sayesinde var olan ve varlığını devam ettirebilen bir sınıftır. Burjuva devriminin temelini teşkil eden sanayi kapitalizminin gelişme gerekleri ise tek kelimeyle sermayenin tarıma girmesini engelleyen feodal tekelin, ilişkilerin ve bundan kaynaklanan

feodal rantın tasfiye edilmesini öngörür. Çünkü sanayi kapitalizmi daha fazla ve daha ucuz üretmek için bilinmeyen bir pazarda birbiriyle durmadan yarışan, ortalama kârı ya da onun üstünde bir fazlayı gerçekleştirebilmek için sürekli tekniği geliştirmek, yeni yatırım alanları bulmak ve elindeki sermayeyi bu yatırım alanlarına yatırmak zorunda olan ve bu nedenle ekonominin tüm olanaklarını sonuna kadar zorlayarak, her şeyi içine alan çılgınca bir rekabete yol açan sayısız kapitalist arasında geride kalanın yıkılmaktan kurtulamadığı bir yarış demektir. Tarihin o dönemindeki gelişmenin itici gücü olan bu rekabet ekonomide ve siyasette tekelin hiç bir türlüyle uzlaşamaz hele bu tekel sermayenin tarıma girmesini önleyen feodal büyük toprak mülkiyeti tekeli ise. Marks: «toprak mülkiyetinin bölünmesi, gerçekte sinai alandaki rekabet hareketine karşılık düşer» der. (Kapitalist Rant Üzerine, s. 182, Sol yay.) Bu kanun öylesine geçerlidir ki, eski feodal toprak soyluluğunun toprak üzerindeki tekeli muhafaza eden ama tarımın tamamen kapitalizmin gereklerine göre düzenlenmesini sanayici kapitaliste (kapitalist çiftçiye) bırakan ve toprakla ve üretimle her türlü ilişkisini keserek kapitalist artı-değer sömürsünden elde edilen ve ortalama kârın üzerindeki bir fazlayı ifade eden kapitalist rantla geçinen yeni tipte bir aristokrasinin sanayi burjuvazisiyle ittifakı sonunda ve bu burjuvazinin önderliğinde bir devrimle yıkıldığı (İngiliz 1648 Devrimi) İngiltere de bile bu tekel rekabet sonucu dağılmaktan kurtulamaz.

Marks bu süreci şöyle anlatıyor :

«Çünkü büyük toprak mülkiyeti İngiltere'de olduğu gibi nüfusun ezici çoğunluğunu sanayinin kollarına iter ve kendi öz işçilerini tam bir sefaletе düşürür. Yoksulları ve ülkenin tüm etkinliğini öbür kampa atarak, büyük toprak mülkiyeti demek ki, düşmanlarının, sermayenin sanayinin gücünü yaratıp artırır. Ülke çoğunluğunu sanayicileştirir, demek ki büyük toprak mülkiyetinin düşmanı durumuna getirir. Eğer sanayi bugün İngiltere'de olduğu gibi büyük bir erke erişmiş bulunursa, büyük mülkiyetin elinden yabancı (tekeller) karşısındaki tekellerini yavaş yavaş söküp alır ve onları yabancı ülkelerdeki toprak mülkiyeti ile rekabetin içine atar. Sanayi egemenliği altında toprak mülkiyeti kendi feodal büyüklüğün gerçekte ancak tecimin kendi feodal doğasına aykırı genel yasalarından kendini korumak üzere, yabancı ülkelere karşı tekelleri aracılığıyla sağlayabilirdi. Bir kez rekabet içine atıldıktan sonra, rekabete uyruk başka her meta gibi onun yasalarına uyar. Aynı dalgalanmalara, aynı artış ve azalışlara, aynı bir elden öbürüne geçmelere boyun eğer, ve hiç bir yasa artık onu bir kaç cennetlik elde tutamaz. Dolayısıyla sonuç bir çok ellerdeki dağılmadır: toprak mülkiyeti, eninde sonunda, sanayi sermayelerinin erklığı altına girer.» (age, s. 284, 1848 El Yazmaları'ndan)

Yine Marks İngiltere'deki gibi toprak ağasının toprak üzerinde feodal sömürüyü gerçekleştirmek değil, ama yalnızca kapitalistten, toprak mülkiyeti tekeli karşılığında kapitalist rant elde etmek durumun-

da olması halinde bile, rekabetin zorunlu kıldığı teknik gelişme ve sermayenin artan yatırılmasına nasıl karşı çıktığını ve çıkmak zorunda olduğunu şöyle anlatıyor:

✕ «Tarımda olsun, imalatda olsun herhangi bir iyileştirme, genel olarak nedir? Aynı emekle daha çok üretmek; daha az emekle aynı, ya da hatta daha çok üretmek. Bu iyileştirmeler sayesinde ki, çiftçi görece olarak daha küçük bir ürün için daha çok miktarda emek kullanmaktan kurtulur. Bundan ötürü daha düşük kalitede toprak kullanmasına gerek kalmaz, ve ardardına aynı toprağa yatırılmış olan sermaye bölümleri, eşit üretkenlikte kalırlar. «Demek ki, bu iyileştirmeler M. Proudhon'un söylediği gibi rantı sürekli yükseltmek bir yana, tersine rantın yükselmesini önleyen bir çok geçici engel durumuna gelirler.

«17. yüzyıl İngiliz toprak sahipleri bu gerçeğin o denli farkındaydılar ki, gelirlerinin azalacağı korkusuyla, tarımın ilerlemesine karşı çıkmışlardı.» (age. s 298)

Su gerçek, üzerinde daha fazla durmayı gerektirmeyecek kadar açıktır: burjuva demokratik devrime yol açan sanayi kapitalizminin gelişme gereği feodalizm ve büyük toprak mülkiyetinin tekeli ile zorunlu olarak çatışır ve özellikle feodalizmin mutlaka tasfiye edilmesini gerekli kılar. Bu Marksist ekonomi politik ve materyalist tarih anlayışının öğrenilmesi gereken kurallarından biridir. Feodal toprak ağası sınıfını «objektif olarak karşı-devrimci bir sınıf» haline getiren ve burjuva demokratik devrimiyle yıkılmasını zorunlu kılan da budur.

Peki, o halde «toprak ağalığı ekonomisinin iç başkalaşım yoluyla salt kapitalist junker ekonomisine dönüşmesi»ni ifade eden «Prusya yolu»ndan feodalizmin tasfiye olgusu nasıl izah edilebilir? Bu dönüşüm bizzat toprak ağalarının eliyle gerçekleştirilmiyor mu? Ya da «PDPY» yazarının zannettiği gibi bu olguda Marksizmin en temel öğretilerini inkâr eden bir şey mi var? Şimdi bu sorulara cevap verelim.

Özel mülkiyet esasına dayalı toplumlarda mülk sahipleri sınıfları birbirinden ayıran Çin setleri yoktur. Ama bu çeşitli mülkiyet kategorilerinin (üretim içinde kurulan farklı tipte ilişkilere dayanan) ve sınıfların toplum, ekonomi ve tarih içindeki değişik rol ve fonksiyonlarının tanınmaması anlamına gelmez.

Örneğin feodal toprak ağası, kendi dışında gelişen kapitalizmin ve sanayinin zorlamasıyla topraklarının bir bölümü üzerinde bizzat kendisi kapitalist üretimi örgütleyebilir ve artı-değer sömürüsüne başvurabilir. Bu durum bizzat kendi şahsında çıkarları birbiri ile çelişen iki sınıfın özelliğini birleştirmesi ve bu çelişkiyi yaşamaması anlamına gelir. O bir yanıyla düne kadar kendi dışında olan sanayinin, rekabetin içine kapitalist bir çiftçi, bir sanayici (geniş anlamda) olarak katılmıştır (Marks; «toprağın sermaye olarak temsilcisi, toprak beyi değil, çiftçidir. Toprağın sermaye olarak getirdiği gelir, faiz ve sinai kârdır.

rant değil» diyor; bu çiftçi ve toprak ağası aynı kişide somutlaşsa da böyledir.); diğer yanıyla ise hâlâ feodal özelliklerini korumaktadır. Bu durum kuşkusuz tarıma sermayenin akmasını ve toprağın sanayi sermayesinin konusu olmasını geciktirir, ama önlemez ve toprak ağası çiftçiyi şu ikilemle karşı karşıya bırakır: ya o kapitalist bir girişimci olarak, feodal kalıntılara karşı mücadele ederek ve bir kapitalist olarak katıldığı serbest rekabetin çılgınca yarışında ayakta kalabilecektir ya da yıkılacak ve iflas edecektir. Onu bir toprak ağası iken kapitalistleşmeye zorlayan kendi dışında gelişen kapitalizmi, sanayi ve burjuvazidir; onun önünde ya bir burjuva olarak kapitalizmin kanunlarına uymak ya da yıkılmaktan başka yol kalmamıştır ve bu durumda onu zorunlu olarak toprak ağası-çiftçi olmaktan, çiftçi (kapitalist girişimci) olmaya götürmektedir. İşte feodal toprak ağalığı ekonomisinin, yarı-feodal bir ekonomiye dönüşmesi ve giderek salt kapitalist ekonomi haline gelmesini mümkün kılan budur. Yani feodalizmle uzlaşmaz bir karşıtlık içinde bulunan ve eski toprak ağasını sanayi kapitalisti (artık-değer sömürüsü yapan ortalama ya da ortalamanın üzerinde bir kâr elde edebilmek için sürekli üretime yatırdığı sermayesini arttırmak, tekniği geliştirmek ve feodal kalıntılarla mücadele etmek zorunda olan biri) haline getiren serbest rekabetçi bir kapitalizmin ve bunun bir ifadesi olarak feodal toprak ağalığı ekonomisi dışında gerçekleşen bir sanayi devriminin ülkenin ekonomisine damgasını vurması ve kendi dışında kalan her şeyi bu girdabın içine çekmesi. Bu sürecin ise toprak ağalığı ekonomisinin lağvedildiği ve sermayenin tarımı daha kolay örgütlediği, hakim olabildiği şartlara göre uzun ve güç bir kapitalistleşmeyi temsil ettiği açıktır.

↑ İşte Almanya'da yaşanan süreç «Prusya yolundan» kapitalistleşme budur. 1848 Devriminden sonra Alman Konfederasyonunun feodalizmin egemen olduğu Prusya dışında kalan eyaletlerinde güçlü bir sanayi devrimi patlak verdi. 1866 ve 1870 savaşlarıyla merkezi ve birleşik Alman İmparatorluğunun kurulması sonucu Prusya'daki toprak ağalığı ekonomisi kendini güçlü bir sanayi denizinin ortasında bir ada gibi buldu. Ve burjuvazi, Prusyalı toprak ağalarını ve toprak ağalığı ekonomisini ekonomik gücüyle ve satın alarak kendi egemenlik aracı haline getirdiği «bonapartist devlet» aracılığıyla zorlayarak dönüştürdü. Tek bir darbeye değil, ama adım adım ve burjuvazi Almanya'da burjuva demokratik devrimi, evrimci yoldan, böyle tamamladı, toprak ağaları değil.

Engels bu süreci şöyle anlatıyor:

✧ «1866 savaşı, Prusya'yı daha o zamandan en derin temellerine kadar sarsmıştı. 1848'den sonra, Batı eyaletlerinin baş kaldırmış -burjuva olduğu kadar proleter-sanayi öğelerini eski disiplin altına almak için çok güçlük çekildi; ama

başarıldı ve Doğu eyaletleri toprak ağalarının çıkarları ile ordunun çıkarları, devlet içinde yeni baştan egemen oldu.

«1866'da hemen tüm Kuzey-Batı Almanya, Prusyalı oldu. Tanrısasal hukuka dayanan Prusya tacının, gene tanrısasal hukuka dayanan öbür üç tacı oburca yutarak kendi kendine verdiği onarılmaz tinsel zarar bir yana bırakılırsa, krallığın ağırlık merkezli o zaman önemli ölçüde Batıya kaydı. Beş milyon Renanyalı ve Vestefalyalı, Kuzey Almanya Konfederasyonunun ilhak ettiği Almanların önce dört milyonu tarafından doğrudan doğruya, sonra da altı milyonu tarafından dolaylı bir biçimde güçlendirildi. Ve 1870'de bunlara sekiz milyon Güney-Batılı Alman daha eklendi, öyle ki bundan böyle 'yeni imparatorluk' içinde aralarında ayrıca iki milyon da Polonyalı bulunan Elbe'nin doğusundaki 6 eyaletin, 14,5 milyon eski Prusyalısı ile, toprak ağalarının Prusya türü katılaşmış feodalizminden uzun zamandan beri kurtulmuş 25 milyon karşı karşıya gelmiş bulunuyorlardı. Böylece Prusya devlet yapısının tüm temellerini sarsan şey, Prusya ordusunun zaferinin ta kendisidir; toprak ağalarının egemenliği hükümet için bile gitgide çekilmez bir hale geldi. Ama aynı zamanda son derece hızlı sınıai gelişme, toprak ağaları ile burjuvalar arasındaki mücadeleden yerine, burjuvalar ile işçiler arasındaki mücadeleyi geçirmişti; öyle ki eski devletin toplumsal temelleri içerde de tam bir alt üst oluşa uğradı. 1840'dan sonra yavaş yavaş dağılan krallığın temel varlık koşulu, soyluluk ile burjuvazi arasındaki mücadeleydi, krallık bu mücadele içinde dengeyi sağlıyordu; artık soyluluğu burjuvazinin baskısına karşı değil, ama tüm varlıklı sınıfları işçi sınıfının baskısına karşı korumamın önem kazandığı andan itibaren, eski mutlak krallık özel olarak bu erekle hazırlanmış devlet biçimi olan bonapartçı krallığa dönüşme zorunda kaldı. Prusya'nın bu bonapartçılığa geçişini bir başka yerde çözümlerim. Orada belirtmediğim, ama burada son derece önemli olan şey şudur ki, bu geçiş, Prusya'nın 1848'den sonra ileriye doğru attığı en önemli adım olmuştur. Prusya modern gelişmenin bu derece gerisinde kalmıştı. Prusya henüz yarı-feodal bir devlettir; oysa bonapartçılık ne olursa olsun feodalizmin ortadan kaldırılmasına dayanan modern bir devlet biçimidir. Öyleyse Prusya, bir çok feodalite kalıntısını işini bitirmeye toprak ağalarını toprak ağaları olarak gözden çıkarmaya karar vermelidir. Elbette bu iş en hafifletilmiş biçimler altında; ve «erişir menzile maksuduna aheste giden (!)» atasözüne göre olur. Örneğin o ünlü bölgeler örgütlenmesinde böyle oldu. Toprak ağasının kendi toprağı üzerindeki feodal ayrıcalıkları kaldırılır, ama bu iş bu ayrıcalıkları büyük toprak sahiplerinin tümünün, tüm bölge üzerindeki ayrıcalıkları olarak yeniden yürürlüğe koymak için yapılır. Ayrıcalık, ayrıcalık olarak kalır, sadece feodal lehçeden burjuva ağzına çevrilir. Katılaşmış Prusya tipi toprak ağası zorla İngiliz Squire'ine benzer bir şey durumuna dönüştürülür.» (Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, s. 200) (abç)

Bu işi yapan burjuvazi, bunu (yani ekonomiye hakim olmayı, eski yarı-feodal mutlakiyetçi devleti satın alarak onu bonapartist bir devlete-Engels'in deyişiyle «feodalizmin ortadan kaldırılmasına dayanan modern bir devlet biçimi»-dönüştürmeyi ve toprak ağalarını değiştirmeye zorlamayı) hangi güce dayanarak gerçekleştirdi?

Engels bunu da ekliyor :

«Bizim burjuvazinin siyasal alandaki görünüşleri ne kadar içler acısı olursa olsun sınıai ve ticari bakımdan ödevini yerine getirdiği yadsınamaz. Sanayi ve

ticaretin... yükselişi, o zamandan beri daha da büyük bir güçle gelişti. Bu bakımdan 1869'dan bu yana Ren-Vestefalya sanayi bölgesinde olup bitenler, Almanya için gerçekten görülmemiş şeylerdir, ve bu yüzyılın başında İngiltere fabrikalarında görülen hızlı gelişmeyi anımsatar. Ve Saksonya ve Yukarı Silezya'da, Berlin'de, Hanover ve liman kentlerimizde de aynı şey olacaktır. En sonunda bir dünya ticaretimiz, gerçekten büyük bir sanayimiz, gerçekten modern bir burjuvazimiz var.» (age, s. 202)

Ve «PDPY» yazarının iddiasına göre Almanya'da burjuva demokratik devrimi bu sınıf değil de toprak ağaları tamamlamış!

Peki, bu sınıf «objektif olarak karşı-devrimci bir sınıf» mıydı?

Bir sınıfın objektif olarak karşı-devrimci olmasının tek bir anlamı vardır: üretici güçlerin önünde engel haline gelmek ve devrimin o sınıfı tasfiye etmeyi gündeme alması.

O dönemin Almanyasını ele alırsak, biraz önce aktardığımız sözleriyle Engels'in sözünü ettiği türden bir sanayi devrimini gerçekleştirme durumunda olan bir sınıfın, siyasal tavrı ne olursa olsun, ancak «objektif olarak devrimci» bir sınıf olmasından bahsedilebilir ki, gerçek ve bu sınıfın burjuva devrimini tamamlamasını mümkün kılan da budur..

«Objektif olarak devrimci» yani üretici güçlerin gelişmesinde hâlâ söylenecek sözü olan ve bu gelişmenin itici gücünü teşkil eden bir sınıf siyasi olarak karşı-devrimci bir tutum takınabilir mi? Evet, bu, burjuvazinin özelliğinden ileri gelir.

* «Burjuvaziyi daha önce egemen olmuş tüm sınıflardan ayırdeden özellik şudur ki, bu sınıfın gelişmesinde tüm egemenlik araçlarını; öyleyse enbaştta sermayelerinin tüm artışının onu siyasal egemenliğe gitgide daha elverişsiz bir duruma getirmekten başka bir sonuç vermeyen bir dönmeye noktası vardır. 'Büyük burjuvaların arkasında da proleterler var.' (Engels, Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim, s. 20. Sol yay.)

Burjuvazinin bu özelliği daha 1793'de Fransız Devriminde kendini gösterdi burjuvazinin bir kesimi devrimin kendini aşarak ilerlemesinden korktuğu için tasfiye etmeye çalıştığı feodal soyluların, karşı-devrimi kucağına atıldı. «PDPY» yazarı, burjuvaziyi o zamandan beri «objektif olarak karşı-devrimci bir sınıf» olarak mı görüyor? Ama yazarın hakkını yemeyelim; onun devrimi yaptırmayı münasip gördüğü toprak ağaları o zamandan beri gerçekten de objektif olarak karşı-devrimci bir sınıftır.

Yazar, yazımızın başında aktardığımız pasajda şunları söylüyordu:

«Almanya'da feodalizmin varlığı Kapitalizmin gelişmesi önünde büyük bir engeldi ve burjuva demokratik devrimin görevlerinin yerine getirilmesi zorunlu. Zorunlu ve kaçınılmaz olan bu görevi toprak ağaları üstlendiler. Burjuvazi toprak ağaları safında yer aldı, onlardan adım adım sağladığı tavizlerle yetindi.» (abç))

Almanya'da burjuva devriminin gerçekleştiği dönemde gerçek durum burada söylenenlerin tam zıddı idi. Gerçekte ipleri (yani ekonomiyi ve devleti) ele geçirmiş olan burjuvaziydi, demokratik devrimin görevlerini o yerine getiriyordu, o, toprak ağalarını ekonomik gücüyle dönüştürüyor, (burjuvalaşan) toprak ağaları burjuvazinin sa-
fında yer alıyor ve ondan sağladıkları tavizlerle yetinmek zorunda ka-
lıyorlardı. Ama toprak ağalarının sınıf egemenliği devrimci yoldan, açık bir mücadele ile yıkılmamış olduğu için görünüşte sanki bunun tersi oluyordu. Ve işte burjuva mekanik bir kafaya sahip ve yalnızca olayların dış yüzünü görebilen yazarımızı yanıltan da bu görünüştür.

İşin ilginç tarafı Engels'in tam da bu yanılmayı tahlil etmiş ol-
masıdır. Yazarın bunca iddialı olduğu bir konuda, bu kadar cahil -ya
da okuduğunu dahi anlayamayacak kadar katılaşmış bir revizyonist-
olması gerçekten düşündürücüdür.

«Feodalizmin kaldırılışı, eğer düşüncemizi olumlu bir biçimde söylemek ister-
sek, burjuva düzeninin kuruluşu anlamına gelir. Aristokratik ayrıcalıklar yürür-
lükten kalktıkça mevzuat burjuva bir nitelik kazanır. Ve burada Alman burju-
vazisi ile hükümet arasındaki ilişkilerin tam da üstüne basıyoruz. Hükümetin
bu ağır aksak ve ufak-tefek reformları yapma zorunda kaldığını (a.ç. Engels)
gördük. Ama o, burjuvaziye, bu küçük ödünlere her birini, burjuvalara ya-
pılmış bir özveri (a.ç. Engels) olarak, tahtan büyük güçlüklerle kopartılmış, bu-
na karşı burjuvaların da hükümete bir şey vermesi gereken bir ödün olarak
gösterdi (abç). Ve burjuvalar da bu işin içyüzünü çok iyi bildikleri halde, yut-
turmacayı (abç) kabul ettiler. Berlin'de Reichstag ve Meclisdeki tüm tartışma-
ların temelinde yatan o sessiz uzlaşmanın nedeni budur; bir yandan hükümet,
salyangoz gidişi ile, yasaları burjuvazinin çıkarları yönünde değiştirir; sana-
yinin gelişmesi karşısına, feodalite ve küçük devletlerin partikülarizmi tarafın-
dan çıkarılan engelleri yokeder; para, ağırlık ve uzunluk ölçülerinin birliğini
sağlar; meslek ve dolaşım özgürlüğünü gerçekleştirerek, Almanya'nın işgücünü
tam ve sınırsız bir biçimde sermayenin emrine verir; ticaret ve spekülasyonu
kayırır, öte yandan burjuvazi tüm gerçek siyasal iktidarı hükümete bırakır;
vergileri ve devlet borçlarını onaylar; ona asker verir ve yeni reformlara yasal
bir biçim vermek için ona yardım eder, öyle ki eski polis iktidarı güvenilmez
kimselelere karşı tüm gücünü korur. Burjuvazi, kerteli toplumsal kurtuluşunu,
kendi öz siyasal iktidarından hemen vazgeçme pahasına satın alır. Elbette
böylesine bir uzlaşmayı burjuvazi için kabul edilebilir bir duruma getiren baş
neden hükümet korkusu değil, proletarya korkusudur.» (Marks-Engels, Seçme
Yapıtlar, C. II, s. 202)

Peki, bu, burjuvazinin iktidarı kendisine bıraktığı hükümet (başın-
da Bismark'ın bulunduğu bonapartist «kast») kimi temsil etmektedir?
Burjuvazi ile toprak ağaları arasındaki uzlaşmayı; ama onu («bonapar-
tist monarşi»yi) yine bir uzlaşmayı temsil eden eski yarı-feodal mut-
lakiyetçi krallıktan ayıran burada iplerin artık tamamen burjuvazinin
eline geçmiş olması ve biraz önce Engels'den yaptığımız aktarmada be-
lirtildiği gibi burjuvazinin, bu «kastı» istediğini yapmaya zorlaması-

dır. Bonapartist monarşi, burjuvazinin «öz siyasal iktidarını» temsil eden «demokratik cumhuriyet»den, toprak ağalarıyla bir uzlaşmayı temsil etmesi bakımından İngiliz tipi «meşruti krallık»dan ise toprak ağalarının bu uzlaşmada hak önemli bir rol oynamasıyla ayrılır. Ama yine de özünde burjuva iktidarını (dolaylı olarak) temsil eder. Buradan bonapartizmin bir diğer temel koşulu doğar: Sözde sınıflardan «bağımsız» bu kast, proletaryanın devrimcileşmesini (burjuvaziye baş kaldırmasını) engelleyebilmek amacıyla burjuvazi ile proletarya arasında da «bağımsız» ve «denge sağlayan» bir görünüme bürünür. Ve burjuvazinin topluma egemen oluşunu gizleyen bu görünüşten burjuvazi memnundur, çünkü proletaryadan ve onun ayağa kalkmasına yol açacak herhangi bir toplumsal çalkantıdan korkmaktadır.

Engels, bonapartist monarşi üzerine şunları yazıyor:

«...Almanya'da varolduğu şekliyle devlet aynı şekilde içinden geliştiği toplumsal tabanın zorunlu bir ürünüdür. Prusya'da -ve Prusya şimdi belirleyicidir- hala güçlü bir toprak aristokrasisi ile, bugüne kadar ne Fransa'daki gibi dolaysız siyasal egemenlik kazanmış, ne de İngiltere'deki gibi az çok dolaylı bir egemenlik kazanmış olan (Engels burada «az çok dolaylı» sözleriyle «meşruti krallık»la, burjuvazinin egemenliğini «dolaylı yani «bonapartist kast» aracılığıyla sürdürdüğü «bonapartist monarşi» arasındaki farkı belirtiyor -PB) oldukça genç ve son derece korkak bir burjuvazi bir arada bulunmaktadır. Ancak entellektüel yönden çok gelişmiş, ve günbegün giderek daha fazla örgütlü hale gelen, hızla çoğalan bir proletarya bu iki sınıfla birarada bulunmaktadır. Biz, dolayısıyla burada eski mutlakiyetçi temel koşulunun yanı sıra -toprak sahibi aristokrasi ve burjuvazi arasındaki bir denge- modern bonapartçılığın temel koşulunu da -burjuvaziyle proletarya arasında bir denge- buluyoruz. Ama gerek eski mutlakiyetçi, gerek modern bonapartçı monarşide gerçek hükümet yetkisi, özel bir ordu subayları ve devlet memurları kastının elindedir. Prusya'da bu kast kısmen kendi saflarından, kısmen daha az kökenli aristokrasiden, daha ender olarak yüksek aristokrasiden ve en az da burjuvaziden beslenmektedir. Toplumun dışında ve sözde üstünde bir konum işgal eder görünen bu kastın bağımsızlığı devlete toplumun karşısında bir bağımsızlık görüntüsü vermektedir. (age, s. 415)

Engels, bu bürokratik-militarist kastı yönlendiren «büyük toprak mülkiyeti ve sinai sermaye ittifakı»nda burjuvazinin giderek ağırlık kazanmasını ve buna bağlı olarak devletin «daha fazla» burjuvazinin eline geçmesini de şöyle anlatıyor:

«Prusya'da sahte-anayasacılık 1848'den, 1866'ya kadar mutlakiyetçi monarşinin ağır ağır çürümesini yalnızca gizlemiş ve kolaylaştırmıştır. Ancak 1866'dan ve daha da belirgin olarak 1870'den beri toplumsal koşullardaki karışıklık ve bununla eski devletin çözülüşü herkesin gözü önünde ve muazzam bir şekilde genişleyen bir boyutta ilerlemiştir. Hızlı sinai gelişmesi ve özellikle borsa dolandırıcılığı, bütün egemen sınıfları spekülasyon girdabına sürüklemiştir... Şeker pancarı üreticisi ve konyak imalatçısı olarak uzun süreden beri sanayici olan kırsal soylular çok önceden eski onurlu günlerini geride bırakmışlardır ve şimdi adları her çeşit güvenilir olan ya da olmayan anonim şirketin yönetici listeleri-

ni şişirmektedir. Bürokrasi tek gelirini arttırma yolu olarak zimmete geçirmeyi gittikçe daha fazla hakir görmeye başlamıştır; devlete sırtını dönmekte ve sınıfların idaresindeki çok daha kârlı mevkiiler peşinde koşmaya başlamaktadır. Görevde kalanlar ise üstlerinin örneğini izlemekte ve tahvil spekülasyonu yapmakta ya da demiryolları ve benzerinde 'hisse satın almaktadır'.

«Ve burjuva olmayan unsurların her geçen gün daha burjuva hale geldiği bu devlet 'toplumsal sorunu' ya da en azından konut sorununu çözebilecek mi? Tam tersine, tüm ekonomik sorunlarda Prusya devleti giderek daha fazla burjuvazinin eline geçmektedir! (age, s. 415-416)

İşte Marksistlerin Almanya'da burjuva demokratik devrim, «Prusya yolundan» feodalizmin tasfiyesi ve Bismark'ın yönetimi üzerine yazdıkları. Bir de «PDPY» yazarının bu konularda yazdıklarını okuyun ve karar verin: yazar çalakalem yazma alışkanlığına tutulmuş bir Marksizm cahili mi, yoksa Marksizmi gözden geçirmeye karar vermiş iflah olmaz bir revizyonist mi?

Almanya'daki burjuva devrimi üzerine söylediklerimizi Stalin'in bu konudaki sözleriyle noktalayalım:

«Bilindiği gibi, Batıdaki (İngiltere, Fransa, Almanya, Avusturya'daki) burjuva devrimleri başka bir yol izledi. Bu ülkelerdeki devrimde hegemonya, zayıf durumundan ötürü bağımsız bir siyasal gücü temsil etmeyen, temsil edemeyen proletaryada değil, liberal burjuvazideydi. Orada köylülük sayısı az olan ve örgütsüz bulunan proletarya tarafından değil burjuvazi tarafından feodal düzenden kurtarılmıştı. Batı'da köylülük eski düzene karşı liberal burjuvazi ile birlikte yürümüştür. Orada köylülük burjuvazinin yedeği olmuştur. Bunun sonucu olarak devrim, orada burjuvazinin siyasal ağırlığının büyük ölçüde artmasını sağlamıştı.» (Leninizmin Sorunları, s. 52, Sol Yay.) (abç)

«Toprak Ağalarının Gerçekleştirdiği Burjuva Demokratik Devrim» Teorisinin Rusya'ya Uygulanması ve Yeni Katkılarla Zenginleştirilmesi

Biraz önce aktardığımız pasajda yazarın «Stolipin reformları» meselesine bakışı kısaca yer alıyordu. Yazının daha ilerisinde bu bakış açısı şöyle açılıyor:

«Rusya örneği ise çok daha karmaşıktır. Konunun iyi kavranması için Rusya'nın durumunu ana hatlarıyla ortaya koyalım.

«...Çarlığı yıkımın eşiğine getiren 1905 Devrimi, eski toprak rejiminin parçalanması gerektiğini toprak ağalarına da kavrattı. Bu nedenle Kasım 1906'da Stolipin reformları yürürlüğe kondu. Bu reformlar, kapitalizmin gelişimini engelleyen köy komününün parçalanmasını, köylüler yoksullaşırken, zengin köylülerin pazarlanmasını ve çarlığın kırlardaki dayanakları haline getirilmesini amaçlıyordu. Tabii esas amaç toprak ağalarının mülkiyetinin muhafazasıydı...

«Öte yandan bağımsız temeller üzerine gelişen ve İngiliz-Fransız kapitalistlerinin yoğun sermaye ihracıyla gelişimi hızlanan Rus kapitalizmi tekelci aşamaya (emperyalist) ulaştı. Ekonomide şöyle bir durum söz konusuydu. Tarımda çok geniş çapta yer alan ve ağır basan feodalizm, Rusya'da kapitalizmin gelişme-

sini engelliyor, geciktiriyordu. Beri yandan 1905'den sonra karşı-devrimci niteliğini iyice açığa vuran ve çarlığın yanında yer alan burjuvazinin kontrolündeki tekелci kapitalizm de üretici güçlerde belli bir gelişme yol açmasına rağmen, esas yanıyla üretici güçler önünde engel oluşturmuyordu. Fakat bu kapitalizmin özelliği nedeniyle, üretici güçlerin önünde oluşturduğu engel, feodalizmin oluşturduğu engelle aynı nitelikte değildi. Feodalizm henüz üretici güçlerin gelişiminin esas engeliydi ve ancak burjuva demokratik devrimiyle ortadan kaldırılabilirdi. Tekelci kapitalizm ise üretici güçlerin yüksek derecede gelişmişliğini yansıtıyordu ve sosyalist devrimle ortadan kaldırılmalıydı... Bu durum devrimde, öncelikle üretici güçlerin önünde esas engeli oluşturan hatta onun emperyalizmine esas karakterini veren (askeri feodal emperyalist) feodalizmin demokratik yoluyla tasfiyesi görevini yükliyordu. Ancak bu görev yerine getirildikten sonra, diğer görev, yani sosyalist devrim yoluyla kapitalizmin tasfiyesi gündeme gelebilirdi. Bolşeviklerin çizgisi bu şekildeydi...

«Prusya yolundan feodalizmin tasfiyesi gerçekleşmeden bu süreç kesintiye uğradı. 1917 Şubat Devrimiyle çarlık yıkıldı. Amerikan yolu Prusya yoluna üstün gelmiş, Prusya yolundan kapitalistleşme süreci tamamlanmamıştı. Bizim oportünistlerimizin anlayamadıkları Rusya örneği genel çizgileriyle böyledir. «Kısacası Rusya Prusya yolundan kapitalistleşme sürecinin tamamlanmayarak Amerikan yolunun üstün geldiği ülkelere örnektir.» (agd, s. 7-8)

Önce yazarın Rusya örneğinin bir Almanya ya da burjuva devrimini serbest rekabetçi dönemde tamamlamış başka herhangi bir Avrupa ülkesine göre daha karmaşık bir özellik taşıdığı yolundaki yargısına katıldığımızı belirtelim. Bu hem Rusya'da kapitalizmin esas olarak gelişmeye başladığı dönemin, Lenin'in sözünü ettiği «ikinci çağ» yani genel olarak «burjuvazinin tam hakimiyet ve çöküş çağı, onun ilerici niteliğinden gerici ve hatta ultra-gerici mali sermayeye geçiş çağına rastlamasından, hem de Rus devriminin proletaryayı iktidara getiren yolunun karmaşıklığından ileri gelir. Ama, biz bu konuyu açmayı ileriye bırakarak yazarın Rus devriminin gelişmesi konusunda ortaya attığı orijinal şemayı özetleyelim.

Yazara göre, malum olduğu üzere tarihin akışının gerekliliğini kavrayan toprak ağaları 1905 Devriminden sonra Rusya'da burjuva devrimini tamamlamak için kolları sıvıyor ve eski feodal toprak rejimini yok etmeye girişiyorlar. Ama onlar bu işi tamamlamayamadan 1917 Şubat Devrimi toprak ağalığı ekonomisini tasfiye ediyor (!) ve tarımda kapitalizm «Amerikan yolu»ndan gelişmeye başlıyor! Bu arada 1905 Devriminden sonra Bolşevikler de Rusya'da tekелci bir kapitalizmin oluştuğu tespitini yapıyorlar (!) ama bu tekелci kapitalizm «üretici güçlerin yüksek derecede gelişmişliğini» yansıttığı için onu feodalizmden ayırıyorlar ve ikisi de üretici güçlerin önünde engel olduğu halde «esas engel»le, tali engel arasında bir ayırım yapıp, önce demokratik devrimle feodalizmi ve sonra da sosyalist devrimle bu tekелci kapitalizmi tasfiye ediyorlar!

Bu iddiaların da gerçekte en küçük bir ilgisi yoktur. Önce Rusya'

da kapitalizmin esas gelişmeye başladığı 1871-1914 arasındaki dönemde kapitalizmin dünya çapında geçirdiği evrim üzerinde duralım.

Kapitalizm sanayi devrimini gerçekleştirdiği dönemde tamamen serbest rekabetten yanaydı ve her türlü (feodal, yarı-feodal) tekeli inkar ediyordu. Ama rekabetçi kapitalizmin tekele dayalı özel mülkiyeti reddetmesi yine özel mülkiyet temelinde olduğundan ve yalnızca onu parçalayarak genelleştirdiğinden bu inkar ediş içinde kendi inkarını da taşıyordu. Nitekim bu kez üretimin yoğunlaşmasından ve kapitalizm öncesi tekelin parçalanması sonucu gelişen üretici güçlerin yüksek derecede olgunlaşmasından bu kez kapitalizmin temeli üzerinde, tekel, yeniden teşekkül etmeye başladı. Bu, inkârın inkârı ve kapitalizmin kendi içinde bir nitelik değişikliğine uğraması anlamına geliyordu. Nitekim, kapitalizmin içindeki bu nitelik değişikliğine bağlı olarak kapitalizm ile feodalizm arasındaki ilişki de değişikliğe uğradı. Eski (rekabetçi) kapitalizm, yani sanayi kapitalizmi feodalizmle uzlaşmaz bir zıtlık içindeyken; yeni (tekelci) kapitalizm, feodalizmi gelişen üretici güçler karşısında desteklemeye, yaşatmaya başladı; çünkü artık üretici güçlerin gelişmesi onu da hedef alıyordu.

Marksist devrim anlayışı belli bir devrim aşamasında toplumsal üretici güçlerin önünde engel haline gelmiş tüm üretim ilişkilerini tasfiye etmeyi öngörür. Tekeller de daha doğdukları andan itibaren üretici güçlerin önünde engel teşkil ediyorlardı. Eğer tekeller feodalizmin tasfiye edildiği ve devrimin sosyalist devrim aşamasına yükseldiği bir sanayi ülkesinde ortaya çıkmışlarsa bunlar zaten sosyalist devrimle tasfiye edilirler; ama eğer söz konusu olan emperyalizm çağında henüz feodalizmi tasfiye etmemiş az gelişmiş bir tarım ülkesi ise (ki böyle bir ülkede kapitalist tekellerin oluşması emperyalist sermaye -finans kapital- ihracına bağlıdır) tekeller yine üretici güçlerin gelişmesinin önünde ayak bağı olduğundan bu kez feodalizme karşı devrim emperyalizme karşı devrimle birleşir ve demokratik devrim bu ikisini birden hedef alır.

Marks ve Engels daha 1870'lerden itibaren tekellerin oluşmaya başlamasını gözlemlemişler ve bunların kapitalizmin çürümeye başlamasının bir göstergesi olarak değerlendirmişlerdi. Ama onlar henüz yeni gelişmeye başlayan bu olguyu istisnai bir durum olarak ele aldılar. Tekellerin Batı Avrupa'da gelişerek ekonomiye hakim olmaları 20. yüzyılın başlarında gerçekleşti ve tekelci kapitalizmin tüm özellikleri ve çelişmeleri kendini 1914'de başlayan I. Emperyalist Savaşta ortaya koydu.

Marksistlerin emperyalizm olgusunu bütün yönleriyle tahlil etmeleri ve Marksizmi geliştirerek emperyalizm çağına uygulamaları ancak bu dönemde mümkündü ve Lenin bu görevi parlak bir şekilde yerine

getirerek Marksist-Leninist emperyalizm teorisini geliřtirdi.

şimdi bu söylediklerimizimizin ışığında Rusya'da kapitalizmin ve burjuva demokratik devrimin gelişmesine bir göz atalım.

Kapitalizm Rusya'da esas gelişmesini 1861'de serfliğin «kaldırılması»nı izleyen dönemde ve 1890'larda demiryollarının yapımı sırasında gösterdi. Kapitalizmin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkan işçi sınıfı Batı Avrupa'dan işçi hareketinin deneylerini kısa zamanda öğrendi, Marksizmle temasa geldi ve bağımsız bir sınıf olarak hızlı bir şekilde gelişti. Ama işte tam da bu nedenden dolayı Rus liberal burjuvazisi de daha başından feodal gericiiliğin kollarına sığındı ve Rusya tarihinde hiç bir zaman siyasi olarak devrimci bir yol cynamadı.

Burjuvazinin gelişmesi ve toplumun ekonomik tabanında meydana gelen değişiklikler onun üst yapısını da etkiledi ve gelişmiş askeri-bürokratik bir kast tarafından yönetilen çarlık hükümeti giderek salt feodal soyluların çıkarlarını korumaktan aynı zamanda büyük kapitalistlerin de çıkarlarını korumaya doğru bir evrim geçirdi.

Rusya'da ilk tekelci birlikler 20. yüzyılın başlarında görülmeye başlandı. Ama bu tekellerin oluşması ülkede kapitalizmin son haddine kadar gelişerek zıddına dönüşmesinden çok Batı Avrupa tekellerinin etkisine (finans kapital ihracına) bağılıydı. Bu yüzden zayıflar ve istisnai bir olgu olarak görülüyorlardı. Ülkeye esas damgasını vuran yarı-feodal tarım ekonomisi ve onun bağrında gelişmekte olan sanayi kapitalizmiydi. Lenin bu döneme damgasını vuran çelişmeyi, «...böyle korkunç felaketlere yolaçan temel çelişki, sanayimizde yüksek, tarımımızda da hatırı sayılır derecede gelişmiş olan kapitalizm ile; ortaçağcıl feodal özelliklerini koruyan toprak mülkiyeti arasındaki çelişkidir» diye tanımlıyordu.

1905 Devrimi gelirken bu nedenle Marksistler tamamen doğru olarak esas hedefi çarlığı ve feodalizmi yıkmak olarak tespit ettiler. Gelişen sanayi kapitalizmine dayanan liberal burjuvazi kaderini çarlıkla birleştirmişti ve uzlaştırıcı bir sınıf olarak ortaya çıkıyordu. Marksistler bu dönemde temel müttefik olarak köylülüğü yanlarına çekmeyi ve liberal-monarşist burjuvaziyi tecrit etmeyi amaçlayan bir strateji izlediler.

1905 devrimi yenilgiye uğradı ama aynı zamanda Rusya'da işlerin artık eskisi gibi devam edemeyeceği de ortaya çıktı. Rusya'da hem burjuvazi hem de proletarya artık eski kaplarına sığamayacak kadar büyümüş ve olgunlaşmışlardı. Bu durum çarlık hükümetini işçi ve köylüleri azgınca bastırırken aynı zamanda bonapartist yöntemleri kullanmaya itti.

Stolipin politikası Rusya'nın şartlarında uygulanmaya çalışılan bonapartizmden başka bir şey değildir.

Lenin bu olguyu şöyle anlatıyor:

«Otokrasinin tarım politikasındaki değişikliğin Rusya gibi 'köylü' bir ülke için fevkalade büyük önemi vardır. Bu değişiklik bir rastlantı değildir. İdari mevzuattan doğan bir kararsızlık da değildir, bürokrasinin bir buluşu hiç değildir. Hayır bu tarımsal bonapartizme (a.ç. Lenin) köylü, toprak ilişkisi konusunda liberal bir politikaya (ekonomik anlamda alırsak burjuva demek gerekir) doğru esash bir kaymadır. Bonapartizm eski ataerkil veya feodal, basit ve katı temelini yitirmiş bir monarşinin manevrasıdır, düşmemek için cambaz telinde yürümek, yönetmek için ilerlemeler yapmak, taraftar toplamak için rüşvet dağıtmak, sadece süngü gücüne dayanmamak için toplumun hasarat takımıyla, basit hırsızlarla ve dolandırıcılarla ülfet zorunda olan bir monarşi. Bonapartizm, Marks ve Engels'in Avrupa'nın modern tarihindeki bir dizi gerçeklerle ortaya koyduğu herhangi bir burjuva ülkede monarşinin objektif olarak gerekli olan evrimidir ve Stolipin'in bu noktada hem Kara-100 toprak ağalarının hem de oktofrist burjuvazi (x) tamamen bilinçle ve azimle desteklenen, tarımsal bonapartizmi eğer Rusya'da bizzat köy komünün kendisi kapitalist bir yönde gelişiyor olmasaydı ve eğer komünde otokrasinin 'zenginleşin', 'komünü talan edin ama beni destekleyin' diye çağrıda bulunabileceği, otokrasinin flörte başlayabileceği unsurlar olmasaydı, doğması ile ölmesi bir olurdu, iki yıl dayanması bile çoktur. Bu nedenle Stolipin'in tarım politikası üzerinde yapılacak herhangi bir değerlendirme bir yandan onun bonapartist metotlarını, diğer yandan da onun burjuva (yani liberal) özünü hesaba katmadıkça, mutlaka hatalı bir yorum olacaktır.» (Kitle İçinde Parti Çalışması, s. 69, Ser yay.) (abc) (1908)

(x): SBKP (B) Tarihi bu grubu şöyle tanımlıyor: «Oktofristler büyük sanayi sermayesini ve çiftliklerini kapitalist biçimde işleten büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil ediyorlardı... Oktofristler, çarlık hükümetinin hem iç, hem de dış politikasını tamamen destekliyorlardı.» (s. 127)

Lenin, Stolipin bonapartizminin politik yanını da şöyle sergiliyor:

«Şimdi Duma sorunu üzerine eğilelim. Şüphesiz ki bu Kara-100 'anayasal' organı mutlak monarşinin bonapartizme doğru diğer bir gelişimidir. Bonapartizmin yukarıda işaret ettiğimiz bütün görünümünü bugünkü seçim kanununda Kara-100 temsilcileri artık Oktofristler şarlatan çoğunluğunda sahte Avrupa taklitçiliğinde harcanışı iddialı bir şekilde 'ulusun temsilcileri' tarafından kontrol edilen kredilere akında ve Duma tartışmalarını ve kararlarının otokrasinin pratik politikasında katiyyen dikkate alınmamasında son derece açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Gerçekte hakim Kara-100'ler otokrasisi ile bir burjuva 'anayasa'sının göstermeliği arasındaki çelişki kendini gitgide daha fazla açığa çıkarmakta ve yeni bir devrimci krizin unsurlarını da bununla birlikte getirmektedir. Otokrasi, Dumanın yardımıyla gizlenecek, süslenip püslenecek, donatılacaktır; gerçekte Kara-100-Oktofrist Duma her günkü varlığı ile devlet gücümüzün gerçek karakterini, gerçek sınıf temelini ve bonapartizmini ortaya koymakta, gözler önüne sermekte ve teşhir etmektedir. Bu münasebetle Engels'in (Bernstein'a yazdığı 27 Ağustos 1883 tarihli mektubunda) mutlak monarşiden anayasal monarşiye geçişin anlamı üzerinde yaptığı şayanı dikkat derecede derin gözlemini hatırlamamak elde değildir. Genel olarak liberaller ve özellikle Rus Kadetleri böyle bir geçişte kendi dile düşmüş 'barışçı' ilerlemelerinin cevherini ve bunun garantisini göre dursunlar, Engels anayasal monarşinin, feodalizmle burjuvazi arasındaki tayin edici mücadeleyi kolaylaştıran bir devlet biçimi olarak tarihsel rolüne işaret etmiştir.» (age, s. 70) (abc)

Yine Lenin, 1909 yılında Stolipin'in politikası üzerine şunları yazıyordu:

«...Stolipin'in 'anayasa'sı ve Stolipin'in tarım politikası eski yarı-feodal, yarı-ataerkil çarlığın yıkılışında yeni bir aşamayı, onun burjuva monarşisine dönüşümüne doğru yeni bir adımı belirler: Mevcut durumun böyle nitelendirilmesini ya bütünüyle silmeyi yada 'burjuva' yerine 'zengin hakimiyeti'ni (plütokrasi) koymak isteyen Kafkas delegeleri yanılmaktaydılar. Otokrasi uzun süreden beri zenginlerin hakimiyetindedir; fakat otokrasinin hem tarım politikasında hem de burjuvazinin belli tabakalarıyla ulus çapında örgütlenmiş olan dolaysız ittifakında burjuvalaşması devrimin ilk aşamasından sonra, devrimin darbeleri altında olmuştur. Otokrasi burjuvaziyi uzun zamandan beri beslemektedir; burjuvazi uzun süredir ruble vasıtasıyla 'zirveye' tırmanmakta, yönetimde yaşamada eski ve asil aristokrasi yanında kendine bir yer sağlamaktadır. Fakat bugünkü durumun garip görünümü, otokrasinin burjuvazinin belli tabakalarını temsil eden bir meclis kurmak, bunlarla feodal toprak ağaları arasında bir denge yaratmak, Dumada bu kesimler arasında bir ittifak kurmak zorunda kalmasıdır; Mujuklerin ataerkilciliğine bağladığı bütün umutlarından vazgeçmek ve köy komününü yıkmakta olan zengin köylüler arasında kır kesimi kitlelerine karşı destek aramak zorunda kalmıştır.

«...Otokrasi, burjuva devriminin objektif olarak gerekli olan görevlerini - burjuva toplumunun işlerini gerçekten yönetecek halkı temsil eden bir meclis kurmayı ve kır kesimini ortaçağdan kalma karışık ve antik tarımsal ilişkilerden temizlemeyi- yerine getirmeyi üzerine almaktadır. Fakat otokrasinin bu yeni adımlarının pratik sonuçları, şimdiye kadar tam anlamıyla hiçtir, ya bu sadece tarihi görevin yerine getirilmesi için başka güçlerin ve vasıtaların gerekli olduğunu görülmemiş bir açıklıkla göstermektedir.» (age, s. 86) (abc)

Demek ki, Rusya'da da feodal toprak ağalarının burjuva devrimini gerçekleştirmeye koyulmaları sözkonusu değildir. Rusya'da da tıpkı Prusya'daki gibi toprak ağalarının ve büyük burjuvazinin çıkarlarını savunan askeri-bürokratik kast (ve onun tarafından yönetilen hükümet) bir yandan işçi ve köylülerin ayaklanmasının diğer taraftan burjuvazinin ekonomik gücünün zorlamasıyla faaliyetinin merkezine burjuvazinin çıkarlarını koyarak bonapartizme (feodalizmin alt ve üst yapıda yukardan aşağı tasfiyesine) yönelmiştir.

Ama en önemlisi bu politikanın Rusya'da başarısızlığa uğramış olmasıdır: Lenin'in de belirttiği gibi Stolipin politikasının pratik sonucu koca bir hiç olmuş ve «bu tarihi görevin -feodalizmin tasfiyesi ve burjuva devriminin tamamlanması vb- yerine getirilmesi için başka güçlerin ve vasıtaların (yani bir işçi-köylü devriminin -PB) gerekli olduğu görülmemiş bir açıklıkla» ortaya çıkmıştır.

Stolipin'in bonapartizmi Rusya'da neden başarısızlığa uğradı?

Bunun en başta gelen nedeni feodalizmin yukardan aşağı tasfiye edilmesine dayanan bonapartizmin, ancak feodalizmi tümüyle yıkabilecek bir sanayi devriminin, rekabetçi sanayi kapitalizminin üretici güçleri alabildiğine geliştirmesinin temelleri üzerine oturduğu zaman

başarıya ulaşabilmesidir. Oysa Rusya'da sanayi daha ilk büyük atılımını yaparken, dünya çapında kapitalizm olgunlaşmasının son haddine vararak çürümeye başlıyor, tekeller gelişmeye başlıyor ve bu durum Rus kapitalizmini de etkileyerek onun gelişmesini frenliyordu.

SBKP (B) Tarihi bu durumu şöyle ifade ediyor:

* «Devrimden sonra sanayide de önemli değişiklikler oldu. Sanayinin temerküzü, yani işletmelerin büyümesi ve sanayinin gittikçe güçlenerek kapitalist grupların elinde yoğunlaşması daha da hızlandı. Daha 1905 Devriminden önce kapitalistler, ülkedeki fiyatları arttırmak ve elde edilen aşırı kârlarla ihracatı destekleyip dışarıya ucuz mal yollayarak yabancı pazarları ele geçirmek amacıyla birlikler kurmaya başlamışlardı. Bu kapitalist birliklere (tekellere), tröstler ve sen-dikalar deniyordu. Devrimden (1905) devrimi-PB) sonra bunların sayıları daha da çoğaldı. Sanayideki rolleri daha da önem kazanan büyük bankaların sayısında da artış görüldü, Rusya'ya yabancı sermaye akını arttı.

«Böylece Rusya da kapitalizm artan bir ölçüde tekelci kapitalizme, emperyalist-kapitalizme dönüşüyordu.» (Age, sf. 130)

Burada dikkat edilmesi gereken nokta bu tekelleşmenin, emperyalizm çağı geldiğinde henüz sanayi kapitalizmi aşamasına girmemiş bizimki gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerden farklı olarak, belli bir sanayileşme temeli üzerinde ortaya çıkması ve bunun yanı sıra yine aynı nedenden ötürü ülkede henüz tekelleşmemiş ve feodalizmin «Prusya yolu»ndan tasfiyesini zorlayan bir sanayi kapitalizminin de varlığını devam ettirmesidir. İşte Parti Tarihi'nde «Sanayinin temerküzü» temelinde, «artan bir ölçüde» tekelci kapitalizme, «dönüşme» sürecinden bahsedilmesinin nedeni budur. Rusya'da gelişen sanayi kapitalizmi otokrasiyi Bonapartizme yöneltirken, bu sanayi kapitalizminin tepe noktalarında ortaya çıkan ve feodalizmi destekleyerek, onu yaşatmaya çalışan tekelleşme bonapartist yöntemlerin başarıya ulaşmasını önlüyordu.

Bunun yanı sıra Rusya geriliğinden ötürü gelişmiş kapitalist ülkelerin boyunduruğu altına girmiş bulunan yarı-sömürge durumunda bir ülkeydi. Bu da onun Batılı emperyalistler tarafından yağmalanmasına ve üretici güçlerin gelişmesinin bu yağma nedeniyle zayıflamasına yol açıyordu.

Bu durum Rusya'da feodalizme, çarlığa karşı mücadele ile emperyalizme (tekelci kapitalizme) ve sermayeye karşı mücadelenin artan ölçüde içiçe geçmesine yol açıyordu. Yine bu durum burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime kesintisiz geçişi feodal kalıntıları ve ekonominin tekelci kesimini tasfiye eden (ya da bunlara ağır bir darbe indiren) demokratik devrimden kalkınarak tüm sermayenin ve kapitalizmin egemenliğine bir saldırı yöneltmeyi mümkün kılıyordu.

Stalin bu konuda şunları yazıyor:

«Çatışmaların ve savaşların filizini özünde taşıyan emperyalizm koşulların-

da, 'sosyalist devrimin arifesi' koşullarında, devrimci hareket dünyanın bütün ülkelerinde yürütülen, 'gelişen' kapitalizmin 'can çekişen' kapitalizme dönüştüğü (Lenin); emperyalizmin çarlık ve feodalizm dahil istisnasız bütün gerici akımlarla ittifak kurduğu ve böylelikle Batının proleter hareketinden Doğunun ulusal kurtuluş hareketine kadar bütün devrimci güçlerin ittifakını zorunlu kıldığı; feodal rejimin kalıntılarını ortadan kaldırmanın emperyalizme karşı devrimci mücadeleye girişmeden olanaksız olduğu bu sırada burjuva demokratik devrimin az çok gelişmiş ülkede proletarya devrimine yaklaştırmak zorunluluğunda olduğu, birincinin ikinciye dönüşmesi gerektiği kanıtlanmaya gereksinme göstermeyecek kadar açıktır.» (Leninizmin Sorunları, s. 31-32) (abç)

* Bilindiği gibi Rus Marksistleri Rus Devrimini 1903'den Şubat 1917'ye kadar olan birinci aşaması için «otokrasiye karşı bütün köylülükle birlikte» ve Şubat 1917'den Ekim 1917'ye kadar olan ikinci dönem için ise «burjuvaziye karşı yoksul köylülükle birlikte» temel sloganlarını atmışlardır.

«Otokrasiye karşı» slogan, feodalizmin tasfiyesini öngören slogan, aynı zamanda feodalizmle birleşmiş ve onunla birlikte üretici güçlerin gelişmesinin önünde engel haline gelmiş bütün ekonomi biçimlerini tasfiye etmeyi kapsıyordu. Nasıl yarı-feodal toprak ağalığı ekonomisini tasfiye etmek bu yarı-feodal ekonomi içinde ortaya çıkmış ve ona ayrılmaz biçimde bağlı «oktobrist kapitalizmini» tasfiye etmekten ayrılmazsa, tekelci olduğu ölçüde (aynı zamanda doğrudan doğruya devlet imtiyazlarına bağlı olarak geliştiği için) devlet kapitalizmi olmak özelliğini de taşıyan «oktobrist kapitalizmi» tasfiye etmek de yarı-feodal otokrasiyi tasfiye etmekten ayrılamazdı. (Lenin'in soruna tamamen bu açıdan yaklaştığını ve tekelci birliklerin tasfiyesini demokratik bir iktidarın görevleri arasında saydığını ilerde göreceğiz). Çünkü çağımızda «feodal rejimin kalıntılarını ortadan kaldırmak emperyalizme karşı devrimci mücadeleye girişmeden olanaksız»dır.

Şimdi bir de «PDPY» yazarının soruna nasıl yaklaştığını hatırlatalım:

Yazar Rusya'da hem tekellerin hem de feodal kalıntıların üretici güçlerin önünde engel halinde bulunduğunu kabul ediyor. Ama tam bir menşevik kafasıyla (yani bir devrimin temel görevlerini birbirinden kopararak ve onları aşama aşama sıraya koyarak) «ikisi de engel» ama bu engeller nitelik olarak birbirinden farklı, onun için bolşevikler birini demokratik diğerini sosyalist devrimle tasfiye ettiler» diyor.

Sorun bir parça Marksizm bilgisi olan birisi için son derece açıktır: Belli bir devrim aşamasındaki bir toplumda üretici güçler toplumsal üretici güçlerdir, yani geldikleri bir seviyede belli ilişkiler tarafından engellenen güçler. Ya tekeller feodalizmle birleşmemiştir, dolayısıyla üretici güçlerin önünde engel teşkil eden çürümüş ilişkileri temsil etmezler ve böylece bunlar demokratik devrimde hedef olarak alın-

mazlar; ya da tersi. Yani gerçekte olduğu gibi tekeller feodalizmle birleşmiştir ve bunlara karşı mücadele aynı devrim süreci içinde içiçe edilmediği demokratik devrim aşamasındaki geri bir tarım ülkesi söztici güçleri sonuna kadar geliştirmesinin ve aşırı olgunlaşmasının sonucu olmayan (finans kapital ihracına bağlı olarak ortaya çıkmış) olgulardır ve feodalizmle birlikte demokratik devrimle tasfiye edilirler (bu durumda ülke emperyalizm çağı geldiğinde sanayi kapitalizmine hiç girmemiş geri bir ülke de olabilir -Türkiye gibi-; bu döneme girmiş ama onu sonuna kadar götürememiş bir ülke de -Rusya ve bazı Balkan ülkeleri gibi); (2) sanayi kapitalizminin gelişmesiyle feodalizmi «Prusya yolundan» esas olarak tasfiye etmiş ve sanayileşmiş ama feodal kalıntıların da (ekonomiye damgasını vurmasa bile) hala mevcut olduğu bir ülke söz konusu olduğunda ise sosyalist devrim «geçerken» burjuva devriminin bu eksikliğini de tamamlar. Ama hiç bir Marksist aynı tarihi dönemde üretici güçlerin önünde engel haline gelmiş bulunan üretim ilişkilerini birbirinden kopararak bir kısmının tasfiyesini «başka bir aşamaya» bırakmaz.

Yazarın bu bakış açısının ülkemiz devriminin sorunlarını ele alırken onu nereye götürdüğünü ve götüreceğini ele almayı sonraya bırakarak, Rus Devriminin tecrübesi üzerinde durmaya devam edelim:

Yazar mantık zincirini şöyle tamamlıyor:

Bolşeviklerin taktiğine uygun olarak (!) Şubat Devrimi feodal toprak ağalığı ekonomisini (ve feodalizmi) tasfiye etti (!); böylece Rusya'da «Amerikan yolundan» gelişme başladı ve Ekim Devrimiyle de tekeller kapitalizm tasfiye edilerek sosyalizme geçildi.

1979 Türkiyesinde siyasi bir grubun «Marksist-Leninist teorisini» geçinen biri için şu içine düşülen durum gerçekten acıklıdır.

Bir kez daha aynı sözleri tekrarlayalım; yazar ya Ekim Devrimi üzerine tek bir Marksist eser bile okumamıştır, ya da revizyonist fikirlerini haklı çıkarmak kaygısıyla okuduğunu anlayamayacak hale gelmiştir. Yoksa Rusya'da Şubat Devriminin toprak ağalarının tek bir gelmiştir. Yoksa Rusya'da Şubat Devriminin toprak ağalarının tek bir karış toprağına el koymadığını ve bütün bir feodalizmin tasfiye görevinin Ekim Devrimi tarafından yerine getirildiğini bilmemesi imkansızdır.

Yazar, mutlaka hemen şu soruyu soracaktır; «öyleyse Ekim Devrimi burjuva demokratik bir devrim miydi?»

Bu soru Rus devrimcileri arasında da sorulmuş ve bu soru etrafında bir yanda başta Lenin ve Stalin olmak üzere Marksist-Leninistler; diğer tarafta ise daha sonra Rus devriminin tasfiye edeceği bir yığın oportünist karşılıklı olarak şu ya da bu şekilde saf tutmuştur. Biz bu

seruya cevabımızın «hayır» olduğunu belirterek Rus Devriminin Şubat ve Ekim arasındaki dönemini ele alalım:

1917 Şubatına kadar Rus Marksistleri, Rus Devrimi için şu stratejik planı savundular: **demokratik devrimde** esas hedef olarak otokrasii ve feodalizmi almak (biraz önce üzerinde durduğumuz gibi bu hedef tarımdaki yarı-feodal toprak ağalığı ekonomisi içinde gelişmiş olan oktofrist kapitalizmi ve otokrasinin ayrılmaz bir parçası olan tekelleri de kapsar); liberal burjuvaziyi tecrit etmek (ki geniş çapta Kadet Partisi tarafından temsil ediliyor ve sanayi kapitalizmine dayanıyordu); proletaryanın önderliğini gerçekleştirmek ve köylülüğü temel müttefik olarak kazanmak: proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü, **Sosyalist devrimde** ise burjuvaziyi (sermayeyi) esas hedef almak, küçük burjuvazi ve orta köylülüğü tarafsızlaştırmak ve yoksul köylülüğü temel müttefik olarak kazanmak: proletaryanın sosyalist diktatörlüğü. Ve birinciden ikinciye kesintisiz geçiş.

Rus Devrimi bu stratejik planı bütünüyle doğruladı. Bununla birlikte Şubat Devriminden sonra ortaya orjinal bir durum çıktı. İşçi ve köylüler çarlığı devirdiler ve iktidar organları olan Sovyetleri kurdular, ama «bilinç ve örgütlenme derecelerinin yetersizliğinden ötürü» iktidarı onu ele geçirmek için hiç bir şey yapmamış olan burjuvaziye devrettiler. Böylece ortaya ikili bir iktidar çıktı: bir yanda çarlığı devirmiş olan gerçek gücü yani işçileri ve köylüleri temsil eden Sovyetler; diğer yanda devletin başına geçmiş bulunan burjuvazinin elindeki Geçici Hükümet.

Burjuvazinin emperyalizmle olan bağları ve bizzat kendisinin emperyalist bir savaş yürütmesi, diğer yandan feodalizmle olan bağları ve devrimci bir köylü hareketinin bir işçi devrimiyle birleşerek sermayenin egemenliğine yönelme korkusu onu burjuva devriminin hedeflerine yönelmekten alakoydu, aksine o, bütün mülk sahibi sömürücü sınıfların başlıca koruyucusu durumundaydı ve toprak ağalarından, zengin köylülere ve küçük burjuvazinin nispeten varlıklı kesimlerine kadar geniş bir cepheyi etrafına topladı. Bütün bu cepheyi bir araya toplayan sermaye ile emperyalist savaş arasındaki kopmaz bağıdı. Böylece o günün somut durumunda güçler dengesi savaşa karşı takınılacak tavırda somutlaştı. Yalnızca proletarya ve yoksul köylülük ülkeyi emperyalist savaştan çıkarabilir, emperyalist zinciri Rusya'da kırabilir ve demokratik devrimin henüz çözümlenmemiş görevlerini tamamlayarak sosyalist devrimi gerçekleştirebilirdi.

Böylece Rus Devriminin bir başka orjinalitesi ortaya çıkmış bulunuyordu: demokratik devrimin esas meselesi iktidar sorunu olduğuna ve iktidar feodal soyluların otokrasisinden, burjuvaziye geçtiğine göre demokratik devrim bu anlamda tamamlanmıştı. Ama diğer yan-

dan demokratik devrimin en temel sorunu olan toprak meselesi el sürülmemiş olarak ortada duruyordu. Milli mesele için de aynı şey söz konusuydu. O zaman proletarya ve yoksul köylüler bu meseleleri halledebilecek tek güç olarak iktidarı almak zorundaydılar. Bu da kuşkusuz iktidarın proletaryaya devredilmesi yani sosyalist devrim anlamına geliyordu, ama bu, proletarya iktidarı zorunlu olarak ilk önce demokratik devrimin sorunlarıyla uğraşmak ve bunun için de o zamana kadar burjuvaziyi desteklemekte olan köylülüğün tamamını geçici olarak da olsa yanına çekmek zorundaydı.

Lenin, emperyalist savaşa son vermenin ve Rusya'da emperyalist cepheyi yıkmanın sermayeye karşı mücadele ile birleşmesini şöyle anlatıyor:

«Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikasının taraftarı olan geniş yığınların, savaşı toprak fethi için değil de bir zorunluluk olarak kabul edilen ve bu yığınların inkâr edilmez iyi niyeti karşısında ve bunların burjuvazi tarafından aldatıldıkları da göz önünde tutularak, kendilerine hataları öze bir azim, sabır ve dikkatle anlatılmalı, sermaye ile emperyalist savaş arasındaki çözülmesi imkansız bağ açıklanmalı, sermayeyi gidermeden savaşı zorla kabul ettirmeyen gerçekten demokratik bir barışla sonuçlandırmanın imkansız olduğu gösterilmelidir.» (Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi, s. 11, Sol yay. Birinci baskı)

Bu somut durumdan hareket ederek Lenin «Nisan Tezleri»nde proletarya ve yoksul köylülüğün yığınları kazanarak iktidarı almasını önerirken, gerçekleşecek olan proletarya diktatörlüğünün önüne «ilk görev» olarak «sosyalizmin getirilmesini» değil, toprakların millileştirilerek köylülere dağıtılmasını ve tekellerin millileştirilmesini koyuyordu.

O şöyle yazıyordu:

«Önümüzdeki ilk görev sosyalizmin 'getirilmesi' değildir, fakat sadece sosyal üretimin ve ürünlerin dağıtımının işçi vekilleri sovyetleri tarafından denetlenmesine derhal geçistir.» (age, s. 13)

Lenin bu meseleyi 10 Nisan 1917'de yazdığı «Proletaryanın Devrimimizdeki Görevleri» adlı ve «Proletarya Partisi İçin Platform Taslağı» alt başlıklı makalede daha da açtı.

Makalenin «tarımsal ve ulusal program» başlıklı bölümünde, devrimin ilkönce yerine getireceği görev bu alanda şöyle belirleniyordu:

«...proletaryanın partisi olarak bizim mutlak ödevimiz, hemen bugünden bir tarım programı sunmak değildir; sadece, aynı zamanda derhal gerçekleşebilir ve Rusya'da toprak devriminin çıkarının emrettiği pratik tedbirleri öne sürmektir.

«Ülkedeki bütün toprakların millileştirilmesinin yani bütün toprak mülkiyetlerinin merkezi iktidara verilmesini ısrarla istemeliyiz...

«Bir çok Sosyalist-Devrimcinin ve İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin kendilerini kaptırdıkları, köylülere Kurucu Meclisin toplanmasından önce büyük top-

rak sahiplerinin topraklarına el koymamalarını ve toprak reformuna girişmelerini öğütleyen burjuva liberal ya da salt bürokratik vaazlara rağmen, proletarya partisi köylüleri, derhal ve kendi öz otoriteleriyle toprak reformunu gerçekleştirmeye ve köylü vekillerinin yerel sovyetlerinin kararıyla büyük toprak sahiplerine ait toprakların derhal müsadereğine gitmeye çağınmalıydılar...

«Milli meselede, proletarya partisi her şeyden önce çarlık tarafından ezilen ve Rus devlet kadrosuna bağlı ya da zorla bu kadro içinde tutulan yani ilhak edilmiş milletler ve milliyetler için Rusya'dan ayrılma mutlak özgürlüğünün ilân edilmesini ve derhal uygulanmasını ileri sürcektir.» (age, s. 53-54)

Aynı makalede «Bankaların ve Kapitalist Sendikaların Millileştirilmesi» başlığı altındaki bölümde de şunlar yazılı:

* «Proletarya partisi, nüfusun ezici çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunun bilincine varmadıkça, bir küçük köylüler ülkesinde hiç bir şekilde sosyalizmi 'getirmeye' niyetlenemez.

«Ama yalnız 'sözde Marksist' sözcüklerin arkasına gizlenen burjuva safsatacıları bu yukarıdaki gerçekten, pratikte tam bir olgunluğa varmış bulunan **çok burjuva** devletin de savaş sırasında (a.ç. Lenin) «Pek çok defa gerçekleştirilmiş (a.ç. Lenin) bulunan ve ekonomisinin tüm çürümesiyle ve pek yaklaşmış olan açlıkla savaşmak için vazgeçilmez olan acil devrimci tedbirleri erteleyen bir siyasetin doğrulanması sonucunu çıkarabilirler.

«Toprağın, bütün bankaların, bütün kapitalist sendikaların (yani kapitalist tekellerin-PB) millileştirilmesi, ya da hiç değilse bu kurumların derhal işçi ve ötekiler vekillerinin denetimine bağımlı kılınması gibi tedbirler **hiç bir şekilde sosyalizmin 'kuruluşu' demek olmadan** (yazarımızın kulakları çınlasın-PB), mutlak surette ileri sürülüp desteklenmeli ve mümkün olduğu ölçüde devrimci yolla gerçekleştirilmelidirler. Ekonomik bakımdan pekala gerçekleştirilebilir olan ve sosyalizme doğru ancak ilk adımları temsil eden bu tedbirler alınmadan savaşın sebep olduğu yaraları iyileştirmek ve yakın gelecekteki felaketi önlemek mümkün değildir.» (age, s. 55-56) (abc)

Lenin tekellere karşı mücadelenin muhtevasını son derece açık bir biçimde formüle ediyor: bu «bir çok burjuva devletince savaş sırasında pek çok defa gerçekleştirilmiş», «ekonominin tüm çürümesiyle» mücadele için vazgeçilmez olan «hiç bir şekilde sosyalizmin kuruluşu» anlamına gelmeyen, kapitalizmin sınırları içinde «ekonomik bakımdan pekala gerçekleştirilebilir» yani **demokratik** bir tedbirdir. Aksi olsaydı, Amerika'daki «Anti-Tröst Kanun»dan, Fransa'da Marş ve Mitterand'ın Seçim Platformuna kadar pek çok tedbir ve belgeyi «sosyalist» tedbirler ya da programlar olarak kabul etmemiz gerekirdi; oysa sosyalizm sermayenin gerçek bir burjuva düzeni için bile engel olan bozulmuş biçimlerini değil, bizzat sermayenin, kapitalizmin «kaldırılması»dır.

Oysa yazarımız ne iddia ediyordu: Şubat Devrimi toprak meselesini, feodalizmi halletti, Ekim Devrimi de sosyalist devrimin meselesi olan tekellerin tasfiyesini!!! «Bolşeviklerin çizgisi bu şekildedir!» Ve bilgiç bir tavırla ekleniyordu: «bizim oportünistlerimizin

anlayamadıkları Rusya örneği genel çizgileriyle böyledir»! Sayın yazar, kavrayışınızın derinliği karşısında şapkamızı çıkarıyoruz.

Ama belki de «derin kavrayışlı» yazarımızı şaşırtan Stalin'in şu sözleridir:

«Devrimimiz şimdiye kadar iki aşamadan geçmiştir ve Ekim darbesinden (devriminden-PB) sonra üçüncü aşamaya girmiştir...

«Birinci aşama: 1903'den Şubat 1917'ye kadar. Hedef: çarlığı yıkmak, orta-çağ kalıntılarını tamamen tasfiye etmek...

«İkinci aşama: Mart 1917'den Ekim 1917'ye kadar. Hedef: Rusya'da emperyalizmi altetmek ve emperyalist savaştan çıkmak...» (Strateji ve Taktik, s. 23-24)

Sanırız, Stalin'in bu sözleri yazarın gözüne bir yerden ilişti ve buradan ilginç bir «Rus devrimi teorisi» doğdu. Oysa Stalin burada «Rusya'da emperyalizmi altetmek» sözleriyle bir dünya sistemi olarak emperyalist zinciri Rusya'daki zayıf halkasından kırmanın gerekliliğini, ilk proleter devrimiyle dünya çapında emperyalizme karşı sosyalist devrim sürecini başlatmayı ve savaş şartları içinde emperyalist savaşa karşı mücadele ile (daha önce Lenin'den yaptığımız aktarmada belirtildiği gibi) sermayeye karşı mücadelenin birleşmesini anlatmaktadır. Ve bu durum yazının devamında «üçüncü aşama» olarak, dünya devrimi çağının başlaması, Rusya'daki proletarya diktatörlüğünün dünya ölçüsünde emperyalizmin devrilmesi için bir üs olarak kullanılmasının belirtilmesiyle çok açık olarak ortaya konmaktadır. Pasajın devamı şöyle:

«Üçüncü aşama: Ekim Devriminden sonra başlamıştır. Hedef: proletarya diktatörlüğünün tek bir ülkede sağlamlştırılması, bu ülkenin bütün ülkelerde emperyalizmin devrilmesi için üs olarak kullanılması. Devrim tek bir ülkenin sınırlarını aşmıştır, dünya devrimi çağı başlamıştır.» (age, s. 24)

Stalin yazar gibi düşünseydi üçüncü aşama olarak kulaklara saldırıyı belirtir ve (tekellere karşı alınan tedbirler «sosyalizm» olduğuna göre) bu aşamayı da herhalde «aşırı sosyalizm» aşaması olarak adlandırırdı.

Ekim Devriminden hemen önce yazılmış «Marksizm ve İhtilal» başlıklı makalede, Lenin, soruna Stalin'in yaklaştığı açıdan yaklaşarak şunları söylüyor:

«...Bizim başlıca düşmanımız, müttefik emperyalizm, dünya emperyalizmi-çünkü 'müttefikler' dünya emperyalizminin başını çekmektedir- zafere kadar savaşmakla Rusya'ya karşı ayrı bir barış yapmak arasında bocalamaktadır.» (Nisan Tezleri... s. 163) (abç)

Lenin'in şu sözleri de söylediklerimizi doğrulamaktadır:

«Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi, emperyalist savaşın iç savaşa dönüşmesinin başlama noktası oldu. Bu devrim savaşın durdurulmasına doğru ilk adımı attı.

Yalnız ikinci adım-proletaryanın iktidarına geçiş- savaşın durdurulmasını sağlayabilir. Bu, bütün dünyada, 'cephenin yarılmasının', sermaye çıkarları cephesinin yarılmasının başlangıcı olacaktır...' (age, s. 48)

Rus Devrimine ilişkin olarak söylediklerimize son verirken bir noktaya daha değinelim:

Yazarın bilgisizlikle birleşen ve onu saçmalamaya götüren mekanik mantığı şöyledir: Şubat Devrimi burjuva demokratik bir devrim olduğuna göre onun mutlaka toprak meselesini halletmiş olması gerekir (yazımızın başında aktardığımız bir pasajda yazarın burjuvazi önderliğinde gerçekleşen bütün burjuva demokratik devrimlerin feodalizm meselesini devrimci bir tarzda hallettiği yolundaki görüşü hatırlansın). Aynı mantığı tersten işleterek, «Şubat Devrimiyle toprak meselesi halledilmediğine göre Ekim Devrimi burjuva demokratik bir devrimdir» diyen bir «eleştirmen»e Stalin şöyle cevap veriyordu:

* «Devrimin akışı içinde partinin temel sloganının, eski sınıfların ya da eski sınıfın iktidardan düşürülmesi, ama devrimin bu sloganından doğan temel taleplerinden bir kısmının gerçekleştirilememesi ya da bunların gerçekleştirilmesinin yeni bir devrimi gerektirmesi hali olabilir; ama bu da temel sloganın yanlış olduğunu göstermez. Örneğin, 1917 Şubat Devrimi çarlığı ve büyük toprak sahiplerini iktidardan düşürdü, ama bunların topraklarının ellerinden alınması vb. sonucunu vermedi; bunun böyle olması, devrimin birinci aşamasındaki temel sloganımızın yanlış olduğunu kanıtı değildir. Ya da örneğin: Ekim Devrimi burjuvazinin iktidardan düşürülmesi ve iktidarın proletaryanın eline geçmesini sağladı, ama bu devrim de hemen: a) genel olarak burjuva demokratik devrimini tamamlamadı, ve b) özel olarak kırlarda kulakların tecridini sağlamadı; bu süreci belirli bir zaman süreci içinde sıraya koydu. Ama buda 'proletaryanın iktidarı için orta köylülüğü tarafsızlaştırarak, yoksul köylülükle birlikte, ve kırdaki kapitalizme karşı' olan devrimin ikinci aşamasındaki sloganımızın yanlış olduğunu göstermez.

«Onun için, partinin temel sloganı sorunuyla bu slogandan doğan şu ya da bu taleplerin gerçekleşmesinin gecikmesi ve biçimleri sorununu karıştırmamalıdır.» (Leninizmin Sorunları, s. 200) (abç)

I. Bölümün Sonu

PARTİ BAYRAĞI'NIN 6-11 SAYILARI İLE İLGİLİ DÜZELTME CETVELİ

İlk cildimizin 6. sayısında ve II. Cildin 7,8,9,10 ve 11. sayılarında yer alan dizgi ve diğer hataların düzeltilmesi aşağıdaki gibidir.

6. SAYI

HALKIN BİRLİĞİNİN REVİZYONİST FAŞİZM TEORİSİNİN ELEŞTİRİSİ :

Sayfa	Paragraf	Satır	Yanlış	Doğru
38	3	17		tamamen çıkarılacak.
51	son	4	darbelerin	tedbirlerin
53	4	6	feodalizm devrimci	feodalizmi evrimci
54	1	1	...lerinin	...lerinin nasıl birbirinin eşi
			çaba harca...	olduğunu göstermek için
				ayrıca bir çaba...

«DEVRİMCİ YOL»UN FAŞİZM TEORİSİNİN ELEŞTİRİSİ :

86	2. Sütun	7		tamamen çıkarılacak.
92	2. »	18	sınıftır.	sınıftır.
94	2. dipnot	10	..toplumun ilerle-...	İlerleyişinin, genel toplum- sal ilerleyişe tekabül ettiği unutulmamalıdır.)
97-98	2. sütun son		Bunun için faşizm, özel ola- rak...	Bunun için faşizm özel o- larak, her ülkede işbaşına gelse de, böylesine uluslar- arası...

«HK»nin SAVUNDUĞU M-L FAŞİZM TEORİSİ, «KSD»'nin OPORTÜNİST YÜZÜNÜ AÇIĞA ÇIKARIYOR

114	5	5	Gerçek kölecisi...	Gerek kölecisi...
142	3	11	yorulmuyor	yorumluyor
143	4	2	oluştur.	oluşu.
145	3	son	aslında	aslında

7. SAYI

BİR OLAY VE ARDINDAKİLER

9	son	2	gazetesine	gazetesinde
16	son			son paragraf ve devamı, «Aydınlık,...» diye başlayan paragrafa kadar çıkarıla- cak.
18	1	4	emperyalizminin	emperyalizmi
19	6	1	baskınında	baskısında

REVİZYONİZM VE «ÜÇ DÜNYA TEORİSİ»

Sayfa Paragraf Satır Yanlış

Doğru

33	3	8	«ÜDT»-PB	(«ÜDT»-PB)
33	Arabaşlık		...Sırasında...	...Sonrasında...
51	3	12	Tarımın geriliğine son verilebilmesi için, kar için üretimin ortadan kaldırılması, kar üretiminin ortadan kaldırılması, yani...	Tarımın geriliğine son verilebilmesi için, kar için üretimin ortadan kaldırılması, yani sosyalizm,
48	1	1	emperyalizmin insanını	emperyalizmin ihsanını
49	2	25	gericileştirilecek	gericileştirecek
53	4	1	ülkelerindeki	ülkelerdeki
56	4	1	emperyalizmin	emperyalizm
58	8	4	yağmacılık yapmaktadır!	yağmacılık yapmamaktadır!
59	5	2	...Bernstein de...	Bernstein ile...
59	son		«...günümüzdeki kautstler...	«...günümüzdeki kautskistler...
60	3	4	...emperyalizm yaverlerinin...	...emperyalizm yaveleinin...
74				ilk iki satır yer değiştirecek

İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA MACERACI GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ-I

87	4	7	olmasına	olmamasına
110	5	9	teminatını	talimatını
110	5	13	teminatını	talimatını
116	2	13	ana	ama

8. SAYI

KÜÇÜK BURJUVA İHTİLALCİLİĞİ VE KONUMU

5	3	3	gerici	geçici
1971	SOL HAREKETİ, THKO VE GELİŞMESİ			
21	6	4		satır tamamen çıkartılacak
25	2	7	bir küçük bir burjuva...	bir küçük burjuva...
40	5	3	faşist diktatörlüğünün...	«faşist diktatörlüğün...

İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA MACERACI GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ-II

67	son	4	Tekelci kapitalizm	Tekelci kapitalizmin
94	son	10	emperyalizme ulaşmaya	emperyalizmle ulaşmaya
97	son	9	yaratan ve-veya...	yaratan veya
99	2	3	(öznellik)	(öznellik)

9. SAYI:

THKO KONFERANS BELGELERİ

43	3	3	birliğini	birliğinin
----	---	---	-----------	------------

I KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA MACERACI GÖRÜŞLERİNİN

ELEŞTİRİSİ-III

Sayfa	Paragraf	Satır	Yanlış	Doğru
78	2	12	örneğin Bayar...	Örneğin Bayar'ın...
80	5	1	komprador burjuvaziyi	komprador burjuvazinin
80	6	1	M. Kemal hareketini	M. Kemal hareketinin
84	son	7	çözümlediği	çözümlemmediği

10. SAYI:

İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL EYLEMİ

7	2	4	yani, dayanışma yokluğuna dayandığı gerçeğinin...	Yani dayanışma yokluğu gerçeğinin...
---	---	---	---	--------------------------------------

DEVRİMCİ YOL DERGİSİNİN GENEL ELEŞTİRİSİ

42	7	2	muhaberlerinden	muharebelerinden
45			DY'den yapılan alıntıdan önce şu paragraf bulunacak:	«Bugün dışa bağımlı (emperyalizmin, yabancı tekel-lerin çıkarlarına göre şekillenmiş) bir 'kapitalist' ekonomik yapıya sahip olmasına rağmen, ülkemizde demokratik devrim süreci tamamlanmış değildir. Emperyalizmin 3. Bunalım döneminin bir sonucu kapitalizmin yukarıdan aşağı gelişmesi, demokratik devrim programını daraltan önemli bazı değişmelere neden olmuştur.» (Bildirge-s, 16)

49	2	6	eski beyliği iktisadı	eski toprak beyliği iktisadı
51	son	3	12 Mart askeri...	12 Mart yarı-askeri
57			Engels'ten yapılan ilk alıntı, şöyle olacak :	«Eli silah tutan bütün nüfusun, artık, ancak milyonlarla sayılan ordularda göreve alınmasıyla bütün savaş koşullarının baştan aşağı alt üst oluşu, ateşli silahlar, cüsler ve o zamana kadar görülmemiş bir etkiye sahip patlayıcı maddeler bir yandan Bonapartevari savaşlara son verdi, ve sonucu katiyen hesaplanamayacak ve duyulmamış bir kan dökücülük olan bir dünya savaşından başka her hangi bir savaşı olanak dışı kılarak, gürültüsüz, patırtısız bir sınıai gelişme sağladı.» (Seçme Yapıtlar-s, 236)

Sayfa	Paragraf	Satır	Yanlış	Doğru
60	6	1	gerçekler	gerçekçeler
63	2	2	esenlik	esneklik
71	2	20	tabii	tabi

11. SAYI

1979'A GİRERKEN PARTİ BAYRAĞI DAHA DA YÜKSEKLERDE

3	1	9	...teorik, herhangi bir teo- rik-siyasi...	...herhangi bir teorik siya- si...
---	---	---	---	---------------------------------------

MARKSİST-LENİNİST ÖRGÜTLENME İLKELERİ GÜNÜMÜZDE DE GEÇERLİLİĞİNİ KORUYOR

18	1	6	biçimi de	biçimde
21	3	6	sendikalar	sendikal
25	4	9	örgütü	örgütlü
27	1	19	«işçiler iktidar uğruna...	«işçilerin iktidar uğruna...
32	2	6	«sempatizanla»	«sempatizanlar»
32	6	5	edebilmsi	edebilmesi
33	3	1	yöntimi	yönetimi

DEMOKRASİ MÜCADELEMİZ

42	1	2	gerilmesine	gerilemesine
43	1	26	Böylece	Böylece
48	1	11	CHP reformistleri revizyo- nistlerin bu tavrından ala- bildiğince yararlanıyorlar. CHP reformistleri, revizyo- nistlerin bu tav danalabil- diğince yararlanıyor ve «sahte solcular»a karşı ci- had açabiliyor	CHP reformistleri, revizyo- nistlerin bu tavrından ala- bildiğince yararlanıyor ve «sahte solculara» karşı ci- had açabiliyor.
49	1	18	CkHP	CHP
50	aşağıdan	6	çıkarma	çıkarma
56	1	10	Üzerindek	üzerindeki

HAKLI VE HAKSIZ SAVAŞLAR ÜZERİNE

65	7	4	kinici	İkinci
79	2	1	yararları	yazarları
80	2	1	Yeni bir dünya savaşın sü- per devletlerin açısından uğrayan	Yeni bir dünya savaşının süper devletlerin saldırısına uğrayan...
87	5	6	1950'lerde	1970'lerde

İkinci Cildin İçindekiler

SAYI : 7

★ BİR OLAY VE ARDINDAKİLER	3
★ REVİZYONİZM VE «ÜÇ DÜNYA TEORİSİ»	22
★ İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA, MACERACI GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ - 1	81

SAYI : 8

★ KÜÇÜK BURJUVA İHTİLALCİLİĞİ VE KONUMU	3
★ BİR BELGE : 1971 SOL HAREKETİ, THKO VE GELİŞMESİ ...	7
★ İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA MACERACI GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ - 2	58

SAYI : 9

★ AÇIKLAMA	3
★ THKO KONFERANS BELGELERİ	
★ THKO Konferansının Bildirisi	5
★ Danezana Konferansa Ordiya Azadiya Xelke Tırkiya	8
★ GMK Sekreteri Yoldaşın Konferansı Açış Konuşması	11
★ GMK Konferans Raporu	12
★ İsim Değişikliği Üzerine Karar	48
★ Devrimcilerin Birliği Meselesi Üzerine Karar	51
★ Merkezi Yayın Organı Yoldaşın Yeni Niteliği Üzerine Karar Tasarısı	54
★ Bütün Ülkelerin Marksist-Leninist Komünist Partilerine ve Komünistlerine Gönderilen Mesaj	56
★ AEP MK Birinci Sekreteri Enver Hoca Yoldaş'a Gönderilen Mesaj	58
★ GMK Sekreteri Yoldaşın Konferans Kapanış Konuşması	60
★ İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN KÜÇÜK BURJUVA MACERACI GÖRÜŞLERİNİN ELEŞTİRİSİ - 3	62

★ MARKSİST-LENİNİST İDEOLOJİK-SİYASİ ÇİZGİMİZİ KAVRAYALIM DERİNLEŞTİRELİM	90
SAYI : 10	
★ ENVER HOCA YOLDAŞ'IN PARTİ BAYRAĞI VE HALKIN KURTULUŞU'NA MESAJI	
★ 70. DOĞUM GÜNÜNDE PARTİ BAYRAĞI VE HALKIN KURTULUŞU'NUN ENVER HOCA YOLDAŞA GÖNDERDİĞİ MESAJ	
★ İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL EYLEMİ : SINIF SENDİKACILIĞI	5
★ KÜÇÜK BURJUVA ÇÖZÜMSÜZLÜK ÜZERİNE DEVRİMCİ YOL DERGİSİNİN GENEL ELEŞTİRİSİ	41
★ İSPANYA'DA SINIF SENDİKACILIĞI HAREKETİ	72
SAYI : 11	
★ 1979'A GİRERKEN PARTİ BAYRAĞI DAHA DA YÜKSEKLERDE	3
★ DERGİMİZİN SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ TUTUKLANDI NURAN SAYGILI'YA ÖZGÜRLÜK	16
★ MARKSİST-LENİNİST ÖRGÜTLENME İLKELERİ GÜNÜMÜZDE DE GEÇERLİLİĞİNİ KORUYOR	17
★ DEMOKRASİ MÜCADELEMİZ	40
★ HAKLI VE HAKSIZ SAVAŞLAR ÜZERİNE	60
SAYI : 12	
★ PARTİ BAYRAĞI BİRİNCİ MÜCADELE YILINI TAMAMLADI	3
★ PARTİZAN DERGİSİNİN ELEŞTİRİSİ	
★ MARKSİZM-LENİNİZM ÖRTÜSÜ ALTINDA TEZGAHLANAN REVİZYONİZM VE MACERACILIK	4
★ «PROLETER DEVRİMCİ PARTİNİN YOLU» TARİHİ GELİŞMENİN KANUNLARINI ALT-ÜST EDİYOR 1	52
★ PARTİ BAYRAĞI'NIN 6-11 SAYILARI İLE İLGİLİ DÜZELTME CETVELİ	79
★ İKİNCİ CİLDİN İÇİNDİKİLER	83

«Çarlığa karşı mücadele döneminde, burjuva demokratik devrimin hazırlanması döneminde (1905-1916), çarlığın en tehlikeli toplumsal dayanağı, liberal-monarşist parti, kadet partisi olmuştu. Neden? Çünkü bu parti uzlaştırıcı bir partiydi, çarlıkla halkın çoğunluğu yani köylülüğün bütün arasında uzlaştırıcı bir partiydi. Partinin o zaman başlıca darbelerini kadetlere yönelmesi doğaldı, çünkü, kadetleri tecrit etmeden köylülükle çarlık arasında bir kopmaya güvenilemezdi. Bir çok kimse, o zaman bolşevik stratejinin bu özelliğini anlamıyor ve bolşevikler için kadetlere karşı mücadelenin, baş düşmana, çarlığa karşı mücadeleden 'önce geldiğini' söyleyerek bolşevikleri aşırı bir 'kadet düşmanlığıyla' suçluyorlardı. Ama temelden yoksun bu suçlamalar, baş düşmana karşı zaferi kolaylaştırmak amacıyla uzlaştırıcı partinin tecrit edilmesini gerektiren bolşevik stratejisinin anlaşılmasında gerçeğini açığa vuruyordu.»

J. V. Stalin